

RAPORT

o stanie miasta 2013

Suwałki 2014

Spis treści

I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

- 1.1 Położenie
- 1.2 Struktura przestrzenna miasta
- 1.3 Demografia

II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

- 2.1 Ochrona zdrowia
- 2.2 Pomoc społeczna
- 2.3 Oświata
- 2.4 Kultura
- 2.5 Turystyka
- 2.6 Sport
- 2.7 Bezpieczeństwo publiczne

III STREFA GOSPODARCZA

- 3.1 Podmioty gospodarcze
- 3.2 Rynek pracy
- 3.3 Inwestycje

IV INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- 4.1 Infrastruktura drogowa
- 4.2 Infrastruktura komunalna
- 4.3 Transport
- 4.4 Zasoby mieszkaniowe

V PRZESTRZEŃ MIEJSKA

- 5.1 Środowisko przyrodnicze
- 5.2 Planowanie przestrzenne
- 5.3 Gospodarka nieruchomościami

VI ZARZĄDZANIE MIASTEM

- 6.1 Władze Suwałk
- 6.2 Finanse Miasta
- 6.3 Urząd Miejski
- 6.4 Współpraca międzynarodowa i promocja miasta

Urząd Miejski w Suwałkach
Copyright by Urząd Miejski w Suwałkach

Opracowanie:
Magdalena Czeszkiewicz
Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

Zdjęcia

Urząd Miejski w Suwałkach
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód Sp. z o.o. w Suwałkach
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.
Biblioteka Publiczna w Suwałkach
Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach
Muzeum Okręgowe w Suwałkach
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Suwałkach
Kamil Sznel

Opracowanie graficzne, skład DTP i druk:
Xpression, www.druk.suwalki.pl

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przekazać Państwu piąty Raport o stanie miasta. Dokument ten w kompleksowy i usystematyzowany sposób przedstawia najważniejsze dziedziny życia naszego miasta: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2013 roku.

Rok 2013 to ostatni rok perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013, w trakcie której nasze miasto należało do samorządów przodujących w statystykach wykorzystania środków unijnych. Wydatki inwestycyjne wyniosły ponad 49 mln zł.

Jedną z ważniejszych inwestycji w 2013 r. było zakończenie budowy i oddania do użytkowania sali koncertowo-teatralnej, w której siedzibę ma Suwalski Ośrodek Kultury będący nowoczesnym centrum animacji społeczno-kulturalnej w naszym mieście i regionie. Zakończona została również przebudowa układu komunikacyjnego w Śródmieściu Suwałk. Powstała całkowicie nowa ulica 24 Sierpnia oraz nowy most na rzece Czarna Hańcza. Inwestycja ta znacznie usprawniła ruch drogowy w kierunku wschód – zachód w naszym mieście. Rozpoczęliśmy też prace nad przebudową drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach. Dzięki tej inwestycji swoje oblicze zmienia ulica Buczka, a na skrzyżowaniu ulic Reja i Armii Krajowej powstało nowe rondo z całkowicie nowym fragmentem ulicy Reja. Dużo inwestowaliśmy w budowę dróg osiedlowych. Powstały utwardzone ulice na osiedlach: Hańcza, Kolejowe i Piastowskie. Bardzo dużo pieniędzy przeznaczaliśmy na rozwój turystyki w naszym mieście. Zadania inwestycyjne polegające na przebudowie Placu Marii Konopnickiej oraz modernizacji Placu Marszałka Józefa. Piłsudskiego pozytywnie wpłynęły na przeobrażenia architektoniczne w centrum Suwałk. Ponadto zakończone zostały kilkuletnie prace nad rekultywacją składowiska przy ul. Stanisławskiego. Wybudowano też kompleks boisk przy Szkole Podstawowej nr 4 w Suwałkach. Wszystkie te inwestycje z pewnością zmieniają obraz miasta i korzystnie wpływają na jego rozwój społeczno-gospodarczy. W tym miejscu należy także wspomnieć o trwających przygotowaniach do budowy obwodnicy Suwałk. Rok 2013 był przełomowy w kwestii starań o tę najważniejszą dla Suwałk inwestycję. Nareszcie osoby decydujące o budowie głównych dróg w naszym kraju dostrzegły problem z jakim boryka się nasze miasto. Obwodnica Suwałk została wpisana w wiele programów ogólnokrajowych, a ostatecznie w najważniejszy dokument czyli Program Budowy Dróg Krajowych i Autostrad na lata 2011-2015. Oznacza to, że pieniądze na budowę drogi są zabezpieczone i jeżeli wierzyć dostępnym harmonogramom realizacji tej inwestycji już w 2017 roku będziemy mogli poruszać się po obwodnicy Suwałk, a tysiące samochodów ciężarowych nareszcie znikną z naszego miasta.

Jako Prezydent Suwałk nie skupiam się tylko na modernizacji kolejnych dróg, placów czy budynków. Bardzo bliska i ogromnie ważna jest dla mnie sfera społeczna naszego miasta. Od 1 września 2013 roku w Suwałkach działa program „Suwalska RODZINA PLUS”. To kompleksowy program zmierzający do polepszenia warunków życiowych suwalskich rodzin wielodzietnych. Za wprowadzenie Programu „Suwalska RODZINA PLUS” otrzymaliśmy oficjalne podzię-

kowania od pary prezydenckiej Anny i Bronisława Komorowskich, podczas spotkania, które odbyło się 27.06.2014 r. w Pałacu Prezydenckim w Warszawie, a było zorganizowane specjalnie dla przedstawicieli samorządów które wprowadziły Kartę Dużej Rodziny. Ponadto w 2013 roku na zupełnie nowe tory wprowadziliśmy współpracę pomiędzy naszym samorządem, a suwalskimi Organizacjami Pozarządowymi. W lutym całkowicie odremontowana kamienica przy ulicy Kościuszki, którą wcześniej przekazał nam Wojewoda Podlaski, stała się siedzibą Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. W 2013 roku powołałem również Pełnomocnika ds. Młodzieży, który w moim imieniu pomaga suwalskiej młodzieży w kontaktach pomiędzy nimi a suwalskim samorządem.

W kwestii rozwoju aktywności obywatelskiej warty wspomnieć, iż w 2013 r. opracowano założenia Budżetu Obywatelskiego, w ramach którego mieszkańcy mają szansę decydowania o realizacji wybranych projektów inwestycyjnych.

Mam świadomość, iż przed nami jeszcze wiele pracy, ale kierunek zmian jest właściwy. Chciałbym aby Suwałki były miastem nowoczesnym i przyjaznym dla mieszkańców, turystów i inwestorów, oferującym kompleksową ofertę usług publicznych. Dlatego też każdego roku coraz więcej środków jest przeznaczanych na oświatę, pomoc społeczną, gospodarkę komunalną, kulturę i sport.

Przed nami kolejna perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020, dlatego ważne jest aby jak najlepiej przygotować się do absorpcji tych funduszy. W tym celu trwały prace nad aktualizacją „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020”, która wskazuje i dostosowuje główne kierunki rozwoju miasta do aktualnych tendencji rozwojowych wynikających z polityki spójności UE. Opracowywana jest także dokumentacja techniczna i plany zagospodarowania przestrzennego w celu skutecznego pozyskiwania środków unijnych i kontynuacji proinwestycyjnej polityki miasta.

Liczę, iż raport dostarczy Państwu niezbędnej i rzetelnej wiedzy o Suwałkach, która pozwoli wyrobić własną opinię o stanie naszego miasta. Uważam, iż należy jak najlepiej wykorzystać obecny czas na zmiany z myślą o przyszłych pokoleniach i młodych mieszkańcach Suwałk.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Suwałk

Czesław Reukiewicz

1.1. Położenie

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego nad rzeką Czarną Hańczą, w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 69,3 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Przeważająca część miasta znajduje się w północnej części Równiny Augustowskiej zwanej Obniżeniem Suwalskim, niewielkie północne fragmenty miasta (Wysoczyzna Szurpił i Krzemianek) oraz północno-wschodnie (Wysoczyzna Szwajcarii i Osinek) należą

do Pojezierza Wschodniosuwalskiego. Wokół Suwałk leżą atrakcyjne i szczególnie cenne tereny i obiekty – zarówno pod względem przyrodniczym, jak i krajoznawczym (zespoły poklasztorne, ruiny pałaców i dworów, ozdobne budownictwo drewniane, zabytki sakralne) oraz turystyczno-rekreacyjnym (jeziora, lasy, rzeki i trzy puszcze: Augustowska, Romincka, i Borecka). Bezpośrednie sąsiedztwo z dwoma parkami ochrony przyrody: Wigierskim Parkiem Narodowym i Suwalskim Parkiem Krajobrazowym sprawia, że miasto stanowi doskonałą bazę wypadową do wszystkich najpiękniejszych zakątków Suwalszczyzny i wschodnich Mazur.

Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście gra-

niczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8, będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

1.2. Struktura przestrzenna miasta

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytkowników gruntowych dominują użytki rolne – 53%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 20%, lasy i użytki leśne – 14%, tereny komunikacyjne – 9%.

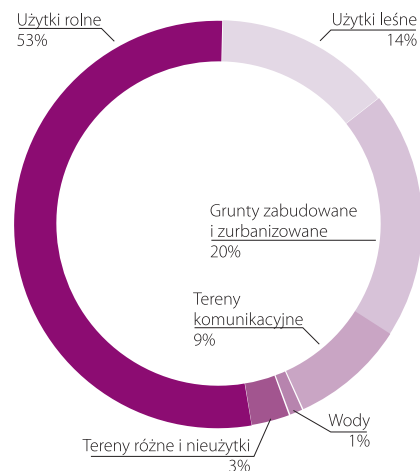
W 2013 r. miały miejsce znaczące zmiany w strukturze użytkowania gruntów. W stosunku do roku 2012 zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 12 ha) na rzecz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych których powierzchnia wzrosła do 1 289 ha. W porównaniu z 2012 rokiem o 1 ha zmniejszyła się powierzchnia terenów komunikacyjnych i o 1 ha wzrosła powierzchnia terenów różnych i nieużytków. Zmiany te związane były z planowanymi i realizowanymi inwestycjami miejskimi oraz podmiotów prywatnych.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2011-2013

Rodzaj gruntów	2011	2012	2013
Użytki rolne	3 547	3 520	3 508
Użytki leśne	915	915	915
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 257	1 277	1 289
Tereny komunikacyjne	564	574	573
Wody	78	78	78
Tereny różne i nieużytki	190	187	188
Razem	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

Wykres 1.2.1. Struktura użytkowania gruntów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Geodezji Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

Obręb 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęstości zaludnienia około 1 800 osób na km². Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. A. Wierusza – Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria.

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 6 550 osób i gęstości zaludnienia 1 100 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywólka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,8 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 750 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 430 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych; Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 12 000 osób. Gęstość zaludnienia około 1 900 osób na km². Dominuje tu tzw. zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ I i Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą około 5 800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo – magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7 300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6 000 osób na km². Dominującą formą zabudowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 5 300 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 540 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałk zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 19 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,62 km² przy około 2 250 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 260 osób na km². Tworzą go min. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

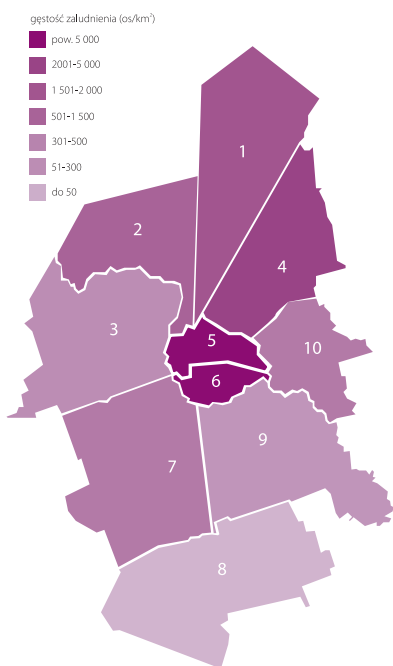
Obręb 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około 1 650 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obrębu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jaćwingów (Kamena) i Dąbrówka).

Liczba mieszkańców miasta w poszczególnych obrębach jest bardzo zróżnicowana. W 2013 roku najwięcej osób zamieszkiwało obręb 1 (ok. 15 100 osób) i 4 (około 12 000 osób). Najmniej osób zamieszkiwało obręb 8 (około 200 osób).

Gęstość zaludnienia na obszarach obrębów waha się od 19 osób na km² do niemal 6 tys. osób na km². Pod względem gęstości zaludnienia dominują obręby centralne 5 i 6, gdzie na stosunkowo niewielkim obszarze mieszka duża liczba mieszkańców. Najmniej osób w stosunku do wielkości obrębu zamieszkiwało obręb 8.

Rysunek 1.3.1 Struktura gęstości zaludnienia obrębów w 2013 roku

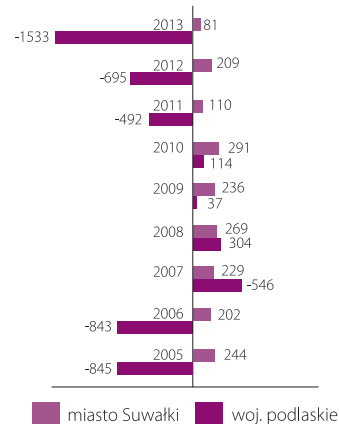
W 2013 roku urodziło się w Suwałkach 631 dzieci, to o 48 mniej niż w roku poprzednim. Liczba zgonów natomiast zwiększyła się

w porównaniu do roku 2012 o 80 i była najwyższa od 10 lat.

W związku z powyższym w 2013 roku znacznemu pogorszeniu uległ przyrost naturalny i wynosił 81 osób, to o 128 osób mniej niż w roku poprzednim i był najniższy od 10 lat, głównie z powodu znacznego wzrostu liczby zgonów.

W 2013 roku zawarto 332 małżeństwa, przy czym rok wcześniej zawarto ich 346.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2005-2013 (w osobach).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rok 2013 okazał się znacznie mniej korzystnym w porównaniu do roku 2012 w zakresie migracji ludności. Saldo migracji w 2012 roku w Suwałkach wyniosło -31, natomiast w 2013 roku -150, czyli na podobnym poziomie jak w roku 2011.

W 2013 roku, najwięcej suwalczan, (234 osób) przeprowadziło się z miasta na teren Gminy Suwałki, co związane jest z obserwowaną w ostatnich latach w całym kraju tendencją przenoszenia się bardziej zamożnych mieszkańców miast na tereny podmiejskie,

gdzie powstają osiedla domków jednorodzinnych. Mieszkańcy Suwałk oprócz Gminy Suwałki na swoje nowe miejsce zamieszkania wybrali głównie okoliczne gminy powiatu suwalskiego jak: Szpyłiszki, Jeleniewo, Bakałarze-

wo oraz duże miasta na terenie całego kraju, jak np. Warszawa, do której przeprowadziło się 213 osób, Białystok – 79 osób, Trójmiasto – 83 osoby, Poznań – 18 osób.

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2005-2013

Płeć	Stan na koniec roku									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Małżeństwa	356	369	389	437	365	421	352	346	332	
Rozwody	190	181	164	180	155	168	165	146	152	
Urodzenia żywe	kobiety	335	342	365	350	337	367	314	329	291
	mężczyźni	368	363	354	367	387	402	315	350	340
	ogółem	703	705	719	717	724	769	629	679	631
Zgony	kobiety	203	228	230	214	211	210	235	226	276
	mężczyźni	256	275	261	234	277	268	284	244	274
	ogółem	459	503	491	448	488	478	519	470	550
Niemowląt ogółem	3	8	7	4	5	6	5	2	6	
Przyrost naturalny	kobiety	132	144	135	136	126	157	79	103	15
	mężczyźni	112	88	93	133	160	134	31	106	66
	ogółem	244	202	228	269	236	291	110	209	81

Dynamika demograficzna (sto-

sunek urodzin żywych do liczby zgonów)

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2005-2013

Płeć	Stan na koniec roku									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Napływ	kobiety	374	429	323	340	283	291	378	368	342
	mężczyźni	356	373	306	279	242	265	315	287	275
	ogółem	730	802	629	619	525	556	693	655	617
w tym z zagranicy	kobiety	18	17	13	13	15	9	11	14	14
	mężczyźni	12	29	17	25	28	21	20	17	15
	ogółem	30	46	30	38	43	30	31	31	29
Odływ	kobiety	450	542	477	415	370	435	419	363	400
	mężczyźni	418	539	451	354	304	384	419	323	367
	ogółem	868	1081	928	769	674	819	838	686	767
w tym za granicę	kobiety	54	83	37	37	17	19	48	36	43
	mężczyźni	61	118	70	54	23	17	44	29	30
	ogółem	115	201	107	91	40	36	92	65	73
Saldo migracji	kobiety	-76	-113	-154	-75	-87	-144	-41	+5	-58
	mężczyźni	-62	-166	-145	-75	-62	-119	-104	-36	-92
	ogółem	-138	-279	-299	-150	-149	-263	-145	-31	-150

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.1. Ochrona Zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2013 roku na terenie Miasta Suwałki działało 79 podmiotów, które udzielały świadczeń zdrowotnych w różnym zakresie i miały podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia. Na terenie Suwałk działało również 32 aptek.

Wśród 79 podmiotów – 11 to Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Przedmiotem umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartych ze świadczeniodawcami z terenu miasta Suwałki były świadczenia udzielane świadczeniobiorcom (pacjentom) w warunkach ambulatoryjnych, a w przypadkach uzasadnionych medycznie – w warunkach domowych lub w środowisku nauczania i wychowania. Świadczenia w POZ ukierunkowane są na promocję zdrowia, profi-

laktykę, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczenie niepełnosprawności oraz usprawnianie i pielęgnację pacjenta. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej zabezpieczone są świadczenia w zakresie:

- ✓ świadczenia lekarza, pielęgniarki, położnej
- ✓ świadczenia pielęgniarki szkolnej
- ✓ nocna i świąteczna opieka lekarska i pielęgnarska
- ✓ transport sanitarny

W 2013 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr. L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych zatrudnionych było 159 lekarzy różnych specjalności oraz 491 pielęgniarek i położnych.

Tabela 2.1.1 Szpitale w Suwałkach w 2013 roku

Rodzaje placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	3	699
Szpitale publiczne, w tym		
ogólne	2	482
specjalistyczne (psychiatryczny)	-	-
resortowe	-	-
Szpital psychiatryczny	1	217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2013 roku realizowane były w mieście Suwałki w warunkach:

- ✓ ambulatoryjnych (porady lekarskie diagnostyczne i terapeutyczne, porady psychologiczne, sesje psychoterapii: indywidualnej, rodzinnej, grupowej, sesje wsparcia psychospołecznego);

- ✓ domowych (porady diagnostyczne, terapeutyczne, psychologiczne realizowane przez poradnie zdrowia psychicznego lub wizyta terapeuty środowiskowego, udzielane w miejscu zamieszkania pacjenta);
- ✓ ośrodka dziennego (świadczenia obejmujące diagnostykę, leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, rehabilitację osób z zaburzeniami psychicznymi, działania konsultacyjno-edukacyjne dla rodzin);
- ✓ stacjonarnych (diagnostyka i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi, nerwicowymi, uzależnionych od alkoholu, osób z alkoholowym zespołem abstynencyjnym).

Tabela 2.1.2 Opieka paliatywna, hospicyjna, świadczenia pielęgniarstwa i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach	opieka paliatywna i hospicyjna – świadczenia w hospicjum domowym
	opieka paliatywna i hospicyjna – świadczenia w hospicjum domowym dla dzieci
	opieka paliatywna i hospicyjna – świadczenia w oddziale medycyny paliatywnej/hospicjum stacjonarym
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej – świadczenia zespołu długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej- świadczenia w zakładzie pielęgnacyjno-leczniczym/opiekuńczo-leczniczym
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej – świadczenia w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dla pacjentów wentylowanych mechanicznie/opiekuńczo-leczniczym dla pacjentów wentylowanych mechanicznie
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej- świadczenia w pielęgniarstwie domowej
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej – świadczenia zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i społecznych.

W roku 2013 ponad 27 tysięcy dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u ponad 3,3 tys. dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (ponad 16 tysięcy osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (10.508 osób), przewlekłą chorobę układu trawiennego (4.264 osoby), choroby obwodowego układu nerwowego (3.953 osoby), cukrzycę (2.492 osoby), choroby tarczycy

(2.431 osób) oraz przewlekły nieżyt oskrzeli i dychawicę oskrzelową (2.108 osób). W zachorowalności dominowały takie choroby jak: układu krążenia (1.395 osób), układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (900 osób), choroby obwodowego układu nerwowego (509 osób), i układu trawiennego (430 osób).

Tabela 2.1.3 Stan zdrowia mieszkańców Suwałk w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w 2012-2013 r.

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013
Gruźlica	50	49	4	4
Nowotwory	963	992	113	106
Choroby tarczycy	2.222	2.431	248	240
Cukrzyca	2.604	2.492	205	136
- w tym: leczeni insuliną	1.012	850	84	64
Niedokrwistość	642	669	83	62
Choroby obwodowego układu nerwowego	2.951	3.953	548	509
Choroby układu krążenia, w tym:	16.572	16.044	1.353	1.395
✓ przewlekła choroba reumatyczna	46	38	8	6
✓ choroba nadciśnieniowa	12.541	12.371	982	987
✓ choroba naczyń mózgowych	643	670	67	67
✓ niedokrwienność serca	2.008	2.136	209	258
Przebyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	312	328	45	43
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	2.106	2.108	128	125
Przewlekła choroba układu trawiennego	3.963	4.264	485	430
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	9.839	10.508	994	900
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	341	386	50	56
Ogółem leczenia	26.583	27.387	3.757	3.335

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Tabela 2.1.4 Stan zdrowia dzieci i młodzieży w Suwałkach w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2012-2013.

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013 r.
Ogółem leczenia	2.979	3.330	792	601
Nowotwory	14	21	4	5
Niedokrwistość	116	129	49	35
Choroby tarczycy	97	114	16	20
Cukrzyca	28	37	3	6
Niedożywienie	4	3	0	3
Otyłość	101	120	10	32
Zaburzenia odżywiania	3	2	2	0
Upośledzenie umysłowe	36	48	1	8
Padaczka	72	84	12	13
Dziecięce porażenie mózgowe	30	32	6	6
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	577	542	123	123
Choroba nadciśnieniowa	67	35	22	6
Alergie	824	810	218	149
Zniekształcenia kręgosłupa	730	669	104	76
Choroba układu moczowego	59	58	19	16
Wady rozwojowe, w tym:	197	145	26	22
✓ układu nerwowego	21	13	4	3
✓ układu krążenia	121	97	11	12
✓ narządów płciowych	20	18	5	4
✓ aberracje chromosomowe	20	13	1	2
✓ inne	15	4	5	1
Zaburzenia rozwoju, w tym:	78	67	21	12
✓ fizycznego	40	8	15	4
✓ psychomotorycznego	34	52	3	5
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu *	12	21	1	5
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	687	554	241	72

* wszystkie uszkodzenia bez względu na przyczynę niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Programy profilaktyki zdrowotnej

W 2013 r. obligatoryjnie, w ramach zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia, realizowane były programy:

- ✓ profilaktyki chorób układu krążenia – w zakresie świadczeń lekarza POZ;
- ✓ profilaktyki gruźlicy – w zakresie świadczeń pielęgniarki POZ;
- ✓ profilaktyki raka szyjki macicy – w zakresie świadczeń lekarza ginekologa.

Oprócz programów realizowanych przez lekarzy POZ i lekarzy ginekologów, kobiety w wieku od 50 do 69 lat mogły skorzystać z badań mammograficznych w ramach programu profilaktyki raka piersi wykonywanych na terenie Suwałk przez:

- ✓ Niepubliczny ZOZ Przychodnia Profilaktyki i Diagnostyki Obrazowej T.N.N w Białymstoku (MAMMOBUS);
- ✓ Firmę FADO Centrum Usług Medycznych z Gdyni.

Tabela 2.1.6 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowe z budżetu miasta w 2013 roku

Nazwa programu	Wydatkowana kwota	Ilość osób które skorzystały
	z budżetu miejskiego	z programu
„Matko sprawdź krew swojemu dziecku”	6.512,82 zł	551 uczniów
„Studio świadomych narodzin – Szkoła Macierzyństwa i Ojcostwa”	30 000 zł	75 ciężarnych wraz z partnerami
Szczepienia przeciwko grypie dla osób powyżej 70 roku życia	11.380 zł	569

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych oraz Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2013 r. na realizację różnego rodzaju działań mających na celu ograniczenie przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkomanii przeznaczono kwotę 1 305.116,04 zł

Środki finansowe pozyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w 2013 r. zasiliły fundusz przeciwdziałania alkoholizmowi w 2014 r. i służą realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2014 roku.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególnie uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym największej środków finansowych w 2013 r. przekazano na:

- ✓ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie – 61% ogółu wydatków,
- ✓ prowadzenie świetlic środowiskowych – 23% ogółu wydatków,
- ✓ organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno-edukacyjną – 13% ogółu wydatków.

Między innymi zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętym problemem przemocy poprzez prowadzenie:

- ✓ 4 punktów pomocy prawnej i psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie

(łącznie udzielono 590 porad prawnych oraz 428 porad psychologicznych),

- ✓ schroniska dla ofiar przemocy w Miejskim Centrum Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – skorzystały 23 osoby,
- ✓ grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy – łączna liczba uczestników 100 osób,
- ✓ zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie – łącznie udział wzięło 21 osób.

W 2013 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczono się 780 osób, w tym:

- ✓ 584 osoby uzależnione, w tym 499 mężczyzn i 85 kobiet.
- ✓ 196 osób współuzależnionych, w tym 30 mężczyzn i 166 kobiet.

Koszty związane z obsługą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym koszty wynagrodzenia członków Komisji wyniosły w 2013 roku – 72.592 zł. Środki finansowe na realizację programu pochodziły z opłat wnoszonych przez podmioty prowadzące na terenie Suwałk sprzedaż napojów alkoholowych. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 196 punktów, w tym: 138 punkty – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 58 punkty – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2013 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 1 379 058,70 zł.

Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.

W 2013 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych:

- ✓ leczono się 151 pacjentów w tym: 90 osób uzależnionych (80 mężczyzn i 10 kobiet) z tego 20 osób niepełnoletnich i 61 osób współuzależnionych,
- ✓ udzielono 983 porady,
- ✓ wystawiono 20 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

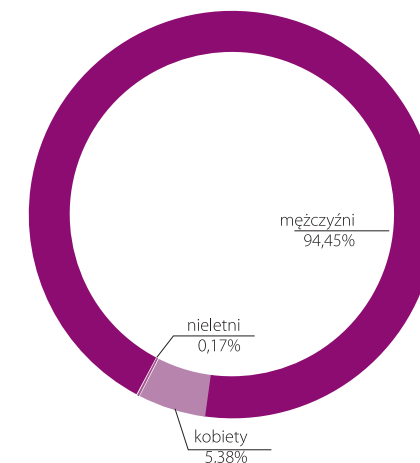
W 2013 r. zatrzymano i doprowadzono do Izby Wyrzeźwień 2 451 osób, w tym:

- ✓ 2316 mężczyzn,
- ✓ 131 kobiet,
- ✓ 4 osoby nieletnie (chłopcy)

Głównym zakresem działania Izby Wyrzeźwień jest:

- ✓ Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub zakładzie pracy albo znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.
- ✓ Zapewnienie przyjętym osobom nietrzeźwym opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- ✓ Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych.
- ✓ Nakłanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydaniem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
- ✓ Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów oraz udzielanie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym izbę i ich rodzinom.

Liczba osób przebywających w Izbie Wyrzeźwień w 2013 roku z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Wyrzeźwień w Suwałkach

W Izbie działa Telefon Zaufania dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i uwiłkanych w przemoc w rodzinie

800 137 200

w ramach którego w 2013 r. udzielono 829 porad.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPS jest nadrzędną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Celem pomocy społecznej jest:

- ✓ zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;

- ✓ umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
 - ✓ doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.
- Praca w MOPS ukierunkowana jest w szczególności na:
- ✓ pomoc finansową,
 - ✓ pomoc rzeczową,
 - ✓ pomoc usługową,
 - ✓ pracę socjalną polegającą na wspieraniu osób i rodzin oraz wzmocnieniu zdolności do wypełniania ról społecznych,
 - ✓ pomoc instytucjonalną,
 - ✓ organizację pieczy zastępczej.
- ✓ Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 55 miejsc;
 - ✓ Noclegownia – 20 miejsc;
 - ✓ Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
 - ✓ Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 195 miejsc;
 - ✓ Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej – 13 miejsc;

Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej

- ✓ Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – 30 miejsc;
- ✓ Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 7 placówek, 220 miejsc,,
- ✓ Mieszkania Chronione – 4 mieszkania, 11 miejsc;
- ✓ Zawodowe Rodziny Zastępcze – 9 rodzin;
- ✓ Niezawodowe rodziny zastępcze – 23;
- ✓ Spokrewnione rodziny zastępcze – 74;
- ✓ Asystent rodziny – 1;
- ✓ Koordynator pieczy zastępczej – 1.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej

- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- ✓ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Sejneński i Augustowski);

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2011-2013 (w zł)

Rodzaj wydatków	2011	2012	2013
Łącznie wydatki MOPS, w tym:	39 325 203	40 645 752	41 118 980
Pomoc społeczna	36 638 570	37 346 652	38 565 540
Ochrona zdrowia	205 904	250 063	263 838
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	575 715	485 371	568 291
Fundusz celowy PFRON	1 234 396	1 844 695	1 399 166
EFS (Europejski Fundusz Społeczny)	670 618	718 971	322 145
Dom Pomocy Społecznej	5 610 491	5 910 589	6 023 616
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	1 972 108	1 973 439	2 056 869
Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	339 225	0	0
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	70 000	72 000	490 568
Razem	47 317 027	48 601 780	49 690 033

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach Schemat 2.2.1 System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie miasta Suwałk

Bezrobotni klienci MOPS w 2013 r. stanowili 48% wszystkich bezrobotnych w mieście oraz 54% wszystkich rodzin objętych pomocą. W stosunku do roku 2012 zauważalny jest wzrost ogólnej liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

MOPS przeciwdziałając wykluczeniu, przy współpracy z PUP, od 2006 r. realizuje prace społecznie użyteczne, jako uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych oraz działania z zakresu Aktywnej

Integracji. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie własną pracą.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2011-2013

	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2011	3 476	5 794	1 250
2012	2 883	5 557	1 163
2013	3 200	5 237	1 194

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2013 r. realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

- ✓ Należące do właściwości powiatu poprzez:
 - kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 15 skierowań;
 - pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (obsługa merytoryczna zadania) – 17 dzieci;
 - pomoc pieniężną z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszcza-

nych w rodzinach zastępczych na terenie miasta Suwałk – 202 dzieci;

- pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej – 82 wychowanków;
- pomoc mieszkaniową poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 11 wychowanków;
- prowadzenie naboru i szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych – 42 osoby;
- zapewnienie opieki koordynatora rodzicom zastępczym, którzy funkcję pełnią w okresie do 2 lat;
- dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 309 ocen;

- dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 93 oceny;
 - rehabilitację społeczną i zawodową (środki PFRON) – 2 210 osób.
 - ✓ Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:
 - orzekanie o niepełnosprawności – 4 042 orzeczeń;
 - opieka i terapia w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelktualnie – 45 osób.
 - ✓ Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych realizowano:
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 38 osób;
 - zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 5 237 dzieci;
 - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 548 świadczeń;
 - zasiłki pielęgnacyjne – 2 183 osoby;
 - świadczenia pielęgnacyjne – 693 osoby;
 - ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne – 403 osoby;
 - ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne – 287 osób;
 - świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 1 194 uprawnionych oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
 - ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 48 osób.
 - ✓ Z zakresu zadań własnych gminy:
 - zasiłki stałe – 532 osoby;
 - zasiłki i pomoc w naturze – 1 359 osób;
 - gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży – realizacja programu „Po-
- moc państwa w zakresie dożywiania” – 5 579 osób;
- usługi opiekuńcze – 248 osób;
 - schronienie (noclegownia) – 33 osoby;
 - sprawienie pogrzebu – 10 osób;
 - ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe – 471 osób;
 - kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców miasta Suwałk w domach pomocy społecznej – 55 osób;
 - przewóz osób niepełnosprawnych – 11 269 zgłoszeń, w ramach których przewieziono 17 185 pasażerów i przejechano 56 057 km;
 - wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 20 rodzin.
- ✓ Inne działania Ośrodka:
 - prowadzenie Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej, z którego pomocy w formie schronienia, pomocy interwencyjnej, poradnictwa specjalistycznego, terapii i wsparcia grupowego, doradztwa i terapii rodzinnej skorzystały 252 rodziny;
 - realizacja projektu „Od bierności do aktywności”. Działaniami aktywnej integracji objęto 64 osoby, w tym 42 bezrobotne, z tego 12 osób niepełnosprawnych oraz 10 wychowanków zastępczych form opieki. Udział w projekcie był oparty na realizacji kontraktu socjalnego/programu usamodzielniania. Uczestnicy projektu zostali poddani indywidualnej ocenie osobowości przez psychologa i ocenie społecznej przez pracowników socjalnych;
 - realizacja programu „Aktywny Samorząd”. Miasto przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Adresatami były oso-

by niepełnosprawne. Dofinansowanie uzyskało 35 osób.

- prowadzenie grup korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 12 sprawców;
- realizacja rządowego programu „Wspieranie osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne” – 205 osób;
- organizacja prac społecznie użytecznych – 24 osoby.

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza

– jest publiczną placówką typu interwencyjno-socjalizacyjnego. Trafiają tu dzieci zarówno przywożone przez policję bezpośrednio z interwencji, jak też kierowane wyrokami przez Sąd Rodzinny i Nieletnich. Są to dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo, a często także patologicznych.

Celem działalności Placówki jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie całodobowej, ciągłej lub okresowej opieki i wychowania, jak również wspieranie działania rodziców w sprawowaniu opieki.

Zgodnie ze standardami Placówka przeznaczona jest na 30 miejsc dla dzieci i młodzieży: posiada 20 miejsc socjalizacyjnych oraz 10 interwencyjnych.

W 2013 r. w Placówce przebywało ogółem 45 wychowanków. W ciągu roku do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej przyjęto 13 nowych wychowanków z różnych przyczyn, m.in.: z powodu rozwiązania rodziny zastępczej, alkoholizmu i niewydolności wychowawczej rodziców, itp. Placówkę opuściło 12 wychowanków, w tym: do domu rodzinnego wróciły 3 osoby, w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych zostało 3 podopiecznych, 6 pełnoletnich wychowanków opuściło Placówkę w związku z usamodzielnieniem.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach w 2013 roku wyniosła 5 340,50 zł podczas gdy w 2012 roku odpłatność taka wynosiła 7 651,76 zł.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi.

Zapewnia całodobową, profesjonalną opiekę oraz indywidualne i różnorodne formy rehabilitacji, terapii i wypoczynku. Program terapeutyczno-opiekuńczy uzgadniany jest z każdym mieszkańcem w zależności od jego potrzeb, możliwości i uzdolnień. DPS „Kalina” umożliwia mieszkańcom między innymi udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, hafcie i szydełkowaniu.

Dom dysponuje 195 miejscami. W 2013 roku średnioroczne wykorzystanie miejsc wyniosło 194 mieszkańców na 195 miejsc, czyli miejsca wykorzystane były w 99%. W tym okresie w DPS przebywały osoby z 32 gmin z północno-wschodniej Polski, przy czym 95

osób pochodziło z Suwałk, 18 z Gminy Suwałki, 11 z Augustowa, po 6 z Olecka i gminy Bakałarzewo, 5 osób z gminy Krasnopol, po 4 osoby z gmin Kalinowo i Przerosł, po 3 osoby z Goldapi, Giżycka, Elk, Siemiatycz oraz gmin Filipów i Świętajno. Pozostali pensjonariusze to pojedyncze osoby z innych gmin ościennych.

Najliczniejszą grupę mieszkańców DPS „Kalina” – 80% stanowiły osoby, które przekroczyły 60 rok życia, a większość z nich wykazywała znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi.

W roku 2013 mieszkańcami opiekowała się 113 – osobowa załoga wspierana stażystami, praktykantami, wolontariuszami oraz pracą więźniów.

Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2013 roku wyniósł 2 555,80 zł i był konkurencyjny w porównaniu do innych tego typu placówek w Polsce.

Inne działania podejmowane przez miasto Suwałki

Od 1 września 2013 roku zaczął funkcjonować w Suwałkach Program „Suwalska RODZINA PLUS”. Jest to kompleksowy Program zmierzający do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych, zwłaszcza dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oraz rodzinach zastępczych poprzez wsparcie ich procesu wychowawczego. Program ma na celu:

- ✓ promocję modelu rodziny wielodzietnej oraz działań na rzecz wzmocnienia jej pozytywnego wizerunku,
- ✓ poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych,
- ✓ zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych.

Instrumentami umożliwiającymi realizowanie celów Programu jest zapewnienie rodzinom wielodzietnym:

- ✓ 33% ulgi na zakup ulgowego, imiennego, biletu miesięcznego za przejazdy auto-

busami komunikacji miejskiej na terenie Miasta Suwałk – mogą korzystać tylko dzieci i młodzież pochodzące z rodzin posiadających co najmniej czworo dzieci, Aquaparku (część basenowa, saunowa i grotta solna),

- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu do Muzeum Okręgowego,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na imprezy organizowane przez Suwalski Ośrodek Kultury,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na ścianę wspinaczkową i usługi instruktora,
- ✓ 50% ulgi na wynajem kortów tenisowych do celów indywidualnych,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w przedszkolu prowadzonym przez miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za wstęp na lodowisko miejskie i wypożyczenie łyżew,
- ✓ bezpłatnych szczepień przeciwko rakowi szyjki macicy organizowanych przez Prezydenta miasta Suwałk,

- ✓ innych ulg przyznawanych przez podmioty przystępujące do Programu,
- ✓ rodzinom wielodzietnym zapewnia się dodatkowe preferencje w czasie naboru do żłobka i przedszkola.

W 2013 roku do Programu przystąpiło 14 prywatnych przedsiębiorców oferując ulgi na swoje towary i usługi wynoszące od 5% do 25%. Przedsiębiorcy przyznali ulgi m.in. na: zakup odzieży, obuwia, okularów, komputerów, wyposażenia wnętrz, artykuły ogrodnicze, zakup mebli oraz zniżki w opłatach za: usługi fryzjerskie, kursy językowe, wstęp do kina, parku rozrywki oraz ulgi w opłatach za posiłki (bez alkoholu).

W okresie od 01.09 do 31.12.2013 roku przyjęto 504 wnioski o wydanie karty „Suwalska RODZINA PLUS” dla 2 598 osób.

Żłobek miejski

01 września 2011 r. w Mieście Suwałki działalność rozpoczął Żłobek Miejski w Suwałkach. W 2013 r. jednostka dysponowała 96 miejscami dla najmłodszych. W ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch”, realizowanego w 2013 r., Miasto Suwałki na funkcjonowanie jednostki otrzymało dotację z budżetu państwa w wysokości 490 788,00 zł.

Ponadto od lipca 2013 r. w Żłobku Miejskim w Suwałkach realizowany jest projekt pn. „Aktywny zawodowo – spełniony rodzinnie” nr POKL.01.05.00-00-366/12 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu I - Zatrudnienie i integracja społeczna, Działania 1.5 Wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. W ramach projektu dostosowano sale do prawidłowego funkcjonowania dzieci objętych opieką w żłobku. Zakupiono sprzęt

audiowizualny wraz z programami edukacyjnymi i bajkami, pomoce edukacyjne, m.in.: warsztat stolarski, kącik mechanika, domek interaktywny, kącik gospodyni, toaletka, poduchy sensoryczne oraz zestaw pianek. Dopuszono również nowo utworzoną salę do zajęć z fizjoterapeutą w niezbędne pomoce rehabilitacyjne tj.: basen z piłeczkami, piłki sensoryczne oraz maty do ćwiczeń. Dodatkowo z funduszu projektu kupiono 4-osobowy wózek dziecięcy, ułatwiający najmłodszym uczestnikom projektu spacerować na świeżym powietrzu. Wszystkie zakupione pomoce i wyposażenie spełniają standardy wymagane prawem obowiązującym oraz posiadają niezbędne atesty i certyfikaty. Wsparciem projektu zostało objętych 10 kobiet, z terenu Miasta Suwałk, powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka. Zakwalifikowanym 10 dzieciom zapewniona jest nieodpłatna opieka i wyżywienie w żłobku. Ponadto, w ramach projektu utworzono i wyposażono gabinet logopedyczny oraz zatrudniono dietetyka, który czuwa nad odpowiednim zbilansowaniem diety dzieci.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2013 r.:

W 2013 r. na terenie Miasta Suwałk działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadził 1 żłobek niepubliczny i 1 klub dziecięcy:

Łącznie opiekę w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych znalazło 30 dzieci.

1.	Spółdzielnia Socjalna „Marzenie”	Klub Dziecięcy „Krecik”
ul. Pułaskiego 30J,
16-400 Suwałki
2.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach
ul. Noniewicza 10,
16-400 Suwałki	Żłobek niepubliczny „Bajlandia”
ul. Szkolna 2,
16-400 Suwałki

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2013/2014 Miasto Suwałki prowadzi następujące publiczne jednostki oświatowe: 9 przedszkoli, 9 szkół podstawowych (3 samodzielne, 5 funkcjonujące w zespołach szkół oraz 1 specjalna), 8 gimnazjów (7 gimnazjów funkcjonuje w zespołach szkół, 1 specjalne), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 10 zespołów szkół (w tym: 4 zespoły szkół podstawowych z gimnazjum, 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych z gimnazjum, 1 zespół szkół ponadgimnazjalnych z gimnazjum i szkoła podstawową, 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych), 4 placówki oświatowe – Centrum Kształcenia Praktycznego, Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat, szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła

przysposabiająca do pracy) oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

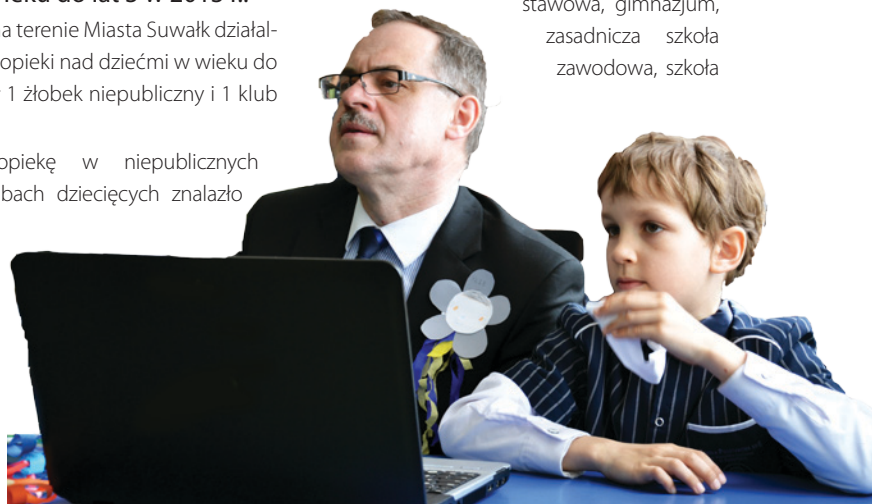
W ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez miasto Suwałki w roku szkolnym 2013/2014 figuruje 21 szkół ponadgimnazjalnych (w tym dwie bez uprawnień szkoły publicznej), 4 gimnazja, 3 szkoły podstawowe, 5 przedszkoli, 4 punkty przedszkolne oraz 17 placówek niepublicznych.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i poszczególnych typach szkół.

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	81	2128
Szkoły podstawowe	186	4300
Gimnazja	80	2048
Szkoły ponadgimnazjalne	131	3662
Specjalne ośrodki	30	190
Szkoły dla dorosłych	8	182
Razem	516	12 498

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2013 r.

W roku szkolnym 2013/2014, w naszym mieście, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszcza 2 128 dzieci. Do szkół podstawowych uczęszcza 4 300 dzieci. Liczba uczniów w gimnazjach wynosi 2 048. W szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 3 662 uczniów, natomiast w szkołach dla dorosłych kształcą się 182 słuchacze. Dzieci i młodzież niepełnosprawna kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. W bieżącym roku szkolnym placówka ta przyjęła ogółem 190 uczniów. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Suwałkach w roku szkolnym 2013/2014 obejmuje poradnictwem 23 414 dzieci i młodzieży z miasta i terenu powiatu. W roku szkolnym 2013/2014 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonuje 15 oddziałów integracyjnych, 7 oddziałów integracyjnych w gimnazjach oraz 2 klasy integracyjne w liceum ogólnokształcącym. Do 4 oddziałów integracyjnych funkcjonujących w przedszkolach uczęszcza 20 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Zajęciami w ramach wczesnego

wspomagania rozwoju dziecka objętych zostało 98 dzieci (124 godziny tygodniowo).

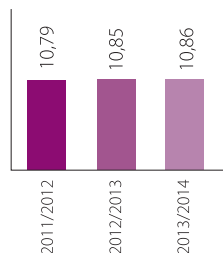
W latach 2009-2013 nastąpił spadek liczby uczniów w suwalskich szkołach o 11,32%, natomiast liczba etatów nauczycielskich spadła o 7,03%.

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2011-2014

	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Etaty nauczycieli	1240,51	1180,93	1138,33
Uczniowie	13 381	12 808	12 498

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2013 r.

Wykres 2.3.3 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2013 r. w przedmiotach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk za-

trudnionych jest ogółem 1 215 nauczycieli na 1 138,33 etatach.

Tabela 2.3.4 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopnie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2013/2014	
		pełnozatrudnionych	niepełnozatrudnionych
Bez stopnia awansu zawodowego	4	1050	165
Stażyści	26	1215	
Kontraktowi	157		
Mianowani	244		
Dyplomowani	784		

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2013 r.

Egzaminy

Sprawdzian

W roku szkolnym 2012/2013 sprawdzian został przeprowadzony w ośmiu publicznych szkołach podstawowych w Suwałkach. Ogółem do sprawdzia-

nu przystąpiło 653 uczniów. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach w roku szkolnym 2012/2013 sprawdzian 6-klasistów nie odbył się, ponieważ nie funkcjonowała klasa VI szkoły podstawowej dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim.

Najwyższe wyniki na sprawdzianie osiągnęli uczniowie SP nr 11. Wysokie osiągnięcia na sprawdzianie uzyskały również następujące szkoły: SP nr 10, SP nr 2, SP nr 9 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej), natomiast SP nr 4 i SP nr 7 i SP nr 5 uzyskały wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

Egzamin gimnazjalny

W roku szkolnym 2012/2013 egzamin gimnazjalny odbył się w siedmiu publicznych gimnazjach w Suwałkach. Ogółem do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 810 uczniów.

W części humanistycznej - język polski egzaminu gimnazjalnego sprawdzane umiejętności najlepiej opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 1 i Gimnazjum nr 4, a najsłabiej uczniowie Gimnazjum nr 7 i Gimnazjum nr 2.

W części humanistycznej - historia i wiedza o społeczeństwie egzaminu gimnazjalnego sprawdzane umiejętności najlepiej opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 5 i Gimnazjum nr 1, a najsłabiej uczniowie Gimnazjum nr 7 i Gimnazjum nr 2.

W części matematyczno-przyrodniczej - matematyka egzaminu gimnazjalnego sprawdzane umiejętności najlepiej opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 5, Gimnazjum nr 6, a najsłabiej uczniowie Gimnazjum nr 7 i Gimnazjum nr 2.

W części matematyczno-przyrodniczej - przedmioty przyrodnicze egzaminu gimnazjalnego sprawdzane umiejętności najlepiej

opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 5, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 6, a najsłabiej uczniowie Gimnazjum nr 2 i Gimnazjum nr 7.

Sprawdzone umiejętności języka angielskiego na poziomie podstawowym najlepiej opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 5. Sprawdzane umiejętności języka angielskiego na poziomie rozszerzonym najlepiej opanowali uczniowie Gimnazjum nr 3, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 5.

Spośród suwalskich gimnazjów zdecydowanie wyróżniają się wyniki Gimnazjum nr 3 i 1 w części humanistycznej oraz Gimnazjum nr 3, 1 i 5 w części matematyczno-przyrodniczej.

Egzamin maturalny

W roku szkolnym 2012/2013 do egzaminu maturalnego przystąpiło w Mieście Suwałki 975 uczniów.

Najlepiej maturę napisali uczniowie liceów ogólnokształcących, słabiej uczniowie liceów i techników.

Zdawalność egzaminu maturalnego w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki wyniosła 90,15%. Nastąpił więc wzrost zdawalności tego egzaminu w stosunku do roku szkolnego 2011/2012, kiedy to maturę zdało 83,8% maturzystów.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późn. zm.) egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, jest przeprowadzany

dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających i policealnych szkół zawodowych.

Egzamin zawodowy jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu, określonych w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

W roku szkolnym 2012/2013 roku do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w szkołach prowadzonych przez Miasto Suwałki przystąpiło ogółem 420 uczniów (technika – 330 osób, zasadnicze szkoły zawodowe, w tym specjalna – 58 osób, szkoła policealna – 32 osób). Dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymało 257 osób

(technika – 205 osób, zasadnicze szkoły zawodowe, w tym specjalna – 39 osób, szkoła policealna – 13 osób), co stanowi 61,19 % wszystkich zdających.

Stypendia Prezydenta Miasta Suwałk

28 maja 2013 r. Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XXXVII/395/2013 w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych w Mieście Suwałki do 2015 roku, która umożliwiła nagradzanie uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w formie stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie.

Stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2012/2013) otrzymało łącznie 80 uczniów: 33 ze szkół podstawowych, 39 z gimnazjów i 8 ze szkół ponadgimnazjalnych.

Wysokość stypendium (miesięcznie):

- ✓ w szkole podstawowej – 150 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),
- ✓ w gimnazjum – 200 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),
- ✓ w szkole ponadgimnazjalnej – 250 zł ((przez 10 miesięcy od IX do VI).

Wyjątkiem są maturzyści – stypendium wypłaca się im jednorazowo w kwocie 2 500 zł do 31 sierpnia każdego roku.

Łącznie, w formie stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2012/2013, wypłacono uczniom kwotę 148.500 zł.

Osiągnięcia uczniów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

Od jedenastu lat organizowane jest spotkanie Prezydenta Miasta Suwałk z uczniami szkół podstawowych, gimnazjów i szkół po-

nadgimnazjalnych – laureatami wojewódzkich konkursów przedmiotowych oraz laureatami szczebla okręgowego i centralnego. Uczniowie są wyróżniani tytułem „Mądry Sowy”.

W roku szkolnym 2013/2014 pięćdziesięcioro pięcioro uczniów suwalskich szkół podstawowych uzyskało tytuł laureata konkursów przedmiotowych:

- ✓ Zespół Szkół nr 8 Szkoła Podstawowa nr 2 w Suwałkach – siedmioro uczniów (konkurs historyczny, przyrodniczy, matematyczny, języka polskiego, języka angielskiego i informatyczny);
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 4 w Suwałkach – siedmioro uczniów (konkurs historyczny, przyrodniczy i języka angielskiego);
- ✓ Zespół Szkół nr 9 Szkoła Podstawowa nr 5 im. A. Wierusz – Kowalskiego w Suwałkach – sześcioro uczniów (konkurs matematyczny, języka polskiego i informatyczny);
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 6 w Suwałkach – sześcioro uczniów (konkurs przyrodniczy, historyczny, języka polskiego i języka angielskiego);
- ✓ Zespół Szkół nr 7 Szkoła Podstawowa nr 7 w Suwałkach – ośmioro uczniów (konkurs przyrodniczy, języka polskiego, historyczny i matematyczny);
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 9 w Suwałkach – jedna uczennica (konkurs języka angielskiego);
- ✓ Zespół Szkół nr 10 Szkoła Podstawowa nr 10 w Suwałkach – dziewięcioro uczniów (konkurs matematyczny, historyczny, przyrodniczy, języka polskiego i języka angielskiego);
- ✓ Zespół Szkół nr 3 Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach – dziewięcioro uczniów (konkurs

języka polskiego, języka angielskiego, historyczny, przyrodniczy i matematyczny);

- ✓ Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Suwałkach – dwoje uczniów (konkurs języka angielskiego i historyczny);
- ✓ Ponadto tytuł laureata konkursów przedmiotowych w roku szkolnym 2013/2014 uzyskało pięćdziesięcioro uczniów gimnazjów:
- ✓ Zespół Szkół nr 8 Gimnazjum nr 1 w Suwałkach – siedmioro uczniów (konkurs matematyczny, języka angielskiego, języka niemieckiego, fizyczny i biologiczny);
- ✓ Zespół Szkół nr 4 Gimnazjum nr 2 w Suwałkach – jedna uczennica (konkurs języka polskiego);
- ✓ Zespół Szkół nr 2 Gimnazjum nr 3 w Suwałkach – sześcioro uczniów (konkurs języka polskiego, języka angielskiego, historyczny, matematyczny, geograficzny i biologiczny);
- ✓ Zespół Szkół nr 3 Gimnazjum nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. W. Urbanowicza w Suwałkach – ośmioro uczniów (konkurs języka angielskiego, języka niemieckiego, matematyczny, biologiczny, chemiczny, geograficzny i historyczny);
- ✓ Zespół Szkół nr 7 Gimnazjum nr 6 im. Jana Pawła II w Suwałkach – czworo uczniów (konkurs fizyczny, języka angielskiego, języka polskiego, matematyczny i geograficzny);
- ✓ Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach – troje uczniów (konkurs matematyczny i wiedzy ekonomicznej i obywatelskiej);
- ✓ Gimnazjum im. M. Konopnickiej w Suwałkach – dwadzieścioro uczniów (konkurs języka polskiego, języka angielskiego, języka niemieckiego, matematyczny, bio-

logiczny, chemiczny, historyczny, wiedzy ekonomicznej i obywatelskiej, geograficzny, fizyczny i informatyczny);

- ✓ Prywatne Gimnazjum w Suwałkach – jeden uczeń (konkurs geograficzny).

Dziewiętnaścioro uczniów szkół ponadgimnazjalnych uzyskało tytuł laureata olimpiad szczebla okręgowego i finalisty stopnia centralnego. Są to uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Suwałkach (siedmioro uczniów: olimpiada literatury i języka polskiego, geograficzna, wiedzy o świecie współczesnym i informatyczna), Zespołu Szkół nr 1 w Suwałkach III Liceum Ogólnokształcącego im. A. Lityńskiego w Suwałkach (dwoje uczniów: olimpiada geograficzna i wiedzy ekologicznej) oraz Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach (troje uczniów: olimpiada wiedzy i umiejętności budowlanych). Troje uczniów szkół ponadgimnazjalnych uzyskały tytuł laureata olimpiad szczebla centralnego (uczennice I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – olimpiada „O Diamentowy Indeks AGH” w zakresie matematyki i fizyki oraz olimpiada geograficzna).

Programy realizowane przez miasto Suwałki

Przyjazna szkoła, obok rodziny, ma największy wpływ na rozwój dziecka, a suwalskie szkoły są przyjazne dla najmłodszych. W 2013 r. miasto Suwałki kontynuowało program „Mam 6 lat. Idę do szkoły”. Aby wesprzeć 6-latkę w klasach I, miasto Suwałki finansowało w ramach programu „Mam 6 lat. Idę do szkoły” zajęcia dodatkowe, takie jak zajęcia: plastyczne, taneczne, sportowe, logopedyczne, korekcyjne, korekcyjno-kompensacyjne, szachowe oraz opiekę w świetlicy. Każdy oddział klasy pierwszej złożony z 6-latków otrzymał do-

datkowo 10 godz. zajęć na oddział tygodniowo. 153 uczniów sześciolatków skorzystało z 80 godzin zajęć dodatkowych (tygodniowo). Dodatkowo dzięki programowi „Radosna szkoła” najmłodszy uczniowie już korzystają z pomocy dydaktycznych i wyposażenia dostosowanych do ich możliwości.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców Prezydent Miasta Suwałk zdecydował, że suwalskie przedszkolaki będą korzystały z dodatkowych zajęć logopedycznych oraz dodatkowych zajęć rytmiki, ruchowych lub gimnastyki korekcyjnej w ramach opłaty przedszkolnej, która od 1 września 2013 r. wynosi 1 zł za 1 godzinę zajęć ponad bezpłatną podstawę programową. Przedszkola prowadzone przez miasto Suwałki już proponowały bardzo bogatą ofertę innych bezpłatnych zajęć dodatkowych: tanecznych, teatralnych, plastycznych, rozwijające logiczne myślenie, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Łącznie w roku szkolnym odbyło się 2.295 godzin zajęć.

We wszystkich liceach ogólnokształcących, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki ruszył program „Matura – klucz do sukcesu”. W roku szkolnym 2013/2014 każdy oddział III klasy liceum otrzymał dodatkowo 3 godziny tygodniowo na przygotowanie do matury. W ramach ww. programu odbywały się m.in. zajęcia z języka polskiego, języka angielskiego, matematyki, biologii, historii, wos, geografii, fizyki lub chemii. Zajęcia nastawione były przede wszystkim na praktyczne umiejętności, aby osiągnąć wysokie wyniki z egzaminów maturalnych. Realizacja tego programu była wsparciem nie tylko dla uczniów w przygotowaniu do ww. egzaminu, ale i ich rodziców.

W roku szkolnym 2013/2014 rodzice dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do przedszkoli na terenie Suwałk zostali zwolnie-

ni z opłat za pobyt w placówkach ponad bezpłatną podstawę programową. Zwolnienie z opłat za przedszkole dotyczy dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które wydawane są przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach został uruchomiony program „Prowadzenie kampanii informacyjnej, zwiększającej świadomość rodziców w zakresie wykrywania nieprawidłowości w rozwoju dzieci”. Wyżej wymieniony program polegał na zintensyfikowaniu działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w obszarze wykrywania niepełnosprawności u dzieci i związanej z tym zagadnieniem pomocą dla ich rodziców. W roku szkolnym 2013/2014 r. Poradnia zwiększyła liczbę konsultacji dla rodziców dzieci oraz liczbę badań diagnostycznych przed rozpoczęciem roku szkolnego. Każdy z rodziców mający potrzebę weryfikacji prawidłowości wychowania swoich dzieci czy zaniepokojony ich rozwojem czy zachowaniem mógł skorzystać z pomocy specjalistów z Poradni tj. psychologów, pedagogów, logopedów oraz rehabilitanta. W ramach pracy wszystkich specjalistów Poradni w okresie od 10 lutego 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. przeprowadzono 132 porady logopedyczne oraz zdiagnozowano po raz pierwszy niepełnosprawność u 39 dzieci. W tym:

- ✓ 6 dzieciom wydano opinię w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju
- ✓ 10 dzieciom wydano opinię w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju i orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego
- ✓ 23 dzieciom wydano tylko orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Z uwagi na reformę systemu oświaty i konieczność zapisania dziecka sześciolatniego

do klasy I szkoły podstawowej decyzją Prezydenta Miasta Suwałk Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach zostały przyznane dodatkowe godziny dla psychologów i pedagogów. W roku szkolnym 2013/2014 r. ww. specjaliści badali ocenę gotowości szkolnej dzieci z rocznika 2007 i 2008. W trakcie 3 miesięcy 260 dzieci sześciolatków zostało przebadanych. 60 uzyskało opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie odroczenia spełniania obowiązku szkolnego.

Jednym z istotnych działań w zakresie popularyzacji przez miasto Suwałki aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia była kontynuacja w 2013 r. realizacji programu „Już pływam, jestem bezpieczny” w ramach, którego nauką pływania objęte zostały dzieci uczęszczające do klas III szkół podstawowych z Suwałk – 624 uczniów. 19 czerwca 2013 r. uczestnicy programu (229 osób) wzięli udział w zawodach pn. Mistrzostwa Miasta Suwałk. W drugim półroczu, w kolejnej edycji programu uczestniczyło 460 dzieci. Ponadto od września, z uwagi na rosnące zainteresowanie tą formą aktywności fizycznej, Ośrodek prowadził dodatkowo naukę pływania w 11 grupach: 3 grupy początkujące (dzieci od 7 roku życia), 2 grupy maluchów (dzieci 5-6 lat), 5 grup doskonalenia pływania i 1 grupa nauki pływania (dla dorosłych).

Finansowanie oświaty

W 2013 r. dochody „oświaty” osiągnęły poziom 100 957,34 tys. zł, co stanowi 32,83 % ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 90 022,80 tys. zł. Wydatki „oświaty” wyniosły 120 230 tys. zł i stanowiły 39,15 % ogólnych wydatków budżetu miasta. Wydatki na funk-

cjonowanie przedszkoli zamknęły się kwotą 12 956,43 tys. zł.

W 2013 r. dla szkół publicznych i niepublicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego Miasto Suwałki przekazało dotację w wysokości 10.375.076,48 zł.

Tabela 2.3.5 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2011-2013 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi

Ogółem	Lata		
	2011	2012	2013
	116 064	122 565	120 230

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Suwałk w latach 2010-2013

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, samorząd suwalski w 2013 roku udzielił 2 760

uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 640 458 zł, w tym:

- ✓ 2054 uczniów otrzymało stypendia socjalne oraz zasiłki szkolne na łączną kwotę 1 393 100 zł,
- ✓ 955 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych na łączną kwotę 247 358 zł.

Tabela 2.3.6 Stypendia oraz zasiłki przyznawane uczniom w 2013 roku

Typ stypendium	Liczba		Kwota wydatkowana	
	wyplaconych	stypendiów	na stypendia	(w złotych)
Stypendia szkolne	2038	2375	1 408 132	1 378 850
o charakterze socjalnym	2038	2375	1 408 132	1 378 850
Zasiłki szkolne	16	45	7 735	14 250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.7 Projekty realizowane przez miasto Suwałki w 2013 roku

Placówka objęta projektem	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Gimnazjum nr 1 w Suwałkach Gimnazjum nr 2 w Suwałkach Gimnazjum nr 3 w Suwałkach Gimnazjum nr 5 w Suwałkach Gimnazjum nr 7 w Suwałkach	Otwarty umysł – drogą do sukcesu	496 968,06 zł	Dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, doradztwo zawodowe, doradztwo psychologiczno-pedagogiczne, zajęcia socjoterapeutyczne
Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Jesteśmy razem” w partnerstwie z Miastem Suwałki	Razem w dorosłość	484 797,12 zł	Warsztaty kształtujące kreatywność i przedsiębiorczość, zajęcia pozalekcyjne, praktyki w zakładach pracy
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki	Profesjonalny nauczyciel – wyższa jakość suwalskiej szkoły na terenie Powiatu Miasta Suwałki	996.063,00 zł	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w Mieście Suwałki poprzez wdrożenie modelu systemu doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomagania pracy szkoły/przedszkola – warsztaty, wykłady, konsultacje dla nauczycieli.
Miasto Suwałki/Szkoła Podstawowa nr 2 im. Aleksandry Piłsudskiej w Suwałkach	Wiedza – kluczem do sukcesu	276.552,62 zł	Zajęcia pozalekcyjne: socjoterapeutyczne, sportowo-rekreacyjne, zajęcia dla dzieci w klas „0”.
Miasto Suwałki/Szkoła Podstawowa nr 4 w Suwałkach	Szkoła Podstawowa nr 4 – Suwalski Klucz do Sukcesu	228.529,40 zł	Zajęcia pozalekcyjne; wyrównawcze, koła zainteresowań, sportowe, wyjazdy edukacyjne
Miasto Suwałki/Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujalowicz w Suwałkach	Szkoła Podstawowa nr 6 w Suwałkach – szkoła na szóstkę	298.049,60 zł	Zajęcia pozalekcyjne: dla klas „0” rozwijające zainteresowania uczniów, wyrównawcze, rekreacyjne, prozdrowotne, artystyczne
Miasto Suwałki/Szkoła Podstawowa nr 7 w Suwałkach	Wiedza kluczem do sukcesu – Program rozwojowy Szkoły Podstawowej nr 7 w Suwałkach	267.594,54 zł	Zajęcia pozalekcyjne: dla klas „0”, wyrównawcze, dla uczniów uzdolnionych, wyjazdy edukacyjne.
Miasto Suwałki/Gimnazjum nr 6 w Suwałkach	Gimnazjum nr 6 w Suwałkach – Szkoła na „6”	299.406,65 zł	Zajęcia pozalekcyjne: rozwijające zainteresowania, wyrównawcze, sportowe, z zakresu doradztwa zawodowego, wyjazdy edukacyjne.
Miasto Suwałki/Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Suwałkach	Zainwestuj w zawodówkę	398.858,25 zł	Zajęcia pozalekcyjne: warsztaty kreatywności i przedsiębiorczości, doradztwo zawodowe, wyposażenie pracowni dydaktycznych, zajęcia dodatkowe zajęcia z przedmiotów zawodowych, praktyki u pracodawców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.8 Projekty realizowane przez jednostki oświatowe w 2013 roku

Placówka	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 w Suwałkach	Szkola marzeń	595 911,60 zł	Warsztaty umiejętności społecznych, warsztaty umiejętności komunikacyjnych; zajęcia pozalekcyjne
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	Edukacja w technikum – inwestycją w przyszłość ucznia	286 683,56 zł	Doradztwo zawodowe, koła zainteresowań, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia przygotowujące do matury, zajęcia przygotowujące do egzaminu zawodowego, certyfikowane kursy
Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	Zostań zawodowcem	697 202,64 zł	Zajęcia doskonalące umiejętności w zawodzie: technik hotelarstwa, kelner, handlowiec, ekonomista; kursy: barmański, kelnerski, obsługi kasy fiskalnej; koła zainteresowań; staże i praktyki; zajęcia przygotowujące do matury; doradztwo zawodowe
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	Nauka w technikum – wysokie loty i pewna przyszłość	1 621 499,40 zł	Adaptacja i doposażenie pracowni do nauczania przedmiotów zawodowych; doradztwo zawodowe; koła zainteresowań; zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze; certyfikowane kursy nadające uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń; staże w przedsiębiorstwach
Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	Młodzi zawodowcy – program rozwojowy Technikum nr 2 w Suwałkach	803 180,16 zł	Zajęcia pozalekcyjne wyrównujące braki edukacyjne i rozwijające zainteresowania; koła zainteresowań; zajęcia przygotowujące do matury oraz do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe; doradztwo zawodowe; kursy kwalifikacyjne; staże i praktyki zawodowe
Wschodnia Agencja Rozwoju Sp. z o. o. w Lublinie/Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach – partner projektu	PWP Energia odnawialna szansą Suwalszczyzny	772.695,00 zł	Wspieraniem objęto uczniów z Technikum nr 3 i Zasadniczej Szkoły Zawodowej. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Utworzenie nowego kierunku kształcenia: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej; ✓ utworzenie Szkolnego Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii; ✓ zajęcia pozalekcyjne wyrównawcze; ✓ zajęcia umożliwiające zdobycie umiejętności praktycznych (m.in. komputerowe wspomaganie projektowania, język obcy zawodowy, zajęcia w Szkolnym Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii – zajęcia w działach: energetyka wiatrowa i fotowoltaika, kolektory solarne); ✓ zajęcia z doradztwa zawodowego; ✓ kursy e-learningowe; ✓ wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i uczelniach zajmujących się odnawialnymi źródłami energii ✓ 7-dniowe zagraniczne praktyki w Niemczech i w Szwecji z zakresu OZE.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.9 Średni roczny koszt nauczania jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki, w latach 2011-2013

Typ placówki	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2011 roku w placówkach publicznych (w zł)	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2012 roku w placówkach publicznych (w zł)	Średni koszt nauczania jednego ucznia w 2013 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola	6 810	8 034	10 082
Szkoły podstawowe + świetlice + stołówki	6 642	7 188	7 254
Gimnazja + stołówki	7 001	7 534	7 905
Szkoły podstawowe specjalne	28 726	31 496	29 051
Gimnazja specjalne	24 767	31 101	36 408
Licea ogólnokształcące	5 670	6 288	6 390
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego	6 248	6 971	7 313
Szkoły zawodowe specjalne	22 606	26 738	27 003

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach

Powstała 15 lipca 2005 r. na mocy decyzji Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r.

3 października 2005 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i bankowość oraz rolnictwo. Wraz z upływem lat następował systematyczny rozwój uczelni, która kształci obecnie 2 138 studentów na 13 kierunkach m. in architektura i urbanistyka, budownictwo, kosmetologia, ekonomia, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, rolnictwo, zarządzanie i inżynieria, transport.

Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, mieszczący się przy ul. Noniewicza 10, przekazany na potrzeby szkoły przez władze miasta Suwałki. Ponadto miasto Suwałki przekazało na potrzeby PWSZ teren i budynek przy ulicy Ogrodowej z przeznaczeniem na Campus, a także w 2011 roku szkoła otrzymała budynek Bursy Szkolnej przy ul. Szkolnej 2. Bursa została gruntownie wyremontowana i obecnie znajduje się w niej Dom Studenta, który dysponuje 182 miejscami noclegowymi dla wykładowców, studentów, a także uczniów. Studenci

PWSZ korzystają również z bazy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

2.4 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Miasto Suwałki jest wiodącym ośrodkiem kultury w województwie podlaskim i północno-wschodniej Polsce. Na terenie miasta funkcjonują instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe oraz stowarzyszenia i fundacje realizujące działania kulturalne, które uzupełniają pakiet ofert i usług kulturalno – artystycznych skierowanych do mieszkańców i turystów.

Działalność instytucji kultury

Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury w maju 2013 r. oficjalnie rozpoczął działalność w nowej siedzibie przy ul. Jana Pawła II 5. Instytucja realizuje zadania miasta Suwałk w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi warsztaty i konsultacje w dziedzinach: muzyki, tańca, plastyki, fotografii, teatru, filmu i kultury tradycyjnej. Organizuje wystawy, wernisaże, konkursy, przeglądy, festiwale i wiele innych cyklicznych wydarzeń artystycznych w mieście, jak np.

Suwalski Blues Festival, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”, „Muszelki Wigier”, „Suwalski Jarmark Folkloru” „Dni Suwałk - Jarmark Kamedulski”. W placówce działalność prowadzą m. in.: Suwalska Orkiestra Kameralna, Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupa teatralna „Lustro”, Teatr „Efemeryczny”, Teatr Form Czarno-Białych „Plama”, grupa wokalna „Świetlik”. W 2013 roku odbyło się w sumie ponad 100 imprez, w których uczestniczyło ponad 75 tys. odbiorców.

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników (artystów) wybranych festiwali, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK

Impreza	Liczba uczestników	
	2012 (i odbiorców)	2013 (i odbiorców)
Suwalskie Prezentacje Artystyczne „Marzeńtańce”	1 000	1 000
Kaziuk Suwalski	1 000	1 000
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”	3 250	7 750
Suwalski Blues Festival	15 000	16 000
Lato na Chłodnej	1 000	10 000
Suwalski Maraton Szantowy	600	400
Ogólnopolskie Spotkania Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza”	-	300
Przeгляд Talentów Wokalnych „Świetlik”	60	-
Konkurs Recytatorski „O Baryłeczkę Kubusia Puchatka”	80	180
(Dni Suwałk) Jarmark Kamedulski	7 000	10 000
Plener Malarski „U Źródła”	12	-
Plener Fotograficzny „Fotoinspiracje”	-	-
XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”	-	1 500
Razem:	29 002	48 130

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.2 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków w Suwałkach

Wystawy zorganizowane w 2013 roku przez Suwalski Ośrodek Kultury zwiedziło ogółem ponad 6 900 osób. Wystawy prezentowane były w Galerii Sztuki Współczesnej „Chłodna 20”, Galerii Fotografii „PACamera”, Galerii „Na Marmurach”, Sali Kameralnej, Galerii Jednego Obrazu, Galerii Patio SOK. Łącznie zorganizowano 29 wystaw.

Tabela 2.4.3 Liczba uczestników zajęć edukacyjnych w SOK

Rodzaj zajęć	Liczba uczestników		
	2011	2012	2013
Edukacja regionalna/folklor	249	91	105 (folklor)
Edukacja teatralna	283	169	-
Edukacja muzyczna	127	993	143
Edukacja plastyczna i fotograficzna	73	420	274
Edukacja filmowa	-	-	10
Edukacja taneczna	97	337	147
Razem:	829	2 010	679

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Suwałska Orkiestra Kameralna

Działą przy Suwałskim Ośrodku Kultury pod kierownictwem Kazimierza Dąbrowskiego. W 2013 roku wykonała 17 koncertów, których wysłuchało około 3 800 osób.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach

Do głównych zadań jednostki należy gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Ponadto jednostka prowadzi prace badawcze i naukowe w zakresie: archeologii, etnografii, historii, sztuki; a także działalność wystawienniczą. W ramach jednostki działają: Muzeum im. Marii Konopnickiej oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły. Ponadto jednostka organizuje imprezy cykliczne, a wśród nich: „Noc Muzeów”, Festyn Jaćwieski „Szwajcaria”, „Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach”. Prowadzi również działalność oświatowo-naukową; organizuje lekcje muzealne oraz realizuje wykłady o charakterze naukowym i popularnonaukowym. Zajmuje się także działalnością wydawniczą – publikacyjną. W 2013 roku trwała organizacja wystaw stałych w siedzibie Muzeum po zakończeniu kapitalnego remontu obiektu. Otwarto trzy wystawy stałe w oparciu o nowe projekty, zaaranżowane w nowych pomieszczeniach placówki, nowoczesne pod względem formy prezentacji, zrealizowane z budżetu miasta Suwałki przy udziale środków z Unii Europejskiej.

Wystawiennictwo:

1. Wystawy stałe (nowe):

- ✓ w Muzeum Okręgowym (siedziba główna)
 - „Życie i twórczość Alfreda Wierusza – Kowalskiego”,
 - „Najstarsze dzieje. Suwalszczyzna i wschodnie Mazury od schyłku epoki lodowej do upadku Jaćwieży”,
 - „Na dziejowym trakcie”,
- ✓ w Muzeum im. Marii Konopnickiej
 - „Maria Konopnicka 1842-1910. Za zamkniętymi drzwiami czasu”.
- ✓ w Centrum Sztuki Współczesnej
 - wystawa autorska twórczości i zbiorów własnych Andrzeja Strumiłły (fotografie, obrazy olejne)

2. Wystawy czasowe:

- ✓ w Muzeum Okręgowym (siedziba główna) – zaprezentowano 6 wystaw:
 - „We włościach księcia Sjurpy. 30 lat badań archeologicznych w Szurpiłach”,
 - „Gdy duszom zabrakło drzew ...”,
 - „Witold Jurkiewicz – Ludzie, miejsca, znaki”,
 - „Powstanie styczniowe 1863-1964”,
 - „W kręgu Wierusza”,
 - „Sztuka w służbie Nowej Ewangelizacji. Chińskie wizerunki Matki Boskiej”.
- ✓ w Muzeum im. Marii Konopnickiej – zaprezentowano 5 wystaw:

- „Nie nicość (...) Leszek Aleksander Moczulski w 75. urodziny”,
- „Miłość – Powrót”,
- Marek Sobczak – Egipt”,
- „Suwałczanki. Historie opowiedziane szeptem zachwytu...”,
- „Ilustracje Jana Marcina Szancera do baśni M. Konopnickiej”,
- ✓ w Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii A. Strumiłły zaprezentowano 8 wystaw:
 - fotografii „Ire ex praeteris” G. Jarmocwicza,
 - malarstwa „Pankosmodios” A. Dowgiałły,
 - fotografii „Nad nami jest pejzaż” J. J. Jasińskiego,
 - plakatu „Sztuka metafory” R. Olbińskiego,
 - malarstwa „Między ziemią a niebem” R. Romanowej z Wilna,
 - fotografii (zbiorowa) Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości z Białegostoku,
 - fotografii (zbiorowa) AfIP „Dyplomy 2013”,
 - fotografii „Kamienne sny” A. Różyckiego.

W 2013 roku prezentowano też wystawy ekspozycji ze zbiorów Muzeum Okręgowego (zbiory geologiczne, fotografie, skany fotografii) m.in. w: Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego w Starym Folwarku, w Warszawie, Olecku, Sejnach, Leśniczówce Pranie.

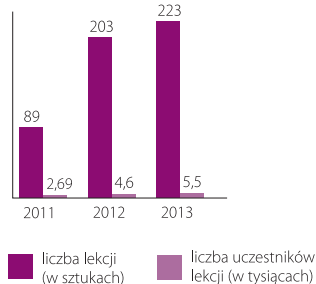

W ciągu 2013 r. frekwencja w placówkach muzealnych wyniosła 18 429 osób, w tym Muzeum Okręgowe odwiedziło 6 937 osób, Muzeum im. Marii Konopnickiej – 7 752 osoby, a Centrum Sztuki Współczesnej – Galerię A. Strumiłły – 3 740 osób.

Działalność oświatowa, naukowa, wydawnicza i upowszechnieniowa:

- ✓ w placówkach muzealnych w 2013 roku przeprowadzono 223 lekcje muzealne, w których uczestniczyły łącznie 5 464 osoby,
- ✓ zrealizowano 6 tematów badawczych wykładów w dziedzinach sztuki, kultury, etnografii, archeologii,
- ✓ przygotowano konferencję „Jaćwież w świetle najnowszych badań”,
- ✓ w zakresie działalności wydawniczej ukazały się m.in. publikacje: „Ateńskie nad Iżarą. Malarstwo monachijskie. Studia i szkice”, „Kubek” (utwory M. Konopnickiej, T. Lenartowicza, L. A. Moczulskiego), „Szwajcaria. Cmentarzysko bałtyjskiej kultury sudowskiej w północno-zachodniej Polsce”,
- ✓ zrealizowano cykliczne imprezy „Noc Muzeów”, Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie” oraz cykl imprez związanych z wizytą w Suwałkach i obchodami jubileuszu 75-lecia urodzin Leszka A. Moczulskiego.

Wykres 2.4.4 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2011-2013

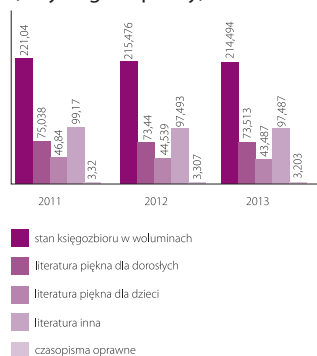

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Jednostka prowadzi działalność publicystyczną, bibliograficzną, posiada księgozbiory o szerokim dorobku kulturalnym i gospodarczym regionu. Gromadzi materiały popularno-naukowe, udostępnia księgozbiory, organizuje lekcje biblioteczne. Prowadzi działalność oświatową, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw, tematycznie związanych z Suwałkami i regionem, posiada stałą wystawę geologiczną „Ziemia zapisana w skałach” oraz prezentuje wystawy czasowe (fotograficzne, numizmatyczno-filatelistyczne, podręczników i zbiorów o charakterze bibliofilskim). Ponadto w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” organizuje imprezę cykliczną pn. „Suwalczanie czytają dzieciom” oraz kolejne edycje konkursu „Suwalskie limeryki latem”. Przystąpiła do realizacji projektu „Interaktywne centra nauki i technologii „Multicentrum” w Suwałkach i Grodnie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej – Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013.

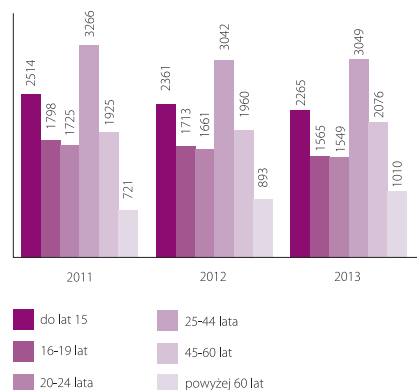
Wykres 2.4.5 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2011-2013 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W 2013 r. zarejestrowano ogółem 11 514 czytelników, z tego w Bibliotece (siedziba główna) – 5 323 osoby, w filiach – 3 627 osób, w Oddziale dla Dzieci – 2 564 osoby. Struktura czytelników przedstawia się następująco:

Wykres 2.4.6 Struktura czytelników według wieku w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.7 Liczba osób korzystających ze stanowisk komputerowych Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Ochrony Zabytków Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W 2013 roku ze stanowisk internetowych dostępnych w bibliotece skorzystało 7 160 osób. W 2012 roku były kontynuowane również działania w zakresie komputeryzacji placówek bibliotecznych – użytkowano 60 komputerów, dostępne dla czytelników były 22 komputery, w tym 2 terminale katalogowe – wypożyczalni dla dorosłych i w Filii nr 2. Zbiory biblioteczne są systematycznie opracowywane elektronicznie i obecnie 93% księgozbioru znajduje się w katalogu elektronicznym.

Ponadto w ramach działalności oświatowej biblioteka zrealizowała:

- 5 spotkań autorskich, w tym z twórcami mieszkającymi w Suwałkach i regionie; były to spotkania (połączone z promocją książek) z: Henrykiem Sułkowskim (wirtualne) prowadzone przez prof. Tadeusza Trzaskalika, Ireneuszem Sewastianowiczem, Piotrem Kuryłą, Jackiem Milewskim oraz spotkanie promujące Monografię Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach;
- obok stałej ekspozycji geologicznej pt. „Historia Ziemi zapisana w skałach” ze zbiorów Marii Szeremety zorganizowano ponadto 16 wystaw: fotograficznych, malarstwa, książek i dokumentów prezen-

towanych w sali oświatowej im. Jadwigi Towarnickiej oraz na holu i klatce schodowej;

- inne imprezy: w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” zorganizowano akcję pn. „Suwalczanie czytają dzieciom”, VII edycję konkursu „Suwalskie limeryki latem” – poświęconego Julianowi Tuwimowi, XIII Miejski Konkurs Recytatorski Gimnazjalistów poświęcony Adamowi Mickiewiczowi, akcję „Narodowe czytanie” spotkanie prezentujące poemat A. Mickiewicza, cykl koncertów „Granie za czytanie”, Dyskusyjny Klub Książki „Czwartkowe obgadywania” i inne przedsięwzięcia czytelnicze.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadziły również:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego), obecnie realizująca zadania w obiekcie po generalnym remoncie, z nową salą na 350 miejsc,
- stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Samorząd suwalski współpracował również z następującymi związkami kombatanckimi w mieście: Suwalską Radą Kombatanatów i Osób Represjonowanych, zrzeszającą następujące organizacje: Suwalski Obwód Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” – Inspektorat, Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy – Górników, Związek Inwalidów Wojennych i Związek Sybiraków, a także z kołem miejskim Związku Kombatanatów RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych Górników w ramach realizacji „Planu obchodów świąt państwowych, wojskowych i rocznic historycznych w Suwałkach w 2013 roku”.

Finansowanie kultury

Bardzo ważnymi narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody miasta Suwałk w dziedzinie kultury, a także nagrody jubileuszowe oraz tytuł „Mecenas Kultury Suwałk”.

W 2013 roku współpracowano przy realizacji projektów w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

„Włócznia Jaćwingów”

Uroczystość wręczenia statuetek – nagród Prezydenta Miasta Suwałk za osiągnięcia w różnych kategoriach działalności społecznej na rzecz miasta za rok poprzedni, połączona z balem charytatywnym i aukcją prac. Do-

chód z aukcji przeprowadzonej podczas balu w 2013 r. przeznaczono na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Wojska Polskiego 9, w tym na zakup i montaż windy. „Suwałki Blues Festival”

W dniach 11 – 13.07.2013 r. odbyła się – VI edycja festiwalu. Podobnie jak w latach ubiegłych główne koncerty festiwalowe odbywały się na dwóch małych i dwóch dużych scenach plenerowych w centrum miasta. Festiwalowi towarzyszyły koncerty klubowe, warsztaty i spotkania. Ogółem wystąpiło wielu wykonawców - gwiazd światowego formatu z USA, Kanady, Wielkiej Brytanii, Norwegii, Francji, Niemiec, Danii, Szwecji, Litwy, Łotwy i Polski. Główne gwiazdy festiwalu to: Jack Bruce

Big Blues Band, The Dana Fuchs, Hundred Seventy Split, Michał Urbaniak & Mika Urbaniak, Eric Gales Band, Moreland & Arbuckle, Henryk Freischlager, Layla Zoe. Wystąpiło łącznie 32 wykonawców (ok. 200 muzyków).

Wręczenie sztandaru Miastu Suwałkom

Uroczystość odbyła się 27 lipca 2013 r. z udziałem Pana Bronisława Komorowskiego – Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Połączona była z Suwałkim Jarmarkiem Folkloru. Zaprezentowano widowisko „W podsuwałskiej oberży”. Wystąpiły zespoły ludowe z Suwalszczyzny. Imprezie towarzyszył kiermasz sztuki ludowej.

Dni Suwałk – Jarmark Kameduński

Impreza odbyła się w dniach 10-11 sierpnia 2013 r. i nawiązywała do historii powstania miasta, kiedy to prawie 300 lat temu ojcowie kameduli z pobliskich Wigier, dając Suwałkom prawa do organizacji jarmarków, nadali tym samym prawa miejskie. W ramach przedsięwzięcia odbyło się wiele atrakcji, w tym barwny korowód ulicami Suwałk prowadzony przez ojców kamedułów i Misia UśMicha, gry i zabawy

w Parku Konstytucji 3 Maja, koncerty zespołów z miast partnerskich, występy międzynarodowych gwiazd muzyki popularnej, stragany z rękodziełem i wyrobami kuchni tradycyjnej. Na suwałki jarmark przyjechała ponadstoosobowa delegacja z Miast Partnerskich.

2.5 Turystyka

W 2013 roku Miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2013 roku w ramach otwartych konkursów ofert przeznaczono kwotę 46 tys. zł. Realizatorami zadań były następujące organizacje turystyczne: Polskie Towarzystwo Turystyczne – Krajoznawcze, Oddział w Suwałkach im. Jerzego Klimko, Komenda Hufca im. Tadeusza Lutostańskiego w Suwałkach, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Okręgowy w Suwałkach, Polski Związek Niewidomych, Okręg Podlaski w Białymstoku, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wie-

ku” w Suwałkach, Klub Sportowy „Jaćwing” w Suwałkach, Suwalska Organizacja Turystyczna, Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach, Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego „Kraina Hańczy” w Malesowiznie – Turtulu, Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach, Polskie Stowarzyszenie Terapeutów w Suwałkach, Suwalska Izba Rolniczo – Turystyczna w Suwałkach. Wśród zrealizowanych zadań znalazły się:

- ✓ „Organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarach wodnych”.
- ✓ Szkolenia w zakresie obsługi ruchu turystycznego pod hasłem: „Turystyka jako znacząca dziedzina w zakresie rozwoju gospodarki Suwałk i Suwalszczyzny”.
- ✓ Wycieczki: „Turystyka osób niewidomych z Miasta Suwałk”, „Wycieczka turystyczna – krajoznawcza Suwałki – Kozłówka – Nałęczów – Kazimierz Dolny – Puławy”, „Najpiękniejsze mego domu okolice – wycieczka rekreacyjna do Augustowa”.
- ✓ Rajdy: „Pieszy rajd szlakiem turystycznym Wodзилki – Smolniki – Gulbieniszki”, „Aktywny turysta” 2013.
- ✓ Wydarzenia towarzyszące: „Poznaj miejsce, w którym żyjesz”, „Niepełnosprawni i seniorzy żyją razem”, „XV Lato na rowerze z PTTK”.
- ✓ Wspieranie prowadzenia Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach.

Współpracowano z organizacjami pozarządowymi i touroperatorami z miasta Suwałk oraz z obszaru Suwalszczyzny przy opraco-

waniu oferty oraz pakietów rabatów opublikowanych na łamach gazetek turystycznych Miasta Suwałk: lato’ 2013 i zima’ 2013/2014.

Ponadto, Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach zorganizowało stoisko informacyjno-promocyjne w:

- ✓ Waren (Müritz), Niemcy w dniach: 10 maja 2013 roku i 12 lipca 2013 roku.
- ✓ W Galerii Arkady Wrocławskie w dniu 22 listopada 2013 roku.

Tabela 2.4.7 Baza noclegowa w Suwałkach w 2013 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Ilość miejsc noclegowych
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel z Restauracją Akvilon***	ul. T. Kościuszki 4	22
Velvet Hotel & Restaurant***	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko***	ul. Innowacyjna 3	140
ZNP ZG Logos**	ul. T. Kościuszki 120	66
Obiekty świadczące usługi hotelarskie na terenie Miasta Suwałk		
Dom Noclegowy „Wigry”	ul. Zarzecz 26	53
Obiekt Hotelarski „Hańcza”	ul. Wojska Polskiego 2	200
Zajazd „Cowboy”	ul. Wojska Polskiego 77	11
PKS Pokoje gościnne	ul. Wojska Polskiego 100	40
Muzeum im. Marii Konopnickiej	ul. T. Kościuszki 31	2
Zajazd „Private”	ul. Polna 9	22
„Pokoje Gościnne”	ul. Cicha 2	6
Pola campingowe		
Eurocamping	ul. Zarzecz 26	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.8 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2013 roku

Data	Wydarzenie
18 maja	
28-30 czerwca	Rajdy turystyczne pod hasłem
12-13 października	„Aktywny turysta 2013”
11 listopada	
25 maja	Dzień Krasnoludka
21 czerwca	Rajd pieszy pod hasłem „Kraina Hańczy zaprasza”
5, 12, 19 i 26 lipca	XV Lato na rowerze z PTTK
2,9 i 23 września	
23-25 sierpnia	Festiwal Baśni i Legend Wschodu
1 września	57. edycja regat żeglarskich „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach (CIT)

Od 1 lutego 2013 r. w strukturze Urzędu Miejskiego rozpoczęło działalność Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, wcześniej Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej (CMIKT) działające w struk-

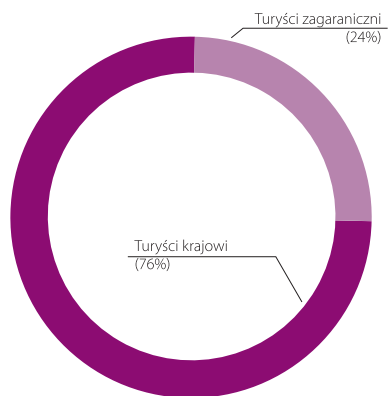
turze Regionalnego Ośrodka Kultury i Sztuki w Suwałkach.

W 2013 roku turyści korzystający z usług CIT w Suwałkach otrzymywali informacje nt. oferty turystycznej, bazy noclegowej Suwałk i Suwalszczyzny, wydarzeń kulturalnych i bazy sportowo-rekreacyjnej. Rozdawano bezpłatne materiały i wydawnictwa turystyczne. Prowadzono sprzedaż suwali, pamiątek i gadżetów, map, przewodników, wydawnictw regionalnych, pocztówek i wyrobów rękodzieła ludowego. Udostępniano stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Poza godzinami pracy CIT turyści mieli dostęp do infokiosku witrzynowego z informacją turystyczną.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach pełniło rolę głównego punktu informacji turystycznej dla turystów indywidualnych i zorganizowanych (wycieczek) odwiedzających Suwałki.

W okresie od 1 maja do 30 września 2013 roku Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsłużyło 3 938 osób. W tym turystów krajowych: 2 997 osób (76 % wszystkich turystów) i zagranicznych 941 osób (24%).

Wykres 2.5.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w okresie 1 maja-30 września 2013r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Turyści polscy pochodzili ze wszystkich regionów kraju, najwięcej z woj. mazowieckiego (przede wszystkim z Warszawy) – 22,4 %, z woj. śląskiego (15,9 %) oraz z woj. podlaskiego (10,7%).

Turyści zagraniczni, którzy odwiedzili CIT pochodzili z 28 krajów, przede wszystkim z Europy. Odnotowano również turystów z tak odległych krajów jak: Australia, Korea Pd., Ka-

nada, USA i Izrael. Wśród turystów zagranicznych dominowali: Niemcy (35,3 %), Litwini (12,4 %) oraz Francuzi (7,8 %).

Wykres 2.5.2 Turyści zagraniczni w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zdecydowaną większość turystów stanowili turyści indywidualni, w tym: 25% rodziny z małymi dziećmi, 20-25 % – single, 20 % – pary, pozostałą grupę stanowili turyści w dojrzałym wieku.

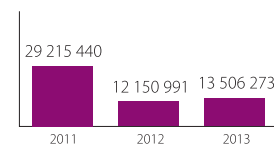

Można stwierdzić, że w sezonie letnim 2013 najwięcej turystów odwiedziło CIT w pełnym sezonie turystycznym, tj. w sierpniu – 1 854 osoby (47 %) i w lipcu – 1 222 osoby (31 %). Porównywalnie w czerwcu – 351 i we wrześniu – 328 osób, przy 183 osobach w maju – na początku sezonu.

2.6 Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2013 roku wyniosły 13 506 273 zł, z tego 5 759 391 zł przeznaczono na działalność OSiR w Suwałkach, a 5 141 104 zł na obiekty sportowe.

2.6.1 Wykres Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2011-2013 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.6.1. Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2011-2013 w zł

Lp. Wyszczególnienie	2011 r. w zł	2012 r. w zł	2013 r. w zł
1 Budżet Miasta – wydatki ogółem	289 720 354	293 310 491	307 128 162
2 Nakłady na kulturę fizyczną i sport ogółem	29 215 440	12 150 991	13 506 273
a Nakłady na OSiR	4 836 241	5 465 535	5 759 391
W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	130 780	0	119 689
b Nakłady na obiekty sportowe	22 395 072	4 961 114	5 141 104
W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	18 262 709	29 520	41 389
c Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (nagrody i stypendia)	178 520	166 100	92 900

d	Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (pozostałe)	1 805 607	1 558 241	1 749 017
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	519 924	171 500	134 615
	w tym dotacje dla stowarzyszeń	800 198	1 238 231	1 437 900
	w tym zakupy inwestycyjne	0	0	0
3	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	10,08%	4,14%	4,4 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ostatnim pięcioleciu Suwałki utrzymują się w krajowej czołówce samorządów pod względem wyników sportowych uzyskiwanych przez dzieci i młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego prowadzonej przez Ministra Sportu i Turystyki. W 2013 r. suwalscy sportowcy zdobyli 533,12 punktu w Systemie Sportu Młodzieżowego i zajęli 55 miejsce wśród 361 sklasyfikowanych powiatów. Dla porównania w 2011 r. Miasto zdobyło 468,75 punktu, a w 2012 r. – 532,5 punktu. Najwięcej punktów w 2013 r. zdobyli: Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza”, Suwalski Klub Badmintonu, Klub Szachowy „Javena Hańcza” oraz Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Suwałkach.

Tabela. 2.5.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2013 roku

Lp.	Suwałskie kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1.	Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza” w Suwałkach	157,12
2.	Suwałski Klub Badmintonu	77,5
3.	Klub Szachowy „Javena Hańcza” Suwałki	75
4.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Suwałkach	65
5.	Uczniowski Klub Żeglarski „Grot” OSiR Suwałki	56
6.	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach	26
7.	Suwałski Klub Karate Kyokushin	23,5
8.	Uczniowski Międzyszkolny Klub Szachowy „Jaćwież” w Suwałkach	23
9.	Ludowy Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Suwałkach	17
10.	Wigry OSiR Suwałki	10
11.	Klub Strzelecki LOK „Wigry” Suwałki	3
X	Razem	533,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki

Suwałscy sportowcy zdobywali tytuły i medale w najważniejszych, mistrzowskich zawodach minionego sezonu w kraju i za granicą.

Rok 2013 był szczególnie udany dla lekkoatletów. Zawodnicy Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” zdobyli w 2013 r. największą liczbę punktów w Systemie Sportu Młodzieżowego spośród wszystkich suwałskich klubów.

Leckoatleci reprezentując Suwałki i barwy Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” zdobyli w zawodach ogólnopolskich czternaście medali, w tym dwa złote i jeden brązowy medal w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Sportach Letnich w Łodzi.

Zawodnicy Suwałskiego Klubu Badmintonu zajmując II miejsce w Drużynowych Mistrzostwach Polski w Kępnie zdobyli tytuł Drużynowego Wicemistrza Polski w sezonie 2012/2013. Powiększyli też swoje indywidualne sukcesy sportowe o cztery złote i cztery srebrne medale w Mistrzostwach Polski w kategorii juniorów, młodzieżowców i seniorów. Sukcesy odnosili także badmintoniści młodszych kategorii, między innymi srebrny medal wywalczyły młodziczki w Drużynowych Mistrzostwach Polski Młodzików w Białymstoku.

Z powodzeniem w rozgrywkach drugiej ligi rywalizowali piłkarze Wigier zajmując 10 miejsce w sezonie 2012/2013, a 6 miejsce na koniec jesiennej rundy sezonu 2013/2014 w tabeli II ligi piłki nożnej grupy wschodniej oraz czołowe lokaty w rankingu przeprowadzonym przez Polski Związek Piłki Nożnej w zakresie poziomu organizacji rozgrywek ligowych.

W rozgrywkach I ligi piłki siatkowej mężczyzn Drużyna Ślepsk Suwałki zajęła siódme miejsce w tabeli w sezonie 2012/2013.

Dobrze zaprezentowali się suwałscy karatecy. Zawodnicy Suwałskiego Klubu Karate Kyokushin startując w 12 turniejach (mistrzostwa międzywojewódzkie, turnieje kwalifikacyjne i ogólnopolskie, mistrzostwa Polski, mistrzostwa Europy) zdobyli 104 medale, (28 złotych, 31 srebrnych, 45 brązowych), w tym między innymi 7 medali w mistrzostwach Polski i 4 medale w mistrzostwach Europy.

Z sukcesami z zawodów wracali zawodnicy Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” w Suwałkach zajmując czołowe lokaty w mistrzostwach Polski, w tym między innymi trzy brązowe medale: w Zimowych Mistrzostwach Polski Juniorów 17-18 Lat w Krakowie, w Mistrzostwach Polski Juniorów 16 lat oraz Juniorów 15 lat w pływaniu w Dębicy. Dorobek pływaków powiększyli o kolejne medale zawodnicy Polskiego Towarzystwa Społeczno-Sportowego „SPRAWNI RAZEM” Oddziału w Suwałkach zdobyte w Zimowych Mistrzostwach Polski Osób Niepełnosprawnych Intelakualnie w Pływaniu w Warszawie.

Suwałscy szachiści powiększyli dorobek medalowy o złoty medal w kategorii D16 w Mistrzostwach Polski Juniorów w Szachach Szybkich w Olsztynie oraz o srebrny medal w kategorii D 10 w Mistrzostwach Polski Młodzików do lat 10 w Szczyrku.

Zawodnicy Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego „GROT” w Suwałkach, reprezentujący jednocześnie sekcję żeglarską Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach, powrócili ze złotym medalem w klasie DN z Mistrzostw Polski Juniorów w Giżycku oraz ze złotym i srebrnym medalem w klasie CADET z XIX Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Żeglarskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Łodzi 2013 w Dobrzyniu nad Wisłą.

Po raz pierwszy zawodniczka Ludowego Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” w Suwałkach startowała w Mistrzostwach Europy w Sumo w Łucku na Ukrainie. Suwałczanka zajęła piąte miejsce. Startując w mistrzostwach Polski zawodnicy klubu zdobyli osiem medali w sumo i w zapasach.

Pierwsze medale wywalczyli zawodnicy Klubu Sportowego „Jaćwing” - Suwałki Stowarzyszenia Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących CROSS

w II Otwartych Mistrzostwach Europy Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu w Pradze oraz w Indywidualnych Mistrzostwach Polski Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu we Wrocławiu.

Sukcesy odnosili również w 2013 roku zawodnicy sekcji Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Modelarze wywalczyli srebrny medal drużynowo w Mistrzostwach Europy Modeli Swobodnie Latających dla Juniorów w Bułgarii oraz 19 medali w mistrzostwach Polski, a bokserzy dwa medale (złoty i srebrny) w XIX Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży Łódzkiej 2013 w Boksie w Łodzi.

Wydarzenia sportowe

Regaty żeglarskie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk – trzydniowe regaty odbyły się na jeziorze Wigry jako zawody eliminacyjne do Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży. Regaty rozegrano w kategorii Cadet i Optymist. W regatach wzięło udział aż 126 zawodników. Zawodnicy UKŻ GROT OSiR Suwałki, zdominowali rywalizację w klasie Cadet, w której wystąpiło 46 łodzi. Wygrała

załoga Maciej Chmielewski/Eryk Martynko. W klasie Optymist rywalizowały 34 załogi. Wygrał Fabian Chodak z UKS Siódemka Białystok. Najlepsi żeglarze otrzymali nagrody i puchary ufundowane przez Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza.

V Otwarte Międzynarodowe Mistrzostwa Klubu Strzeleckiego LOK Wigry w Suwałkach. Memoriał Prezydenta Józefa Gajewskiego – impreza o charakterze cyklicznym. W dwudniowych zawodach strzeleckich wzięło udział 121 zawodników z Litwy, Łotwy oraz Polski.

XIX Sportowy Turniej Miast i Gmin – rozgrywany w ramach V Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich. Turniej był rozgrywa-

ny w okresie od 26 maja do 1 czerwca 2013 r. W ramach turnieju po raz pierwszy przeprowadzono Test Coopera. Miasto Suwałki zajęło pierwsze miejsce w grupie V w klasyfikacji V Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich objętego honorowym Patronatem przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego i otrzymało nagrodę w wysokości 10.000,00 zł na zakup sprzętu sportowego.

XI Integracyjny Bieg Uliczny – impreza cykliczna o charakterze międzynarodowym organizowana przez Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach i Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach. Uczestnikami imprezy integracyjnej byli między innymi uczniowie suwalskich szkół podstawowych, w tym z klas integracyjnych, uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy, Ośrodków Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi z makroregionu północno-wschodniego oraz zaproszeni goście z Litwy z Kowna. Bieg zgromadził około 300 osób.

Ogólnopolski Turniej Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu – trzydniowe ogólnopolskie zawody kręglarskie w wersji bowling rozegrane w Suwałkach

po raz pierwszy. W zawodach wystartowało 56 niewidomych i słabowidzących zawodników z całej Polski. Organizatorem turnieju był Klub Sportowy Jaćwing Suwałki Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „CROSS”

V i VI Runda Mistrzostw i Pucharu Polski w rajdach ENDURO – zawody zostały objęte patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. Organizatorem zawodów był Polski Związek Motorowy Zarząd Okręgu w Białymstoku. Celem zawodów było propagowanie bezpiecznego i profesjonalnego współzawodnictwa w sportach motorowych. W dwudniowych zawodach uczestniczyło 87 zawodników startujących na motocyklach i quadach. Zawody oglądało około 250 kibiców.

IV Memoriał Józefa Gajewskiego w Piłce Siatkowej Mężczyzn – najważniejszy turniej piłki siatkowej mężczyzn rozgrywany w Suwałkach już po raz czwarty. Memoriał jest poświęcony byłemu Prezydentowi Miasta Suwałk w uznaniu jego działań na rzecz powrotu do tradycji i sukcesów siatkarskich Suwałk. Organizatorami turnieju byli Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz MKS „Ślepsk” Augustów. W rozgrywkach wystąpiły dwa zespoły Plus Ligi: AZS

Politechnika Warszawska i Lotos Trefl Gdańsk oraz dwaj I-ligowcy: Energa Pekoł Ostrołęka i Ślepsk Suwałki. Zwycięzcą zostali siatkarze AZS-u Politechnika Warszawska. Drugie miejsce zajął dwukrotny triumfator memoriału Lotos Trefl Gdańsk, trzecie – Ślepsk Suwałki, a czwarte Energa Pekoł Ostrołęka.

III Międzynarodowy Turniej Tenisa Stołowego „Don Bosco 2013” – zawody zostały zorganizowane przez Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SL SALOS” w Suwałkach w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. W turnieju wzięło udział 250 uczestników z 6 państw: Litwy, Łotwy, Ukrainy, Białorusi, Czech i Polski. Turniej był okazją do świętowania Jubileuszu 20-lecia działalności na rzecz dzieci i młodzieży Salos Suwałki.

XXIII Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski – cykliczna impreza, organizowana przez Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Suwałkach przy współpracy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach i PFRON. Udział w niej wzięło

ok. 600 niepełnosprawnych dzieci: uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, uczniów klas integracyjnych, wychowanków ośrodków szkolno-wychowawczych, członków stowarzyszeń, a także indywidualne osoby z Suwałk. **XIV Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego** – cykliczna impreza charytatywna rozgrywana w grudniu na hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach pod Honorowym Patronatem Czesława Renkiewicza Prezydenta Miasta Suwałk. W turnieju udział wzięło sześć drużyn: Polskie Stowarzyszenie Byłych Piłkarzy, Drużyna Prezydenta Suwałk, Suwalski Klub Sportowy „Wigry”, Piłkarska Reprezentacja Dziennikarzy, Reprezentacja Litwy oraz Reprezentacja Artystów Polskich. W trakcie turnieju zebrano prawie 40 tys. złotych na rozbudowę i rozwój Domu Dniennego Pobytu młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie Stowarzyszenia Aktywni tak Samo w Suwałkach.

Tabela. 2.5.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2013 roku

Daty	Nazwa imprezy
20.01	Ogólnopolskie Zawody Modeli Halowych w klasie F1N
28.02	VII Wojewódzka Podlaska Gimnazjada Strzelecka
26-27.03	V Międzynarodowe Mistrzostwa Klubu Strzeleckiego LOK Wigry w Suwałkach. Memoriał Prezydenta Józefa Gajewskiego
30.04	Turniej Piłkarski im. Marka Wielgusa
10.05	XI Wielka Olimpiada Małych Sportowców
15.05	Turniej Piłkarski o Puchar Tymbarku
18.05	Maraton ZUMBY
24-26.05	Mistrzostwa Polski Modeli Swobodnie Latających Juniorów w klasach F1A, F1B i F1P
25.05	Biegi przełajowe „Polska Biega”
26.05-01.06	V Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich - XIX Sportowy Turniej Miast i Gmin 2013
12.06	Integracyjne Zawody Zrzeszenia LZS w Lekkiej Atletyce
15-16.06	Regaty o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w klasie CADET i OPTYMIST
06.06	VII Mistrzostwa Przedszkolaków w Piłce Nożnej
20.06	XI Integracyjny Bieg Uliczny
14-16.06	Ogólnopolski Turniej Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu
15.06	Benefis Wojtka Kowalewskiego pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk
22.06	Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w Siatkówce Piłkowej Kadetów
25-27.06	Półfinał Mistrzostw Polski w Siatkówce Piłkowej Kadetów
13-14.07	V i VI Runda Mistrzostw Polski i V i VI Runda Pucharu Polski w Rajdach ENDURO
09.08	Mecz piłkarski Reprezentacji Artystów Polskich ze Stowarzyszeniem Byłych Piłkarzy połączony z Piknikiem Rodzinnym
10-11.08	„Siłacz Suwalszczyzny 2013” podczas Dni Suwałk
11.08	Otwarte Zawody Wędkarskie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
14.08	Międzynarodowy mecz towarzyski U-20 Reprezentacji Polski z Reprezentacją Litwy
01.09	57. edycja Regat o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry w klasach: OMEGA STANDARD, MICRO i JACHTY KABINOWE
05.09	SUWALSKI OFF ROAD samochodowa terenowa impreza przeprawowa
27-28.09	IV Memoriał Józefa Gajewskiego w piłce siatkowej mężczyzn
08.09	Międzynarodowy Turniej Piłkarski im. Grzegorza Wołgiewicza
13-15.09	III Międzynarodowy Turniej Tenisa Stołowego „Don Bosco 2013”
27.09	Integracyjne Zawody Zrzeszenia LZS w Lekkiej Atletyce
05.10	Charytatywny Maraton Zumby
05-06.10	IV Regaty o Puchar Karola Jabłońskiego w klasie CADET
19.10	Otwarte Mistrzostwa Suwałk w Badmintonie
26-27.10	Grand Prix Polski w pływaniu – Puchar Polski
08.11	Międzynarodowy Turniej Bokserski
08-10.11	Mistrzostwa Polski Modeli Halowych w klasach F1N i F1L
21-23.11	Regionalne Mistrzostwa w Warcabach Stupolowych osób Niepełnosprawnych
23.11	Suwalski Basket Challenge – IV edycja
22.11	IX Turniej Zapasniczy Młodzików i Młodziczek w Zapasach Stylu Wolnym o Puchar Naczelnika Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach
01.12	Mikołajkowy Turniej Szachowy dla Dzieci
06.12	XXIII Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski
07.12	Mikołajkowy Turniej Badmintona
10.12	Piłkarska Gala - Wigry Suwałki 2013
13.12	Zawody Integracyjne o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w Pływaniu
14.12	Puchar Prezydenta Top Liga Amator 2013
20.12	XIV Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej imienia Tomka Godlewskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach

świadczy różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej, propaguje sport wyczynowy i masowy oraz rekreację przy współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu. Udostępnia bazę sportowo-rekreacyjną, organizuje zajęcia, zawody i imprezy sportowe oraz imprezy rekreacyjne. Dąży do stworzenia dobrych, odpowiadających standardom europejskim warunków do uprawiania sportu, rekreacji dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych, uczniowskich klubów sportowych, stowarzyszeń i innych podmiotów w szczególności poprzez tworzenie atrakcyjnej oferty i modernizację bazy sportowo – rekreacyjnej.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urządzeń) korzystało wielu suwałczan. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2013 roku przedstawiało się w sposób następujący:

- ✓ hala sportowa – 143 788 osób,
- ✓ ścianka wspinaczkowa – 2 998 osób,
- ✓ korty tenisowe – 1 883 osoby,
- ✓ stadion LA – 8 235 osób,

- ✓ boiska piłkarskie na stadionie LA – 5 845 osób,
- ✓ pływalnia – 34 108 osób,
- ✓ siłownia – 17 185 osób,
- ✓ solarium – 348 osób,
- ✓ Dom Noclegowy „Wigry” – 2 774 osoby (5 172 osobonoclegi),
- ✓ wynajem sali konferencyjnej w DN „Wigry” – 30 razy,
- ✓ plaża i kąpielisko nad Zalewem Arkadia – 35 000 osób,
- ✓ Eurocamping – 1.572 osoby (obcokrajowcy – 813 osób), ,
- ✓ stadion piłkarski: boisko główne – 24 mecze, – 15,5 godz. treningów; boiska boczne – 467 godz. treningów, udostępnienie szatni – 180 razy,
- ✓ Ośrodek Wypoczynkowo – Żeglarski – 885 osobonoclegów,
- ✓ Aquapark – 218.662 osoby, w tym strefa basenowa – 207.986 osób, grotta solna – 3.309 osób, strefa saun – 7.367 osób.

W 2013 roku Ośrodek sukcesywnie zmienił prowadzoną działalność koncentrując się w szerszym zakresie na działaniach populary-

zujących aktywny wypoczynek i zdrowy styl życia oraz stwarzaniu właściwych warunków do rekreacji, sportu masowego.

Przeznaczone na sport nakłady pozwoliły również na realizację inwestycji o charakterze sportowym. Dokonane zostały niezbędne remonty obiektów oraz ich wyposażenie, między innymi zakupiono: rowery wodne i bieżnie do Aquaparku, rzeźbę wodną, którą ustawiono przed wejściem do Aquaparku, łódź żaglową do Ośrodka Żeglarskiego w Starym Folwarku, fontannę, którą umieszczono na Zalewie Arkadia.

Ponadto w ramach realizowanych inwestycji miejskich, z udziałem środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej zarządzanego przez Ministra Sportu i Turystyki oraz w ramach Inicjatyw Lokalnych wykonane zostały: wielofunkcyjne boisko przy Szkole Podstawowej nr 4 im. ks. Kazimierza Aleksandra Hammerszmita w Suwałkach oraz boisko z placem zabaw na Osiedlu Piastowskim. Na ten cel wydatkowano z budżetu miasta 775 250 zł.

Ważnym wydarzeniem dla rozwoju suwałskiego sportu, które stwarza szansę dla uzdolnionych sportowo dzieci, a docelowo może przyczynić się do poprawy wyników sportowych uzyskiwanych przez suwałczan, zwłaszcza w grach zespołowych, było otwarcie we wrześniu 2013 roku Siatkarskiego Ośrodka Szkolnego na bazie gimnazjum w Zespole Szkół nr 10 w Suwałkach.

Nagrody i stypendia

Niezwykle ważnym elementem motywującym dzieci i młodzież do czynnego uprawiania sportu jest system stypendialny, którego początki sięgają lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku. System jest sukcesywnie modyfikowany. W 2013 roku Rada Miejska Podjęła trzy uchwały regulujące między innymi zasady finansowania

sportu, przyznawania stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień oraz wspierania uczniów zdolnych. Przyjęte nowelizacje przynoszą wymierne efekty, czego dowodem jest wzrost aktywności sportowej mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży, oraz osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych, a także ww. sukcesy sportowe suwałczan.

W 2013 r. przyznano:

- ✓ 33 nagrody w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwałskich sportowców w 2012 roku oraz 15 nagród w kategorii „trener” i „inna osoba fizyczna” za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach w 2012 roku,
- ✓ 14 wyróżnień w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane w 2012 roku,
- ✓ 8 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwałskich sportowców w 2012 roku.

Tabela 2.5.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych przez miasto Suwałki w latach 2009-2013

ROK	NAGRODY	STYPENDIA
2009	108 775,00	37 140,00
2010	81 965,00	22 320,00
2011	103 620,00	75 300,00
2012	111 200,00	54 900,00
2013*	50 600,00	42 300,00

* Ponadto w 2013 roku przyznane zostały również stypendia szkolne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, między innymi za wyniki sportowe (w wysokości odpowiednio 1000,00 zł i 1500,00 zł rocznie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.6. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Realizując to zadanie samorząd suwalski wyznaczył kierunki rozwoju i aktywności w tym zakresie, które polegają na: pełnieniu aktywnej roli w kreowaniu polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego (opracowano miejski program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2011-2014, który obejmuje całokształt przedsięwzięć w tym zakresie), inwestowaniu w infrastrukturę na rzecz bezpieczeństwa (przebudowa ulic w mieście, wdrażanie nowych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych), stanowieniu prawa miejscowego w odniesieniu do spraw ładu i porządku publicznego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

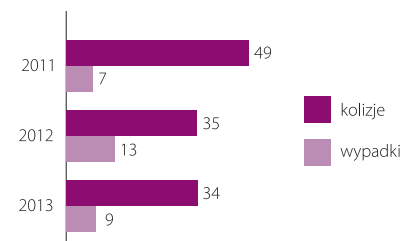
Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

W 2013 roku na suwalskich drogach wydarzyło się 28 wypadków drogowych – o 9 mniej niż w 2012 roku. 2013 rok jest kolejnym rokiem, w którym zwiększyła się liczba kolizji drogowych z 758 w 2012 do 856 w roku 2013. Odnotowano 29 ofiar rannych – o 7 osób mniej niż w roku poprzednim oraz 2 ofiary śmiertelne, w 2012 – 5. Głównymi przyczynami wypadków i kolizji drogowych w minionym roku było nieudzielenie pierwszeństwa, nieprawidłowe manewry oraz nadmierna prędkość.

W zdarzeniach drogowych uczestniczyło ogółem 43 nietrzeźwych kierujących – o 5 mniej niż w roku 2012 (w tym 9 osób spowodowało wypadki, a 34 kolizje).

Wykres 2.6.1 Zatrzymanie nietrzeźwych uczestników kolizji i wypadków drogowych w mieście Suwałki w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Tabela: 2.6.1. Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie miasta Suwałki w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba wypadków drogowych	31	37	28
liczba kolizji drogowych	671	758	856
osoby zabite	2	5	2
osoby ranne	33	36	29

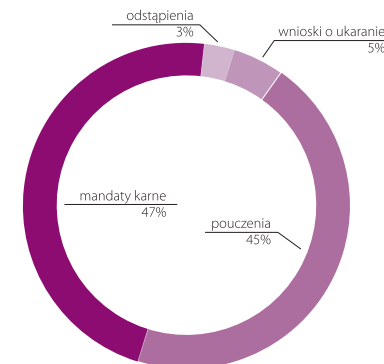
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Suwałkach

Przestępstwa i wykroczenia

W 2013 roku liczba ujawnionych wykroczeń w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających na podstawie art. 54 kpw i w postępowaniu mandatowym oraz zastosowanych środków oddziaływania pozakarnego, wyniosła 25 111 i wzrosła o 2 410 w porównaniu z 2012 r., w tym:

- ✓ zastosowano 11 337 pouczeń
- ✓ nałożono 11 852 mandaty karne
- ✓ zastosowano 636 odstąpień od skierowania wniosku o ukaranie do Sądu
- ✓ skierowano 1 286 wniosków o ukarania do Sądu

Wykres 2.6.2 Struktura represyjności działań policji w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

W 2013 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 2 400 przestępstw. W porównaniu z 2012 rokiem nastąpił spadek o 367 czynów (2012 roku – 2 767). Uzyskano wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 86,7%.

Na taki wskaźnik stwierdzonej przestępczości miała przede wszystkim wpływ kategoria przestępstw gospodarczych, która osiągnęła poziom dynamiki 66,6%, kategoria przestępstw kryminalnych – dynamika 84,6% oraz kategoria przestępstw przeciwko mieniu – dynamika 87,7%. Wzrostową tendencję odnotowano w kategoriach: bójki i pobicia – 104,6%, rozboju – 102,5% oraz kradzieży z włamaniem – 102,2%.

Badając wieloletni okres przestępczości stwierdzonej zauważyć można, że w 2013 roku odnotowano wyraźny spadek liczby

czynów w ujęciu ogólnym i jest to najniższa wartość jaką odnotowano w ostatnich 14 latach. Spadkowy trend powrócił również w przypadku kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym, po nieznacznym wzroście w 2012 roku. Wartość uzyskana w 2013 roku jest najniższą odnotowaną od roku 2000.

W 2013 roku odnotowano również spadek liczby czynów stwierdzonych w przestępstwach o charakterze gospodarczym – o 94 w porównaniu do roku poprzedniego, co jest kontynuacją wyraźnej tendencji utrzymującej się od 2010 roku.

Tabela 2.6.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2011-2013

lp.	kategoria	stwierdzenia			dynamika
		2011	2012	2013	
1.	bójka i pobicie	33	44	46	104,55%
2.	uszczerbek na zdrowiu	54	50	40	80,00%
3.	kradzież	452	535	483	90,28%
4.	kradzież z włamaniem	245	276	282	102,17%
5.	kradzież samochodu	25	36	29	80,56%
6.	rozbój i wymuszenie rozbójnicze	64	40	41	102,50%
7.	uszkodzenie mienia	225	184	143	77,72%
8.	przestępczość narkotykowa	81	86	83	96,51%
9.	przestępczość korupcyjna	8	19	1	5,26%
10.	prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	464	447	433	96,87%
11.	przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	108	106	100	94,34%
12.	przestępstwa przeciwko mieniu	1504	1425	1252	87,86%
13.	przestępstwa kryminalne ogółem	1828	1904	1611	84,61%
14.	przestępstwa gospodarcze ogółem	376	281	187	66,55%
15.	ogółem	2838	2767	2400	86,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W 2013 roku Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła na terenie Suwałk 570 akcji ratowniczo-gaśniczych. Na ogólną liczbę interwencji pożary stanowiły 39% wszystkich interwencji, miejscowe zagrożenia 57% zdarzeń, a fałszywe alarmy 4%. W porównaniu do roku 2012 liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej zmniejszyła się o 10,2%, liczba pożarów zmniejszyła się o 12,2%, liczba innych zagrożeń zmniejszyła się o 9,3%, liczba alarmów fałszywych zmalała o 4,2%.

Tabela 2.6.3. Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2011-2013

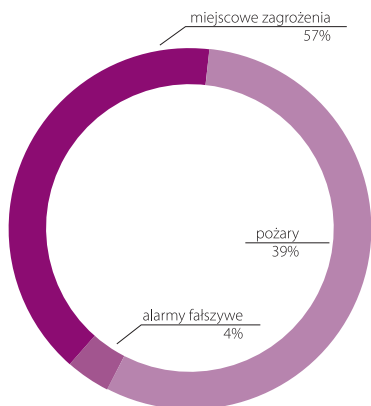
Interwencje	2011	2012	2013
Pożary	328	249	222
Inne zagrożenia	291	354	324
Fałszywe alarmy	30	25	24
Razem	649	628	570

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Wykres 2.6.3 Struktura interwencji PSP w Suwałkach w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska działa w oparciu o ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, która określa podstawowy katalog zadań.

W ustawie o strażach gminnych jako cel tworzenia straży określono ochronę porządku publicznego i pełnienie służebnej roli wobec społeczności lokalnej.

Jako formacja zajmująca się ochroną porządku publicznego na terenie miasta, realizująca zadania w zakresie ochrony porządku i spokoju w miejscach publicznych straż współdziała z właściwymi podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę bezpieczeństwa publicznego (Policja, Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, itp.) w celu ratowania życia i zdrowia obywateli, porządku w komunikacji, pomocy w zabezpieczaniu awarii technicznych, miejsc przestępstw, katastrof, wypadków do czasu przybycia właściwych służb.

Patrowanie miasta jest podstawowym zadaniem strażników miejskich. Dyslokacje patroli w poszczególnych rejonach miasta, uzależnione było przede wszystkim od specyfiki każdej dzielnicy, a mianowicie od jej infrastruktury, ilości mieszkańców, od stopnia i częstotliwości zagrożeń obszaru, wpływających

zgłoszeń, posiadanych w rejonach kamer, jak i społecznych oczekiwań.

W 2013 r. działania Straży Miejskiej w Suwałkach były skupione na sprawach dotyczących utrzymania porządku na terenie miasta, jak również na pomocy suwalskiej Policji w zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom miasta poprzez:

- ✓ monitorowanie miejsc zagrożonych,
- ✓ zapobieganie zanieczyszczaniu ulic, placów,
- ✓ prowadzenie czynności sprawdzających w stosunku do popełniających wykroczenia w zakresie utrzymania czystości i porządku,
- ✓ zapobieganie popełnianiu wykroczeń z zakresu ruchu drogowego,
- ✓ zapobieganie popełnianiu wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu i innym wykroczeniom mającym wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Obok ww. zadań strażnicy wiele uwagi poświęcili przedsięwzięciom prewencyjnym. Na uwagę zasługuje fakt współpracy ze szkołami a także współpraca z Policją oraz zarządcami zasobów mieszkaniowych.

Tabela 2.6.4 Interwencje Straży Miejskiej w okresie 2011-2013

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba interwencji ogółem	5932	6700	5228
Pouczenia	5189	6096	4598
Mandaty karne	631	568	564
Wnioski o ukaranie	112	106	66
Osoby nietrzeźwe dowieszone do Izby wytrzeźwień	121	102	95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach

Zgłaszane interwencje przez mieszkańców dotyczyły spraw i problemów w kategorii najbardziej uciążliwych i nieakceptowanych zachowań. Dominowały naruszenia przepisów przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, kolejno nieprawidłowości w sprawach czystości i porządku. Wiele uwagi

poświęciliśmy promowaniu pozytywnych postaw, wzorców i zachowań wśród dzieci i młodzieży.

Kontynuacja współpracy z suwalską Policją i innymi instytucjami, poprzez udział w lokalnych przedsięwzięciach związanych z zapewnieniem porządku i bezpieczeństwa zaowocowała, tym że podczas imprez masowych, jak też innych imprez i zgromadzeń nie wystąpiły rażące zakłócenia porządku publicznego.

Suwałki są miastem, w którym organizowane są liczne imprezy, zgromadzenia i uroczystości o charakterze patriotycznym, kulturalnym, religijnym, sportowym.

W 2013 r. strażnicy przyczynili się do zapewnienia bezpiecznego przebiegu wielu imprez w tym także o charakterze masowym.

Były to:

- ✓ „Piknik Kawalerski”.
- ✓ „Powitanie Wakacji”.
- ✓ „Muzyczne Lato z Radiem 5”
- ✓ „Dni Suwałk – Jarmark Kamedulski”.
- ✓ „6 Suwalski Blues Festiwal”.
- ✓ „VI Suwalski Maraton Szantowy”.

Wśród innych ważnych wydarzeń w mieście, w których zabezpieczeniu uczestniczyli strażnicy wymienić można m.in.:

- ✓ Nadanie sztandaru Miastu Suwałki
- ✓ 21. Finał WOŚP
- ✓ „Orszak Trzech Króli”
- ✓ Obchody 222 rocznicy Konstytucji 3 Maja
- ✓ XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”
- ✓ Obchody Dnia Dziecka
- ✓ 94. rocznica wyzwolenia Suwałk
- ✓ Obchody 74. rocznicy wybuchu II wojny światowej
- ✓ „Peregrynacja Obrazu Matki Bożej Jasno-górskiej”

Strażnicy Straży Miejskiej wspólnie z Policją obsługują monitoring wizyjny, który funkcjonuje na terenie miasta Suwałk. Monitoring składa się z 22 kamer, które zostały zamontowane w miejscach gdzie dochodziło do największej liczby zdarzeń. Kamery te pełnią całodobowy nadzór i pozwalają na natychmiastową reakcję na wystąpienie zdarzeń naruszających bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Tabela 2.6.5 Najczęstsze zdarzenia zarejestrowane przez monitoring wizyjny w latach 2012-2013

Zdarzenie	2012 rok	2013 rok
Bójka	19	11
Nieprzytomny człowiek	29	19
Niszczenie mienia	17	12
Niewłaściwie zaparkowane pojazdy	137	75
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	23	7
Interwencje przy barach, pubach	14	17
Żebractwo	5	2
Przejawy demoralizacji nieletnich	14	5
Bezpańskie psy	8	12
Zaśmiecanie	16	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach
Współpraca ze szkołami

Strażnicy miejscy w 2013 r. kontynuowali współpracę ze szkołami. Współpraca ta polegała na wymianie informacji o zagrożeniach, jak również na pomocy przy zabezpieczaniu wszelkiego rodzaju imprez szkolnych. Strażnicy miejscy szczególną uwagę zwracali również na tereny w sąsiedztwie szkół – w 2013 roku przeprowadzili 1556 kontroli w sąsiedztwie placówek oświatowych, które miały na

celu wyeliminowanie istniejących na danym terenie zagrożeń. Kontrolowano miejsca szczególnie uczęszczane przez osoby nieletnie, gdzie może dochodzić do różnych przejawów demoralizacji, takich jak: wagarowanie, kradzieże, spożywanie alkoholu, palenie tytoniu (działania prowadzono także wspólnie z funkcjonariuszami wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach pod hasłem „Nieletni”).

Współpraca z placówkami oświatowymi to przede wszystkim spotkania dedykowane najmłodszym, podczas których realizowano program dotyczący najważniejszych rodzajów zagrożeń występujących w życiu codziennym. W trakcie spotkań wykorzystywano pomoce dydaktyczne w postaci filmów i zestawów do kolorowania. Takie spotkania z pewnością pozostaną na długo w pamięci dzieci, a wiedza przekazana w zakresie bezpieczeństwa i porządku przyczyni się do umiejętności unikania zagrożeń.

Kontynuując program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny” zrealizowano pogadanki w 8 suwalskich przedszkolach, w których udział wzięło 485 dzieci.

Ponadto w 2013 roku współorganizowano m.in. konkursy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, z zakresu prewencji. Podejmowano również działania w zakresie propagowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, były to m.in. konkurs filmowy pt. „Prosto ze szkoły”, akcja „Krzyś 2013”, „Europejski dzień bez samochodu” czy „Dzień dziecka 2013”.

3.1 Podmioty gospodarcze

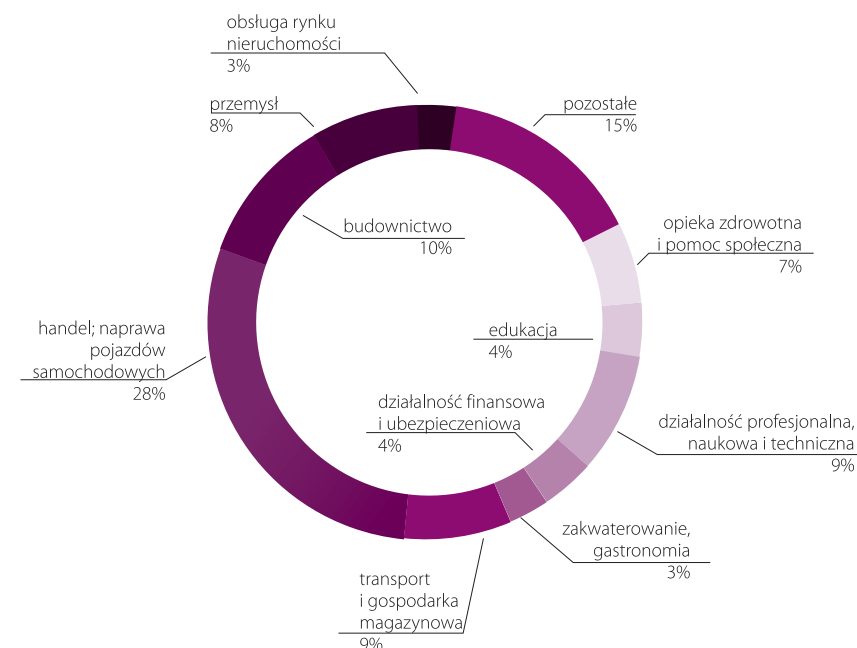
Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2013 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 6 957 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 92,4% działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2012 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 10. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych (ok. 77%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.:

MISPOL S. A., ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spożywcza), „Padma Art”, PORTA KMI Poland Sp. z o. o., STOLLAR Sp. j. (branża drzewna i stolarka otworowa), Spółdzielnia Mleczarska „Sudowia”, PPHU „Lactopol” (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., GASTECH Sp. z o.o. (branża metalowa), AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o.o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o. o. S. K. (branża tworzyw sztucznych), PRIBO Sp. z o. o. (budownictwo).

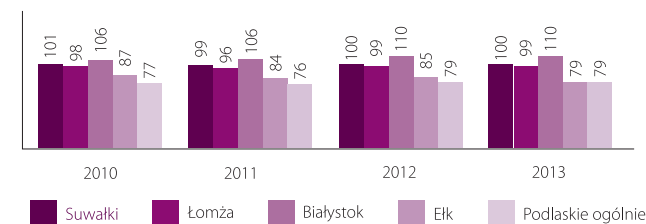

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.1.2 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wspieranie przedsiębiorczości

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na te-

renie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

Tabela nr 3.1.1. Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2011-2013.

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2011	8	207.064 zł
2012	3	171.069 zł
2013	8	560.477 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach Sp. z o. o.

Powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką a biznesem, umożliwiające transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Udziałowcami Spółki są: Miasto Suwałki, Uniwersytet w Białymstoku, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe

w Białymstoku, Politechnika Warszawska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach i Instytut Łączności w Warszawie.

W ramach projektu „Budowa i uruchamianie nowych obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, w końcu 2012 roku powstał kompleks obiektów Parku, które składają się z: Inkubatora Technologicznego, zespołu laboratoriów: Laboratorium Badania Produktu Chemicznego, Laboratorium Medycznego, Laboratorium Energii Odnawialnej i Laboratorium Multimedialnego, Hali Procesów Logistyczno-Produkcyjnych i Centrum Konferencyjnego. W budynku Inkubatora mieszczą się pomieszczenia recepcyjne kompleksu i pomieszczenia biurowe o zróżnicowanej powierzchni – dogodne dla funkcjonowania małych i większych firm, na różnych etapach rozwoju.

Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysoko zaawansowanych, takich jak: ICT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, technologia ochrony zdrowia i inżynieria medyczna, technologia ochrony środowiska. Od 2012 r. z oferty parku skorzystało 31 podmiotów,

w większości przedstawiciele technologii informacyjno-komunikacyjnych, ale również firmy świadczące usługi prawne, ubezpieczeniowe, szkoleniowe i inne.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

Jest prywatną osobą prawną działającą od 1994 roku na zasadach non-profit. Działa na rzecz zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie poprzez promocję i wspieranie małych przedsiębiorstw i innych przedsięwzięć gospodarczych organizowanych przez bezrobotnych lub dających im zatrudnienie w celu rozwoju gospodarczego regionu i likwidacji w ten sposób bezrobocia. W ramach realizacji celów statutowych Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowuje i realizuje programy ukierunkowane na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy, a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Uczestniczy w inicjatywach mających na celu rozbudowanie potencjału gospodarczego, w wyniku którego mogą powstać nowe miejsca pracy. Cele swoje Fundacja realizuje poprzez podejmowanie działań na rzecz wzrostu konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. poprzez następujące działania:

- ✓ wspieranie finansowe istniejących i nowo tworzonych firm,
- ✓ doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny,
- ✓ promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S. A. w Suwałkach

Jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Swoją działalność rozpoczęła 16 stycznia 1991 roku. Swoimi działaniami obejmuje województwo podlaskie i część byłego województwa suwalskiego, która obec-

nie przynależy do województwa warmińsko-mazurskiego. Misją Agencji jest inspirowanie oraz aktywny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizacja systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- ✓ współdziała w opracowaniu programów rozwoju regionu
- ✓ aktywnie wspiera biznes poprzez funkcjonujące fundusze pożyczkowe i poręczeniowe,
- ✓ promuje region suwalski,
- ✓ tworzy i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem,
- ✓ tworzy nowe podmioty gospodarcze,
- ✓ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży,
- ✓ organizuje systemy gromadzenia i dystrybucji informacji gospodarczej,
- ✓ organizuje inkubatory przedsiębiorczości,
- ✓ przygotowuje i wdraża programy pomocowe.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna jest jedną z najdłużej istniejących stref ekonomicznych w kraju. Składa się z siedmiu wydzielonych obszarów na terenie Suwałk, Elk, Gołdapi, Grajewy, Małkini Górnej, Białegostoku oraz Łomży o łącznej powierzchni 375,6334 ha, na których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Strefa oferuje inwestorom tereny przemysłowe wyposażone w pełną infrastrukturę

turę techniczną oraz posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Podstrefie Suwałki – inwestor może uzyskać ulgi w podatkach lokalnych oraz korzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego w kolejnych latach aż do momentu odzyskania 50% wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę (firmy z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania odpowiednio nawet 70% i 60% nakładów inwestycyjnych). O atrakcyjności inwestycyjnej Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej stanowią również: niskie koszty pracy i dostępność wykwalifikowanych pracowników oraz bezpośrednie sąsiedztwo wschodniej granicy Unii Europejskiej (bliskość Rosji i Białorusi).

Podstrefa Suwałki zlokalizowana jest pomiędzy drogą krajową nr 8 (Via Baltica) a drogą wojewódzką nr 655, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej i lotniska V klasy, w pobliżu planowanej drogi ekspresowej S61 i zajmuje obszar 118,4384 ha. W podstrefie Suwałki działa 27 firm, które zatrudniają ok. 2500 osób. Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w Podstrefie Suwałki na koniec 2013 r. wyniosła ponad 476 mln zł. Podstrefa Suwałki oferuje jeszcze ponad 27 ha wolnych terenów inwestycyjnych.

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenia

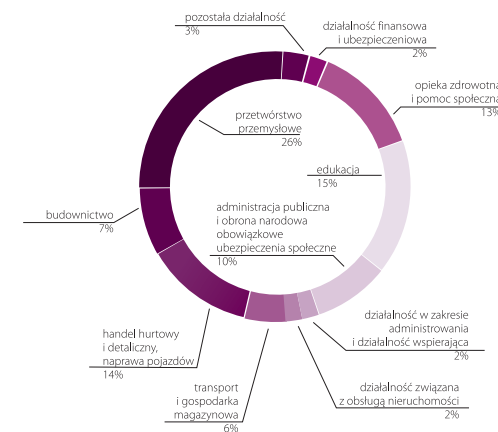
Na koniec 2013 r. na terenie miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 13 962 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (3 413 osób), edukacji (2 002 osób), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (1 875 osób), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (1 670 osób), a także administracji publicznej (1 350 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w roku 2013 wynosiło 3 125,48 zł i było o 95,86 zł (3,1%) wyższe niż w roku 2012 (3 029,62 zł). Najwięcej zarabiali zatrudnieni w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (4 660,30 zł miesięcznie), w administracji publicznej i obronie narodowej (4 460,38 zł miesięcznie) oraz w sektorze związanym z obsługą nieruchomości (4 244,85 zł miesięcznie). W 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk stanowiło ok. 86% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju (Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w mieście Suwałki w 2013 r.

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w mieście Suwałki w 2013 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	13962	3125,48
Przetwórstwo przemysłowe	3413	2624,63
Budownictwo	883	2560,22
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1875	2377,01
Transport i gospodarka magazynowa	763	2607,49
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	95	1968,86
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	318	4660,38
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	293	4244,85
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73	2557,19
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	299	1646,99
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1350	4460,38
Edukacja	2002	3849,43
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1670	3162,40
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	265	3091,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

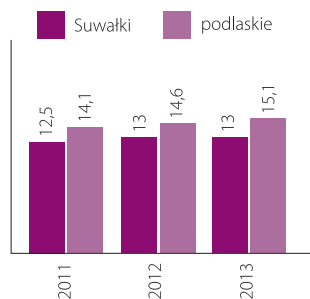

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Bezrobocie

Na koniec 2013 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 13% i była niższa od stopy bezrobocia w kraju (13,4%) i w województwie podlaskim (15,1 %). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o 83 osoby w porównaniu z grudniem 2012 roku i na koniec 2013 roku wyniosła 3 644 osoby. W liczbie tej osoby dotychczas nie pracujące stanowiły około 12,5%, a osoby długotrwale bezrobotne 47%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2013 roku, kobiety stanowiły 52,8% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (1 924 osoby). Ponad 50,8% bezrobotnych nie posiadało średniego wykształcenia.

Wykres 3.2.2 Stopa bezrobocia w latach 2011-2013

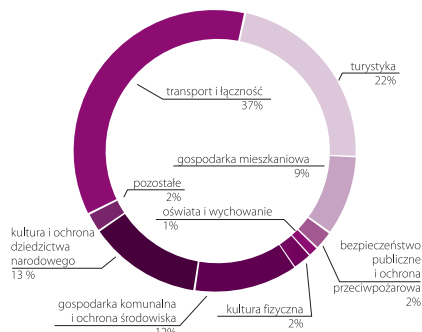

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.3. Inwestycje

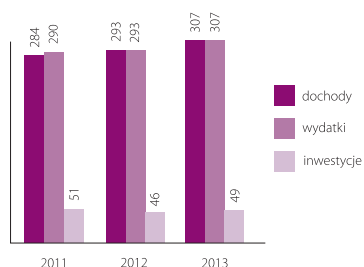
Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałki w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 3.3.2 Budżet Miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2009-2012

Największe zadania inwestycyjne

W 2013 roku poziom wydatków inwestycyjnych wyniósł ponad 49 mln zł co stanowiło około 16% wszystkich wydatków miasta. Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta (ok. 37%) miały działania uwzględniające transport i łączność związane w głównej mierze z przebudową układu komunikacyjnego w Śródmieściu Suwałk (przebiecie ul. Wigierskiej do ul. Grunwaldzkiej z budową mostu przez rzekę Czarna Hańcza) – wydatki dotyczące tej inwestycji wyniosły ok. 10 mln zł, a także przebudowy układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 (ponad 2 mln zł). Znaczące nakłady (ok. 11 mln zł) zostały poniesione na działania związane z turystyką – ok. 7,2 mln zł przeznaczono na przebudowę Placu Marii Konopnickiej i ponad 3,5 mln zł na przebudowę Placu Europejskiego. Pozostałe działania uwzględniały inwestycje takie jak: budowa ulic gminnych (m. in. Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Powstańców Śląskich), wykup nieruchomości, rekultywacja składowiska miejskiego, a także budowę kompleksu boisk sportowych przy SP nr 4 w Suwałkach.

Tabela 3.3.1 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 tys. zł w 2013 roku

Nazwa zadania	Wartość wydatków w 2013 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność		
Przebudowa układu komunikacyjnego w Śródmieściu Suwałk (przebiecie ul. Wigierskiej do ul. Grunwaldzkiej z budową mostu przez rzekę Czarna Hańcza)	10 167 809,28	w tym środki z RPO WP w kwocie 6 036 172,88 zł
II Etap poprawy infrastruktury stref przemysłowych w litewsko-polskim regionie transgranicznym (ulice dojazdowe do ul. Leśnej leżące w kwartale pomiędzy ul. Leśną i Hubala)	762 746,68	w tym środki w kwocie 648 334,52 zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska 2007-2013
Przebudowa układu komunikacyjnego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach - II etap	2 131 339,79	w tym środki z RPO WP w kwocie 1 918 205,59 zł
Budowa ulicy Władysława Łokietka I i Kazimierza Wielkiego w Suwałkach - I etap	2 205 327,65	środki własne Miasta Suwałki
Budowa ulic z uzupełnieniem infrastruktury technicznej na osiedlu Hańcza w kwartale pomiędzy ulicami: Warszawska, Poznańska, Bydgoska i Białostocka	1 518 000,00	środki własne Miasta Suwałki
Turystyka		
Poprawa infrastruktury publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej w regionie transgranicznym (Plac Europejski II etap - Plac Piłsudskiego)	3 575 453,01	w tym środki w kwocie 3 217 907,69 zł w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska – Rosja na lata 2007-2013
Poprawa atrakcyjności turystycznej Suwałk poprzez przebudowę Placu Marii Konopnickiej	7 260 252,04	w tym środki z RPO WP w kwocie 6 266 826,78 zł

Gospodarka mieszkaniowa		
Wypuk nieruchomości pod planowane inwestycje	3 132 193,90	środki własne
Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania lokali użytkowych na mieszkania socjalne w budynku mieszkalnym przy ul. Sejneńskiej 18 w Suwałkach	1 447 666,52	środki własne
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		
Rekultywacja składowiska miejskiego przy ul. Staniszewskiego w Suwałkach	1 032 126,80	w tym środki z RPO WP w kwocie 604 859,62 zł
Rozbudowa bazy Zarządu Dróg i Zieleni - budynek warsztatowo - socjalny	1 409 389,90	środki własne Miasta Suwałki
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		
Miejskie Centrum Usług Publicznych, Kultury i Sportu- Sala koncertowo-teatralna w Suwałkach	5 868 919,93	w tym środki z RPO WP w kwocie 1 968 817,46 zł
Kultura fizyczna		
Budowa kompleksu boisk sportowych - boisko wielofunkcyjne oraz boisko do piłki nożnej przy Szkole Podstawowej nr 4 w Suwałkach	676 908,62	w tym kwota 223 379,84 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Budżet Obywatelski

W 2013 roku po raz pierwszy w Suwałkach przystąpiono do realizacji Budżetu Obywatelskiego. Miejscy radni w grudniu 2013 r. jednomyślnie podjęli uchwałę o wprowadzeniu tej formy realizacji inwestycji zgłaszanych bezpośrednio przez obywateli. Do głosowania uprawniono wszystkich mieszkańców, stale zamieszkałych w Suwałkach, którzy ukończyli 16 lat.

Na Budżet Obywatelski przeznaczono milion złotych z budżetu miejskiego. Do głosowania można było zgłaszać wyłącznie projekty inwestycyjne, zlokalizowane na terenach należących do Gminy Miasta Suwałki. Inwestycje musiały być wykonalne w ciągu roku. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego miały być w całości finansowane z budżetu miejskiego, bez wkładu finansowego mieszkańców. Zdecydowano równocześnie, że w Suwałkach nadal będą realizowane inicjatywy lokalne, w których wkład

finansowy mieszkańców musi wynosić co najmniej 30 procent.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020

W 2013 r. trwały prace nad aktualizacją Strategii zrównoważonego rozwoju Suwałk do roku 2020, zgodnie z wolą władz miasta wyrażoną w Uchwale Rady Miejskiej w Suwałkach nr XXVIII/246/2012 z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji

„Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020”.

Proces aktualizacji strategii odbywał się przy szerokiej współpracy przedstawicieli środowisk społecznych i gospodarczych miasta, którzy weszli w skład 9 zespołów problemowych oraz zespołu redakcyjnego, powołanych Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk Nr 582/2012 z dnia 7 września 2012 r.

W efekcie prac zespołów problemowych, w których udział wzięło ponad 100 ekspertów z różnych dziedzin oraz 2 zewnętrznych ekspertów w zakresie planowania strategicznego i rozwoju regionalnego (prof. Jacek Szlachta oraz prof. Wojciech Dziemianowicz), powstał projekt dokumentu, który dostosowuje wizję głównych kierunków rozwoju Miasta Suwałki do aktualnych tendencji wynikających z polityki spójności UE oraz procesów decentralizacyjnych i globalizacyjnych w gospodarce.

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 184,77 km dróg publicznych, z czego ponad 80% stanowią drogi gminne i powiatowe, a pozostałe 20% krajowe i wojewódzkie. W 2013 roku powstało dodatkowo 3,37 km dróg gminnych. Zmiany w długości dróg gminnych związane są z zaliczeniem ul. Mariana Piekarskiego, ul. Sopotkiej, ul. Muzycznej, drogi Suwałki – Osinki oraz ul. bez nazwy przy ul. Muzycznej do kategorii dróg gminnych zgodnie z uchwałą nr XL/4437/2013 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2013 r. Ponadto wybudowano nowy odcinek drogi powiatowej – ul. 24 Sierpnia, wraz

z obiektem mostowym długości 42,6 m, a także ulice dojazdowe do ul. Leśnej (leżące w strefie przemysłowej Papiernia). Wykonano także nawierzchnię na fragmentach ulic: Trzydziestolecia PRL, Kazimierza Wielkiego, Władysława Łokietka i Powstańców Śląskich. Przebudowano część ulicy Klonowej na odcinku od ul. Świerkowej do ul. Różanej oraz ulice: Siedlecką, część ulicy Białostockiej i Piłskiej, łącznik do ul. Bydgoskiej oraz ciąg pieszo jezdny w ulicy Siedleckiej na osiedlu Hańcza w kwartale ulic Warszawska, Poznańska, Bydgoska i Białostocka. Ogółem w 2013 roku wybudowano, przebudowano i wyremontowano 7 km dróg.

Tabela 4.1.1 Struktura i koszty utrzymania sieci drogowej w Suwałkach w latach 2011-2012

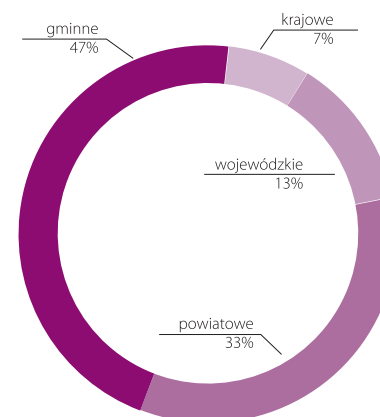
Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2012 roku [km]	Poniesione nakłady [tys. zł]		
		2011	2012	2013
Krajowe	12,91	3 189,52	2 103,88	3 587,82
Wojewódzkie	23,76	4 804,32	3 755,85	10 386,13
Powiatowe	61,94	4 609,97	12 190,65	19 962,43
Gminne	86,16	4 967,21	8 877,65	9 233,02
Ogółem	184,77	17 571,02	26 928,03	43 169,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Drogi rowerowe

W 2013 r. wybudowano 0,87 km wydzielonych ścieżek rowerowych i 0,2 km ciągów pieszo-rowerowych. Na koniec 2013 r. w Suwałkach funkcjonowało 38,72 km ścieżek rowerowych i 9,33 km ciągów pieszo – rowerowych (wraz ze ścieżkami na terenie SSM).

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

4.2. Infrastruktura komunalna

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową prowadzoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.

Woda dostarczana do sieci wodociągowej miasta pobierana jest z 21 studni głębinowych. Ujmowana woda (woda surowa) w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do picia i do potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody.

Miejska sieć wodociągowa uległa w ostatnich latach rozbudowie w ramach realizowanego przez miasto i PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. programu inwestycyjnego. W efekcie przeprowadzonych inwestycji zaopatrzeniem w bieżącą wodę objętych jest prawie 100% mieszkańców Suwałk.

Odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej ścieki, dostarczane są do miejskiej oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Poziom objęcia

mieszkańców miasta usług odbioru ścieków siecią kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 95%. Tak wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich starań spółki o współfinansowanie infrastruktury sieci kanalizacyjnej z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak: Ekofundusz, NFOŚiGW czy WFOŚiGW, jak i z dotacji unijnych.

Prowadzone w mieście w latach 2008-2013 inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w dużym stopniu objęte są projektem współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet I, Działanie 1.1. Projekt pod nazwą „Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach” realizowany jest dwóch etapach.

W 2013 r. dobiegła końca realizacja I etapu Projektu, który jest częścią kompleksowej modernizacji wodno-kanalizacyjnej na terenie Suwałk. Stanowił on kontynuację Projektu z programu ISPA pn. „Poprawa jakości wody w Suwałkach”. W ramach I etapu tegoż Projektu wybudowano w latach 2008-2013:

- ✓ 7,3 km sieci wodociągowej

- ✓ 3,3 km sieci kanalizacyjnej w 21 ulicach, głównie w „starej” części miasta.

Dokonano modernizacji oczyszczalni ścieków polegającej na:

- ✓ intensyfikacji procesów usuwania azotu ogólnego ze ścieków,
- ✓ ograniczeniu ilości skrutek i piasku przez wypłukanie z nich substancji organicznych.
- ✓ Zainstalowano również trzy systemy monitoringu:
- ✓ na sieci wodociągowej,
- ✓ w oczyszczalni ścieków,
- ✓ ewidencji zdarzeń na sieci, tzw. GIS.

Dodatkowo za kwotę 1 697 000,00 zł zakupiony został ciśnieniowy samochód ssąco-płuczący z recyklingiem, do czyszczenia kanalizacji.

Całkowity koszt realizacji etapu pierwszego wyniósł 13 707 036,32 zł netto, w tym refundacja z UE 9 091 910,04 zł netto (66,33%). Równocześnie realizowany jest II etap Projektu, w ramach którego wykonano:

- ✓ sieci wodociągowej i kanalizacyjnej o łącznej długości 0,2 km,
- ✓ hermetyzację obiektów na oczyszczalni ścieków,
- ✓ montaż dwóch krat,

- ✓ uruchomiono wirówkę do odwadniania przefermentowanych osadów ściekowych na oczyszczalni ścieków w Suwałkach.

W trakcie realizacji jest:

- ✓ budowa suszarni do suszenia osadów ściekowych,
- ✓ uruchomienie pompy śrubowej do ścieków.

Spółka otrzymała zgodę na dofinansowanie w 2014 roku termomodernizacji dwóch komór fermentacyjnych i dostawę systemu napowietrzania na oczyszczalnię ścieków w Suwałkach.

Całkowity koszt realizacji etapu drugiego wyniesie 36 105 582,00 zł netto, w tym refundacja z UE 25 428 341,81 zł netto (70,43 %).

Przewidywany termin zakończenia tego najdroższego w historii suwalskich wodociągów przedsięwzięcia to koniec 2014 roku.

Od września 2012 r. PWiK Sp. z o.o. eksploatuje również kanalizację deszczową o długości 133 km. W 2013 r. na czyszczenie kanalizacji deszczowej i separatorów PWiK Sp. z o.o. poniosł nakłady w wysokości 550 000 zł.

Tabela 4.2.1 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w km)

	2011	2012	2013
Długość sieci	143,6	144,4	146,1
Długość przyłączy	70,9	71,5	72,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach (w km)

	2011	2012	2013
Długość sieci	102,5	104,1	105,6
Długość przyłączy	33,5	34,9	36,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Gospodarka odpadami

W związku ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. Miasto przejęło obowiązek odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości. Takie rozwiązanie ustawowe zapewnić ma właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o., funkcjonującego w oparciu o przyjazną środowisku technologię kompostowania odpadów. Od 1997 r. funkcjonuje w Suwałkach selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która objęła wszystkich mieszkańców miasta.

W ramach systemu utworzony został w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach sp. z o.o. punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W 2013 roku PGO w Suwałkach Sp. z o.o. zrealizowała inwestycję polegającą na rozbudowie hali przyjęcia i sortowania odpadów wraz z zapleczem socjalnym. Halę wyposażono w profesjonalną sortownię zmieszanych i segregowanych odpadów komunalnych o możliwości przetwarzania 40 tys. Mg na rok. Sortownia odpadów służy do rozdzielania na poszczególne frakcje zmieszanych odpadów opakowaniowych oraz zmieszanych odpadów komunalnych pochodzących z selektywnej zbiórki dowożonych transportem dostawców. Zgodnie z wytycznymi Planu Gospodarki Odpadami do instalacji mają być dostarczane odpady komunalne z Regionu Północnego w pierwszej kolejności z powiatów: suwalskiego i sejneńskiego oraz miast Suwałki i Sejny. Całkowity koszt inwestycji wyniósł ok. 5,7 mln zł.

Tabela: 4.2.3. Gospodarka odpadami komunalnymi w Suwałkach w latach 2011-2013(w tonach)

	2011	2012	2013
Dostarczone	18 608	18 746	22 281
Odzyskane surowce wtórne	840	819	917,71
Odpady na składowisku	9 590	9 931	10 809
Kompost surowy (produkcja)	4 481	4 442	5 176

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o

Ciepłownictwo i gazownictwo

Ciepłownictwo

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. zaspokaja ok. 70% zapotrzebowania miasta na ciepło.

Władze Miasta wspierają działania inwestycyjne spółki zmierzające do rozbudowy sieci ciepłowniczej i likwidacji możliwie dużej ilości kotłowni lokalnych, celem zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza powstającego w wyniku tzw. „niskiej emisji”.

W latach 2009-2013 PEC w Suwałkach wybudowało ok. 23 km sieci ciepłowniczej w technologii rur preizolowanych, w tym ok. 16,5 km nowych odcinków sieci. Przedsiębiorstwo sukcesywnie modernizuje sieci

ciepłownicze, wymieniając jej stare odcinki na rury preizolowane. W latach 2009-2013 zmodernizowano ok. 7 km sieci ciepłowniczej. W wyniku powyższych działań, sieć preizolowana stanowi obecnie 57% długości sieci ciepłowniczej w mieście.

Tabela 4.2.4: Długość miejskiej sieci ciepłowniczej (w km) w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Długość sieci ciepłowniczej (km)	75,4	78,6	80,8
w tym: sieci preizolowanej (km)	37,8	42,3	46,5
Sieć zmodernizowana (km)	2,5	2,0	1,6
Sieć nowowybudowana (km)	1,9	3,4	2,7

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

W wyniku tych działań wskaźnik strat ciepła na przesył w latach 2009-2013 uległ znaczącemu zmniejszeniu z 1,47 do 1,19 GJ/mb*rok. Natomiast wskaźnik ubytków nośnika ciepła w skali roku z powodu nieszczelności, zmniejszył się z 0,98 w roku 2009 do 0,53 GJ/mb w roku 2013.

Wraz z budową nowych odcinków miejskiej sieci ciepłowniczej rośnie liczba budynków podłączanych do miejskiego systemu ciepłowniczego, a co za tym idzie również ilość węzłów ciepłych i ogrzewanej powierzchni.

	2011	2012	2013
Ilość ogrzewanych budynków (szt)	1 112	1 135	1 170
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 474 387	1 528 718	1 571 105
Ilość podłączonych nowych odbiorców	43	51	48

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

Nowobudowane węzły ciepłownicze podłączane są do monitoringu, co pozwala na dostarczanie ciepła o odpowiednich standardach jakościowych oraz szybkie reagowanie w przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości.

	2010	2011	2012	2013
Ilość węzłów ciepłych (szt)	636	677	716	762
w tym: podłączonych do monitoringu (szt)	423	453	492	528
Węzły nowowybudowane (szt)	62	45	33	48
Węzły zmodernizowane (szt)	31	32	12	14

Źródło: dane PEC Sp. z o. o. w Suwałkach

W latach 2009-2013 zmodernizowano 106 szt. węzłów ciepłych, zlikwidowano 12 szt. węzłów grupowych i wybudowano 228 szt. nowych węzłów.

Ogółem nakłady poniesione na modernizację i budowę sieci i przyłączy za lata 2009-2013 wyniosły 19 860 887,62 zł.

LATA	2009	2010	2011	2012	2013
Modernizacja sieci ciepłych	1 333 850,06	1 280 598,87	2 638 622,02	1 724 166	1 540 106,41
Budowa sieci i przyłączy	2 064 115,19	2 887 502,09	2 412 049,03	2 308 769	1 671 108,95
Razem	3 397 965,25	4 168 100,96	5 050 671,05	4 032 935	3 211 215,36

Najważniejszą inwestycją zrealizowaną w ostatnich pięciu latach w suwalskim PEC było uruchomienie od 2009 roku w Ciepłowni Głównej bloku energetycznego, produkującego energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem. Turbina może produkować ok. 7 MW energii elektrycznej, a ciepło z bloku jest kierowane do miejskiej sieci ciepłowniczej. Moc turbiny odpowiada ok. 10-20% zapotrzebowania miasta w energię elektryczną. W wyniku przeprowadzonych inwestycji Spółka uzyskuje wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza na poziomie znacząco niższym od dopuszczalnych. W 2013 roku przedstawiały się one następująco:

- ✓ Dwutlenek siarki – 338,94 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 631,40 Mg)

- ✓ Pył – 28,18 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 69,12 Mg)
- ✓ Dwutlenek azotu – 161,55 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 214,94 Mg)

Planowane są działania, związane z dalszym ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zgodnie z dyrektywą unijną, dla instalacji ciepłowniczych przewidziano wprowadzenie nowych standardów emisyjnych do końca 2022 roku. W związku z tym przedsiębiorstwo planuje sukcesywną wymianę kotłów na ciepłowni głównej. W najbliższej przyszłości zakładana jest budowa kotła fludalnego, którego uruchomienie nastąpiłoby w sezonie grzewczym 2015/2016.

Gazownictwo

Słabo rozwiniętym elementem infrastruktury technicznej miasta jest sieć gazownicza. Miasto nie jest podłączone do sieci magistralnej. Mieszkańcy części miasta zaopatrywani są w sieciowy gaz propan-butan z rozprężarni. Długość sieci gazowniczej wynosi 14,3 km i pozwala na podłączenie 5 294 mieszkań, głównie w budownictwie wielorodzinnym.

W roku 2012 wybudowana została przez podmioty prywatne dedykowana stacja regazyfikacji gazu ziemnego LNG w obszarze Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Niezależnie od tego Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. wychodząc naprzeciw potrzebom miasta rozpoczęła w 2012 roku, przy współfinansowaniu ze środków UE, budowę sieci gazowych na terenie miasta Suwałki w ramach projektu pt.: „Umożliwienie dostępu do gazu ziemnego w m. Suwałki w oparciu o technologię LNG”. Inwestycja obejmuje budowę około 25 km gazociągów oraz budowę stacji regazyfikacji gazu ziemnego LNG wraz z dwiema stacjami redukcyjno-pomiarowymi. Na koniec 2013 roku wybudowano 17 km nowej sieci gazowej oraz stację redukcyjno-pomiarową dla potrzeb zasilania dotychczasowych odbiorców zasilanych gazem rozprężonym propan-butan. Zakończenie budowy planowane jest na koniec 2014 roku. Dalsza zrównoważona rozbudowa sieci gazowej jest planowana na kolejne lata do 2030 roku. Wówczas nową siecią gazową można będzie zasilac większość mieszkańców i podmiotów działających na terenie miasta Suwałki.

Zieleń miejska

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej w Suwałkach w roku 2012 wynosiła około 300 ha, w tym ok. 82 ha zieleni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadrzeczne,

zielen przyuliczna, kwietniki sezonowe i bylinowe, nieużytki. Utrzymaniem terenów zielonych zajmuje się jednostka budżetowa Miasta Suwałki - Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Tabela 4.2.5 Prace na miejskich terenach zielonych w latach 2011-2013

Rodzaj prac	2011	2012	2013
Wykonanie i renowacja zieleńców (ha)	2,54	1,23	1,38
Nasadzenia drzew (szt.)	176	270	203
Nasadzenia krzewów (szt.)	1 271	3 075	2 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- ✓ zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ✓ zaopatrzenia w ciepło – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ✓ odbioru odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. (prowadząca również komunikację miejską),
- ✓ zagospodarowania odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach,
- ✓ utrzymanie czystości w mieście i pielęgnacja terenów zielonych, zarządzanie drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.
- ✓ prowadzenie na terenie miasta targowisk i hal targowych – Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.

Ponadto miasto jest udziałowcem w trzech innych spółkach.

Tabela 4.2.6 Spółki z udziałem miasta Suwałki

Spółka	Aktywa		Udział miasta w kapitale zakładowym
	2012	2013	
PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.	56 477 000	56 865 000	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	30 901 000	30 901 000	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	10 801 000	11 913 500	100%
PGO w Suwałkach Spółka z o.o.	7 200 000	7 200 000	100%
Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.	830 000	830 000	100%
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	6 093 000	6 093 000	98,9%
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.	19 967 900	19 967 900	12,4%
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES”	1 357 000	1 357 000	14,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W okresie objętym raportem ww. podmioty komunalne prowadząc obsługę miasta i jego mieszkańców podejmowały działania zmierzające do poprawy jakości swoich usług, w tym również poprzez modernizację i rozbudowę zaplecza technicznego prowadzonej działalności.

Tabela 4.2.7 Komunalne zakłady i jednostki budżetowe miasta Suwałki

Zakład	Profil działalności
Zarząd Budynków Mieszkalnych	zarząd gminnym zasobem mieszkaniowym
Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach	utrzymanie czystości terenów komunalnych oraz zieleni miejskiej, zarządzanie drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.2.8 Główne inwestycje spółek komunalnych w latach 2006-2013

	Nakłady	Okres inwestycji
PWIK w Suwałkach Sp. z o. o.		
Poprawa jakości wody w Suwałkach	10,9 mln EUR, w tym 50% środki UE	2003-2008
Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach	48,2 mln zł, w tym 33,8 mln zł środki UE	2007-2015
PEC w Suwałkach Sp. z o. o.		
Rozbudowa sieci	17,78 mln zł	2006-2013
Budowa zespołu kogeneracyjnego	41,5 mln zł, w tym 10,6 mln zł środki UE	2006-2008
PGO w Suwałkach Sp. z o.o.		
Dostosowanie instalacji PGO do wymagań stawianych instalacji regionalnej Rozbudowa hali przyjęcia i sortowania odpadów	5.710,9 tys. zł	2012-2013
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o. o.		
Budowa infrastruktury parku	12,6 mln zł, w tym 9 mln zł środki UE	2005-2008
Budowa obiektów kubaturowych	53,6 mln zł, w tym 48,2 mln zł środki UE	2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 16 linii autobusowych o łącznej długości ok. 390 km. Zgodnie z Porozumieniem międzygminnym, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmięjskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Bród Stary, Krzywe, Kuków, Lipniak, Małą Hutę, Nową Wieś, Okuniowiec, Płociczno, Poddubówek, Potasznę, Przebród, Sobolewo, Wychodne, Zielone Kamedulskie, Żyliń, Żywą Wodę. Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi średnio 5 000 wozokilometrów. W godzinach szczytowych komunikację obsługuje 30 spośród 34 autobusów, będących w dyspozycji Spółki. Średni wiek taboru wynosi 6,5 roku. Łączna liczba przystanków miejskiej komunikacji autobu-

sowej wynosi 250 szt., w tym 89 szt. znajduje się w strefie podmiejskiej.

Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., którego miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego. W 2013 r. odnotowano 2,8 %-owy wzrost liczby pasażerów w odniesieniu do 2012 r. W ciągu 1 dnia roboczego autobusy przewożą ok. 16 600 pasażerów, w sobotę 5 900 pasażerów, a w niedzielę 3 400 pasażerów.

Chcąc ułatwić pasażerom dostęp do suwalskiej komunikacji miejskiej, miasto Suwałki wprowadziło w ostatnich latach możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji SkyCash oraz CallPay. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych) oraz jednorazowych.

Transport indywidualny

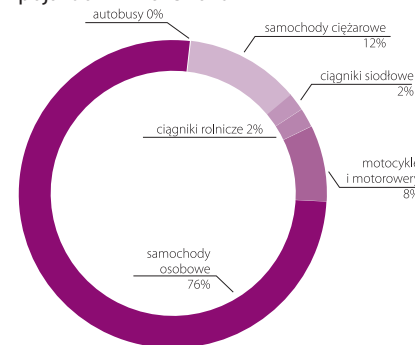
Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2013 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach. Według stanu na dzień 31.12.2013 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 37585 pojazdów, co w stosunku do roku poprzedniego przełożyło się na wzrost ilości pojazdów o 2,4 % a w porównaniu z 2007 r. o 26,2%.

Tabela 4.3.1 Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2011-2013 (bez uwzględnienia naczep)

Rodzaj pojazdu	2011	2012	2013
Motocykle i motorowery	2 883	2 979	3 122
Samochody osobowe	27 199	27 899	28 424
Autobusy	214	212	214
Samochody ciężarowe	4 354	4 372	4 493
Ciągniki siodłowe	459	512	602
Ciągniki rolnicze	782	729	730
Ogółem	35 891	36 703	37 585

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Wieloletni zastój w budownictwie mieszkaniowym Suwałk spowodował duże zapotrzebowanie na nowe mieszkania. Rosnąca stabilizacja finansowa mieszkańców miasta wpłynęła na zauważalne ożywienie na rynku budowlanym w drugiej połowie dekady.

Z danych wynika, że sytuację na rynku mieszkaniowym w Suwałkach poza zapotrzebowaniem na lokale, kształtował w ostatnich latach również światowy kryzys gospodarczy. Rosnący rynek budowlany zatrzymany został w 2008 r. w wyniku wprowadzenia przez banki ograniczeń w udzielaniu kredytów hipotecznych. Malejąca liczba pozwoleń na budowę w kolejnych latach sugeruje utrzymanie się spadkowej tendencji na rynku.

W 2013 roku odnotowano nieznaczny wzrost, w stosunku do roku poprzedniego, liczby mieszkań, na które wydano pozwolenia na budowę.

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2013 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem 374 mieszkań o łącznej powierzchni 28 309 m², w tym:

- ✓ 42 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 7 169 m²),
- ✓ 332 mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 21 140 m²).

Wartym zauważenia jest fakt, iż liczba mieszkań oddanych do użytku w roku 2013, w stosunku do roku 2012, była prawie trzykrotnie większa.

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2011-2013

	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2011	139	252
2012	110	290
2013	83	246

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę

	2011	2012	2013
indywidualne	64	36	39
wielomieszkaniowe	440	159	190
łącznie	504	195	229

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Realizacji zadań Miasta Suwałki z zakresu gminnego budownictwa mieszkaniowego służy gminny zasób mieszkaniowy zapewniający mieszkanie ok. 6,7 tys. mieszkańcom Suwałk. Zasób ten obejmuje lokale w 82 budynkach będących w pełni własnością miasta oraz w 114 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

W roku 2013 liczba lokali komunalnych zwiększyła się o 8 szt. Zwiększenie liczby lokali nastąpiło na skutek adaptacji budynku użytkowego przy ul. Waryńskiego 39 i ul. Sejneńskiej 18 oraz kontenera mieszkalnego przy ul. Papiernia 18 na pomieszczenia tymczasowe. Ze względu na zły stan techniczny rozebrano budynki mieszkalne przy ul. Kościuszki 90 A i Noniewicza 28 A.

Tabela 4.4.3 Komunalne zasoby mieszkalne w Suwałkach w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Ilość mieszkań komunalnych	2 249	2 242	2 250
w tym lokale socjalne	214	231	289
Ilość lokali użytkowych	259	258	278

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.4 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2013 roku

Rodzaj	Liczba budynków	Wartość prac (w zł)
Budynki będące własnością miasta Suwałki		
Remonty lokali i budynków użytkowych	10	253 447,29
Remonty bieżące	-	504 231,86
Zagospodarowanie terenu – remonty nawierzchni i punktów gromadzenia odpadów stałych	-	73 376,65
Remont pokryć dachowych	3	48 332,91
Remonty elewacji	3	316 647,01
Budynki wspólnot mieszkaniowych		
Termomodernizacja budynków		
Opracowanie audytów energetycznych i dokumentacji technicznej na poczet przyszłych termomodernizacji	20	1 629 057,31
Remonty i wymiana pokryć dachowych	3	175 562,93
Remonty bieżące	-	493 191,38
Remonty ciągów pieszo-jezdnych	-	30 749,03
Wymiana dźwigu osobowego	1	134 460,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.5 Oczekujący na przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
Liczba oczekujących	320	258	217
Liczba wniosków spełniających kryteria	117	112	115
Ilość rodzin zakwalifikowanych	23	20	25
Liczba przyznanych lokali	30	27	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Na uwagę zasługuje wzrost liczby lokali socjalnych niezbędnych do wywiązania się miasta z ustawowych obowiązków wobec mieszkańców oraz zarządców zasobów mieszkaniowych. W okresie ostatnich 5 lat liczba tych lokali w Suwałkach wzrosła o 127. Struktura lokali pod względem ich wyposażenia systematycznie zmienia się w wyniku prowadzonych remontów i modernizacji. Lokale o pełnym wyposażeniu stanowią 71,80 % całości zasobu mieszkaniowego. Jedynie 1,6% mieszkań komunalnych nie jest wyposażona w instalację wodociągowo-kanalizacyjną. Istotny wpływ na poziom życia najemców lokali komunalnych mają przeprowadzane remonty i modernizacje lokali i budynków komunalnych. W roku 2013 miasto Suwałki poniosło nakłady na poprawę warunków mieszkaniowych w wysokości

3 659 056,37 zł. Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach finansuje swoją działalność z przychodów z najmu mieszkań i lokali użytkowych, dzierżawy garaży i gruntów oraz dotacji z budżetu miasta przeznaczonej na remonty zasobów oraz pokrycie kosztów funkcjonowania Działu Lokalowego i działu Dodatków Mieszkaniowych.

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane jest miasto jest wynikiem działalności lodowca w okresie

najmłodszego zlodowacenia bałtyckiego oraz erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Dominują dwie jednostki geomorfologiczne: wysoczyzna morenowa (w północnej części miasta) oraz równina sandrowa przecięta doliną Czarnej Hańczy. Mimo zubożenia flory i fauny tych obszarów w wyniku działalności człowieka część terenów miasta nadal stanowi obszar cenny przyrodniczo.

W granicach administracyjnych Suwałk występuje rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne i liczne pomniki przyrody.

W północnej części miasta na terenie leśnym znajduje się rezerwat archeologiczny „Cmentarzysko Jaćwingów”. Utworzony został w 1959 roku w celu ochrony fragmentu lasu (boru świeżego) z cmentarzyskiem Jaćwingów. Na niewielkiej powierzchni rezerwatu

(4,1 ha) mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II-IV wieku naszej ery, zbudowanych z kamieni w znacznej części przykrytych warstwą ziemi.

W granicach miasta znajdują się fragmenty dwóch, utworzonych w 1998 roku obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 960,2 hektarów. Obszary te obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny, których przeznaczenie może być związane z turystyką i wypoczynkiem lub z zapewnieniem stanu względnej równowagi ekologicznej (korytarze ekologiczne). W północnej części miasta znajduje się fragment obszaru „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, którego celem ochronnym jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Drugim obszarem chronionego krajobrazu jest „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Fragment tego obszaru znajduje się w południowej części miasta i obejmuje Las Suwalski, stanowiący część jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych – Puszczy Augustowskiej (obszaru europejskiej sieci Natura 2000).

W północno-wschodniej części, przy ul. Czarnoziem 1, widnieje odsłonięcie geologiczne, które uchwałą Rady Miejskiej z 1995 roku uznane zostało za stanowisko dokumentacyjne „Szwajcaria”. Ochrona tego miejsca ma na celu zachowanie interesującego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwałowe) i dzielącymi je osadami interglacjału emskiego (torfy i mułki), powstałymi 100 000 lat p.n.e. Jest je-

dynym w północno-wschodniej Polsce stanowiskiem osadów ziemskich, które odsłaniają się na powierzchni.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Dokument programowy miasta z zakresu ochrony środowiska, tj. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2012-2015 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. W opinii władz miasta zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądanego postaw mieszkańców Suwałk. Ograniczeniem skali działań w tym zakresie jest nie wielkość środków finansowych, ale niedobór partnerów społecznych.

Najciekawszymi działaniami edukacyjnymi zrealizowanymi w 2013 roku były:

- ✓ IX edycja konkursu plastycznego „Świat wokół nas” – Przedszkole nr 3,
 - ✓ V edycja projektu „Dobre rady na odpady” – Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7,
 - ✓ XI edycja Ekospotkań pn.: „Zostawcie nam czysty kawałek świata” – Szkoła Podstawowa nr 6,
 - ✓ „Obchody Dnia Ziemi” – Przedszkole nr 4 z Oddziałem Integracyjnym w Suwałkach,
- Wymienione działania finansowane były ze środków budżetu Miasta.

Szczególne znaczenie mają działania kontynuowane corocznie, takie jak:

- ✓ konkurs „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony” - XVII edycja,
- ✓ konkurs ekologiczny skierowany do uczniów suwalskich szkół podstawowych i gimnazjów (prace plastyczne oraz test wiedzy ekologicznej),
- ✓ „Dzień Bez Samochodu”,
- ✓ „Sprzątanie świata”,
- ✓ „Dzień Ziemi”.

5.2 Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar zaledwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni terenu w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku Referat Urbanistyki), zajmująca się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach administracyjnych Miasta Suwałki. Dodatkowo w Referacie Urbanistyki wykonywane są różne opracowania studialne, dotyczące terenu miasta, analizy urbanistyczne oraz wydawane są opinie dotyczące inwestycyjnych zamierzeń przestrzennych.

Na terenie miasta Suwałki zgodnie ze stanem na grudzień 2013 roku obowiązywało

56 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 2439 ha, co stanowiło ok. 37,24% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W trakcie opracowania było 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 5 zmian planów), obejmujących łącznie ok. 985 ha, co stanowi 15,03 % powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 66,75 % powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

Tabela 5.2.2 Obszary miasta, dla których w roku 2013 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Rejon zalewu „Arkadia” i terenów wzdłuż rzeki Czarnej Hańczy (zmiana obowiązującego planu)	31,78 ha	0,48 %
Rejon w okolicach Krzywólki, przeznaczony pod linię 400kV relacji Elk – Granica Państwa	31,00 ha	0,47 %
Rejon GPZ „Reja”	5,62 ha	0,08 %
Rejon ograniczony ulicami: Bakalarzewska, Grunwaldzką, Zarzecze, Zastawie i terenem byłej boczniczy kolejowej	45,50 ha	0,70 %
Rejon ograniczony ulicą Wojska Polskiego, zabudową mieszkaniową osiedla Polna, ulicą Utrata, terenami wojskowymi i ulicą łączącą ulicę Utrata i ulicę Sportową	62,50 ha	0,95 %
Rejon ulicy Stanisława Staniszewskiego	103,20 ha	1,58 %
Rejon osiedla Powstańców Wielkopolskich i Hańcza, część północna	103,28 ha	1,58 %
Rejon terenów mieszkaniowych Krzywólka	203,14 ha	3,10 %

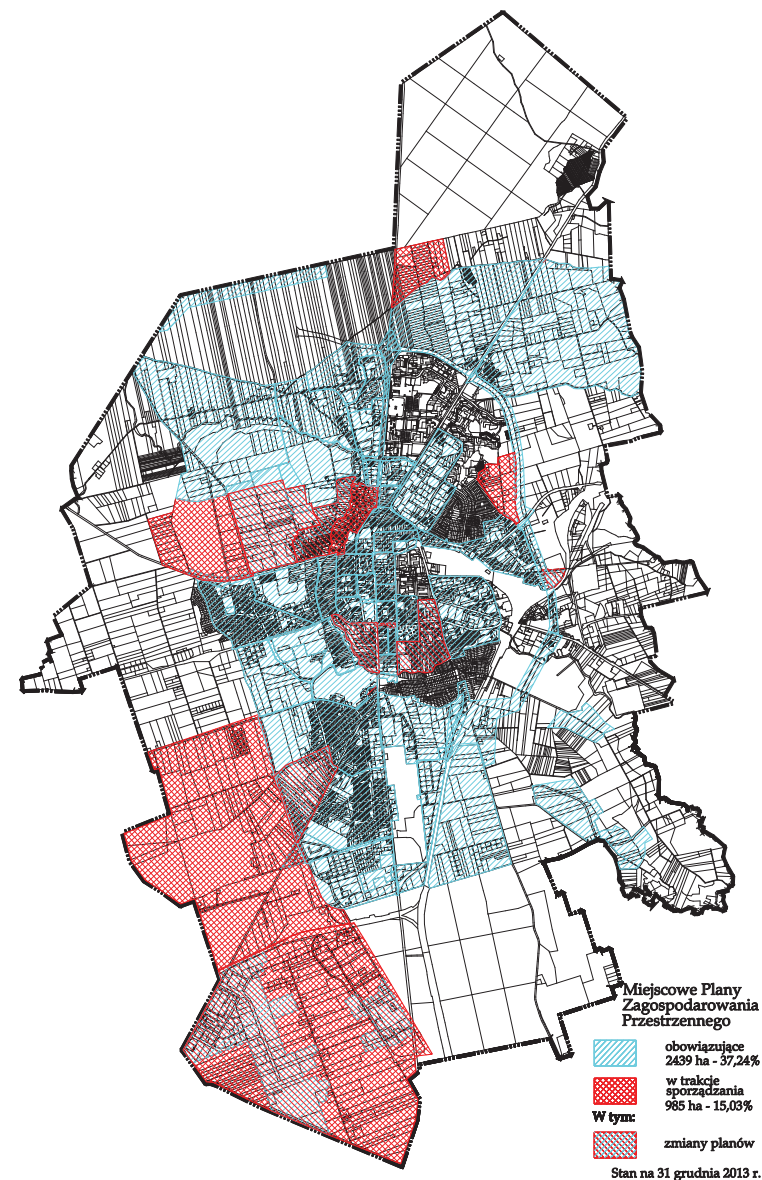
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W okresie od stycznia do końca 2013 roku uchwalono 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 1 zmianę planu).

Tabela 5.2.1. Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2011-2013

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w stosunku do terenów zurbanizowanych (%)
2011	1 540 ha	23,50%	46,50%
2012	1 892 ha	28,90%	55,33%
2013	2 439 ha	37,24 %	66,75 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.1. Władze Suwałk

Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 21 listopada 2010 roku, a następnie zaprzysiężonym 6 grudnia 2010 roku, został Czesław Renkiewicz. Na stanowisko zastępców powołani zostali Marek Buczyński i Łukasz Kurzyňa.

Rada Miejska

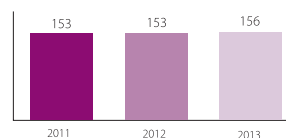
21 listopada 2010 roku mieszkańcy Suwałk wybrali także nową Radę Miejską. Mandaty radnych uzyskało 10 przedstawicieli klubu „Łączą nas Suwałki”, 4 przedstawicieli Bloku Samorządowego, 4 przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, 3 przedstawicieli Sojuszu Lewicy Demokratycznej, 2 przedstawicieli Platformy Obywatelskiej.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach kadencji 2010-2014 został Andrzej Paweł Chuchnowski. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: Agnieszka Dorota Rzątkowska, Józef Dariusz Kimera oraz Stanisław Sieczkowski. Rezygnację z

funkcji Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej z dniem 31 grudnia 2012 r. złożył Stanisław Sieczkowski. Wybory nowego Wiceprzewodniczącego odbyły się w styczniu 2013 r. Rada Miejska wybrała na to stanowisko Sławomira Jana Szeszko.

Wykres 6.1.1 Liczba uchwał Rady Miejskiej w latach 2011-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2010-2014

	Andrzej Paweł Chuchnowski Zbigniew Roman De-Mezer Adam Ołowniuk Krzysztof Ołowniuk Leszek Perkowski Zdzisław Przelomiec Anna Ruszewska Janusz Aleksander Krzesicki Włodzimierz Marczewski Stanisław Kulikowski
Klub „Łączą nas Suwałki”	
	Adam Kacprzyk Stanisław Sieczkowski Sławomir Jan Szeszko Andrzej Turowski
Blok Samorządowy	
	Grzegorz Gorlo Dorota Anna Jabłońska Zdzisław Koncewicz Jadwiga Mariola Szczypiń
Prawo i Sprawiedliwość	
	Józef Dariusz Kimera Tadeusz Franciszek Zamaro Bożena Topczyłko
SLD	
	Krzysztof Tumialis, od 26.09.2012 r. Agnieszka Barszczewska. Agnieszka Dorota Rzątkowska
PO	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Skład komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2010-2014

Komisja Rewizyjna:

- ✓ Zbigniew De-Mezer – przewodniczący
- ✓ Krzysztof Tumialis – wiceprzewodniczący, od 26.12.2012 r. Agnieszka Barszczewska
- ✓ Grzegorz Gorlo – odwołany 27 lutego 2013 r.
- ✓ Janusz Krzesicki
- ✓ Stanisław Kulikowski
- ✓ Sławomir Szeszko – odwołany 27 lutego 2013 r.
- ✓ Bożena Topczyłko

Komisja Finansowo – Budżetowa:

- ✓ Zdzisław Przelomiec – przewodniczący
- ✓ Zdzisław Koncewicz – wiceprzewodniczący

- ✓ Włodzimierz Marczewski
- ✓ Zbigniew De-Mezer
- ✓ Agnieszka Rzątkowska
- ✓ Andrzej Turowski
- ✓ Tadeusz Zamaro

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

- ✓ Tadeusz Zamaro – przewodniczący
- ✓ Krzysztof Ołowniuk – wiceprzewodniczący
- ✓ Adam Kacprzyk
- ✓ Leszek Perkowski
- ✓ Agnieszka Rzątkowska
- ✓ Stanisław Sieczkowski
- ✓ Mariola Szczypiń
- ✓ Włodzimierz Marczewski

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

- ✓ Dorota Jabłońska – przewodnicząca
- ✓ Anna Ruszewska – wiceprzewodnicząca
- ✓ Zdzisław Koncewicz
- ✓ Janusz Krzesicki
- ✓ Adam Ołowniuk
- ✓ Józef Kimera
- ✓ Sławomir Szeszko
- ✓ Krzysztof Tumialis, od 26.12.2012 r. Agnieszka Barszczewska

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki:

- ✓ Stanisław Kulikowski – przewodniczący
- ✓ Adam Kacprzyk – wiceprzewodniczący
- ✓ Grzegorz Gorlo
- ✓ Krzysztof Ołowniuk
- ✓ Leszek Perkowski
- ✓ Stanisław Sieczkowski
- ✓ Bożena Topczyłko

Komisja Oświaty i Wychowania:

- ✓ Andrzej Turowski – przewodniczący
- ✓ Mariola Szczypiń – wiceprzewodnicząca
- ✓ Adam Ołowniuk
- ✓ Zdzisław Przelomiec
- ✓ Anna Ruszewska
- ✓ Józef Kimera
- ✓ Dorota Jabłońska

6.2. Finanse miasta

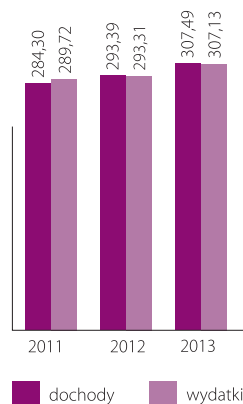
W 2013 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 307 492 641,82 zł, a wydatki 307 128 161,88 zł, co oznacza zamknięcie budżetu nadwyżką w wysokości 364 479,94 zł.

Tabela 6.2.1.: Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w mln zł)

Budżet	2011	2012	2013
Dochody	284,30	293,39	307,49
Dynamika dochodów	95,61%	103,19%	104,81%
Wydatki	289,72	293,31	307,13
Dynamika wydatków	87,66%	101,23%	104,71%
Wynik	-5,42	0,08	0,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2009-2013

Wykres 6.2.1.: Budżet miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

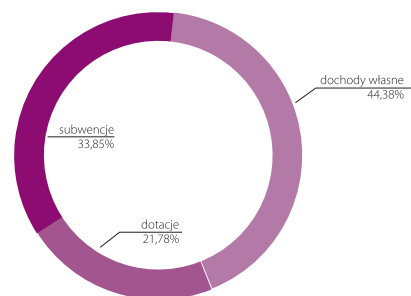
Dochody

Dochody miasta Suwałki za 2013 r. wyniosły 307 492 641,82 zł, co stanowi 98,85% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

W 2013 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ✓ dotacje celowe z budżetu państwa – porozumienia z AR w kwocie 89 140,57 zł – 99,05% planu rocznego,
- ✓ dotacje celowe – porozumienia z JST w kwocie 1 797 095,85 zł – 101,44% planu rocznego,
- ✓ dochody własne w kwocie 136 452 230,15 zł – 100,77% planu rocznego,
- ✓ różne rozliczenia (subwencje) 104 075 809,19 zł – 100,05% planu rocznego,
- ✓ dotacje z budżetu państwa na zadania własne w kwocie 11 273 082,55 zł – 99,93% planu rocznego,
- ✓ dotacje i środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w kwocie 25 221 633,71 zł – 85,79% planu rocznego,
- ✓ dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone 28 583 649,80 zł – 98,28% planu rocznego.

Wykres 6.2.2.: Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2013 rok

Tabela 6.2.2.: Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w tys. zł)

Dochody	2011	2012	2013	Dynamika 2013/2012
Dochody własne, w tym:	117 882	123 017	136 452	110,92%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	32 632	36 238	42 256	116,61%
dochody z mienia komunalnego	4 803	9 701	9 357	96,45%
udziały w podatkach	46 283	49 158	52 279	106,35%
inne dochody	34 164	27 920	32 560	116,62%
Transfer z budżetu państwa, w tym:	166 417	170 377	171 041	100,39%
subwencje	97 070	105 169	104 076	98,96%
dotacje	69 347	65 208	66 965	102,69%
Dochody ogółem	284 299	293 394	307 493	104,81%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

Wpływy z podatków i opłat lokalnych.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2013 r. 42 256 tys. zł, co stanowi-

ło wzrost o 16,61% w stosunku do roku 2012. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 13,74%.

Tabela 6.2.3.: Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2011	2012	2013	Dynamika 2013/2012
Ogółem, w tym:	32 632	36 238	42 256	116,61%
podatki od nieruchomości	30 445	33 944	35 685	105,13%
opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	-	-	4 105	0,00%
podatki od środków transportowych	1775	1897	2 121	111,81%
opłaty targowe	351	338	290	85,80%
opłaty od posiadania psów	60	58	55	94,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (84,45%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (9,71%) oraz podatek od środków transportowych (5,02%).

Dochody z mienia komunalnego.

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 9 356 612,49 zł, co stanowi 101,91% planu rocznego. W stosunku do 2012 roku wpływy z tego tytułu zmniejszyły się o 3,55%.

Dochody z mienia komunalnego na koniec 2013 roku wyniosły 9 357 tys. zł, z czego

6 255 tys. zł stanowiły dochody ze sprzedaży składników majątkowych, w tym działek i lokali. Dochody z użytkowania wieczystego nieruchomości wyniosły 2 199 tys. zł, z najmu i dzierżawy składników majątkowych – 101 tys. zł i inne – 802 tys. zł

Udziały w podatkach.

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 49 772 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 2 507 tys. zł. W 2013 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 6,35% większe niż w roku 2012.

Tabela 6.2.5.: Udziały miasta Suwałki w podatkach państwowych w latach 2011-2013 (w tys. zł)

Podatki	2011	2012	2013	Dynamika 2013/2012
Ogółem, w tym:	46 282	49 158	52 279	106,35%
dochodowe od osób fizycznych	44 232	47 283	49 772	105,26%
dochodowe od osób prawnych	2 050	1 875	2 507	133,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2013 roku wyniosły 307 128 161,88 zł, co stanowi 4,43 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu do 2012 roku wydatki zwiększyły się o 4,71%.

Tabela 6.2.6.: Wydatki miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w mln zł)

Wydatki	2011	2012	2013	Dynamika 2013/2012
Bieżące	235,36	246,80	257,28	104,25%
bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)	81,24%	84,14%	83,77%	-
Majątkowe	54,36	46,51	49,85	107,18%
majątkowe - udział w wydatkach ogółem (w %)	18,76%	15,85%	16,23%	-
Ogółem	289,72	293,31	307,19	104,71%

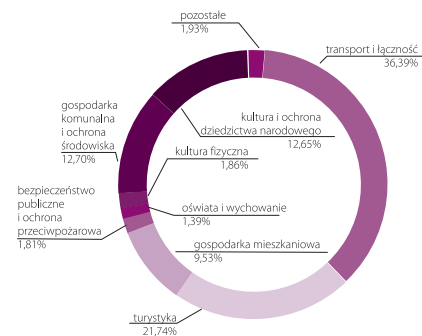
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

Tabela 6.2.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2011-2013

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	27,93	30,81	31,28
Leśnictwo	0,57	0,61	0,61
Transport i łączność	20 712,48	15 821,34	29 130,77

Turystyka	63,52	720,77	10 956,46
Gospodarka mieszkaniowa	6 820,95	9 752,76	5 448,69
Działalność usługowa	571,70	420,00	585,79
Informatyka	0,00	2,74	16,44
Administracja publiczna	13 441,63	14 953,90	15 283,68
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	113,44	11,56	11,59
Obrona narodowa	3,63	3,64	3,01
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 580,22	6 984,40	7 667,88
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	218,25	0,00	0,00
Obsługa długu publicznego	5 559,18	6 318,56	4 739,18
Oświata i wychowanie	106 715,84	112 689,79	111 707,11
Szkolnictwo wyższe	0,00	0,00	0,00
Ochrona zdrowia	2 904,98	2 631,87	2 607,97
Pomoc społeczna	49 209,61	49 556,44	51 479,14
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4 548,36	5 160,62	7 293,39
Edukacyjna opieka wychowawcza	9 347,99	9 875,11	8 523,01
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14 320,98	16 193,74	20 210,78
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	19 343,65	30 030,83	17 625,10
Kultura fizyczna	29 215,44	12 150,99	13 506,27
OGÓŁEM	289 720,35	293 310,49	307 128,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2010-2013

Wykres 6.2.3.: Struktura wydatków inwestycyjnych w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za 2013 rok

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 29 130 769,67 zł, co stanowi 88,04% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- ✓ bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni,
- ✓ realizacją zadań dotyczących bieżącego utrzymania ulic, chodników i placów,

- ✓ zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.
- ✓ Wydatki na zakupy inwestycyjne i inwestycje drogowe w tym dziale poniesiono w kwocie 17 609 571,87 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 5 448 692,56 zł, co stanowi 98,70% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- ✓ dotację dla Zarządu Budynków Mieszkalnych w kwocie 444 480,00 zł, która została przeznaczona na: sfinansowanie kosztów utrzymania Działu Lokalowego oraz Działu Dodatków Mieszkania, w tym wykup nieruchomości na kwotę 3 132 193,90 zł,
- ✓ pozostałą działalność, w tym przebudowa lokali użytkowych na mieszkania socjalne na kwotę 1 567 741,02 zł.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 15 283 677,86 zł, co stanowi 96,13% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- ✓ wydatki związane z realizacją przez miasto Suwałki zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich oraz Urzędu Stanu Cywilnego – 1 422 765,50 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 292 780,76 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego – 12 909 239,06 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 32 998,45 zł,
- ✓ wydatki związane z promocją miasta – 394 528,16 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 111 707 113,55 zł, co stanowi 99,48% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ✓ szkół podstawowych – 30 213 160,70 zł, co stanowi 99,76% planu rocznego,
- ✓ szkół podstawowych specjalnych – 1 478 964,34 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 2 226 796,90 zł, co stanowi 99,63% planu rocznego,
- ✓ przedszkoli – 12 956 432,30 zł, co stanowi 99,52% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów – 18 931 928,92 zł, co stanowi 99,65% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów specjalnych – 1 286 299,38 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ liceów ogólnokształcących – 13 472 382,03 zł, co stanowi 99,33% planu rocznego,
- ✓ liceów profilowanych – 2 877 796,80 zł, co stanowi 96,73% planu rocznego,

- ✓ szkół zawodowych – 15 364 071,96 zł, co stanowi 99,89% planu rocznego,
- ✓ szkół zawodowych specjalnych – 1 773 280,31 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ centrów kształcenia ustawicznego i praktycznego – 2 490 367,88 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 5 651 781,90 zł, co stanowi 98,66% planu rocznego
- ✓ oraz funkcjonowania ośrodków szkolenia, doksztalcania i doskonalenia, innych form wychowania przedszkolnego oraz dowożenia uczniów do szkół.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 8 523 009,89 zł, co stanowi 98,61% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ świetlice szkolne – 1 278 318,49 zł,
- ✓ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 1 331 733,96 zł,
- ✓ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 1 963 992,09 zł,
- ✓ internaty i bursy szkolne – 1 232 318,35 zł,
- ✓ pomoc materialną dla uczniów – 1 710 358,76 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 51 479 140,77 zł, co stanowi 98,52% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ placówki opiekuńczo-wychowawcze – 2 269 473,00 zł,
- ✓ domy pomocy społecznej – 7 424 405,18 zł,
- ✓ ośrodki wsparcia – 896 897,73 zł,
- ✓ rodziny zastępcze – 2 554 683,92 zł,
- ✓ świadczenia rodzinne – 20 186 067,63 zł,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne – 285 355,26 zł,

- ✓ zasiłki i pomoc w naturze – 2 586 854,86 zł,
- ✓ dodatki mieszkaniowe – 3 728 139,63 zł,
- ✓ zasiłki stałe – 2 155 609,38 zł,
- ✓ ośrodki pomocy społecznej – 4 169 719,81 zł,
- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 1 644 301,04 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 20 210 783,52 zł, co stanowi 92,61% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:

- ✓ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 1 946 929,07 zł,
- ✓ wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 88 401,65 zł,
- ✓ oczyszczanie miasta w kwocie 6 697 026,56 zł,
- ✓ utrzymanie zieleni w kwocie 1 740 071,23 zł,
- ✓ ochronę gleby i wód podziemnych w kwocie 1 032 126,80 zł,
- ✓ funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 281 214,92 zł,
- ✓ oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 2 416 462,29 zł,
- ✓ wydatki związane z gromadzeniem śródków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w kwocie 33 682,56 zł,
- ✓ pozostałą działalność w kwocie 5 974 868,44 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 17 925 104,01 zł, co stanowi 99,88% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ✓ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – kwota 2 069 731,00 zł,
- ✓ Muzeum Okręgowego – kwota 3 059 350,00 zł,

- ✓ Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 5 489 724,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 13 506 272,92 zł, co stanowi 99,74% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano funkcjonowanie m.in.:

- ✓ obiektów sportowych – 5 141 104,30 zł, co stanowi 99,93% planu rocznego,
- ✓ instytucji kultury fizycznej – 5 759 391,00 zł, co stanowi 99,47% planu rocznego.
- ✓ Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W roku 2013 i 2012 budżet miasta Suwałki zanotował nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwotach odpowiednio 0,36 mln zł i 0,08 mln zł, natomiast w poprzednich trzech latach budżetowych, tj. 2009, 2010 i 2011 w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwotach odpowiednio 11,11 mln zł, 33,16 mln zł i 5,42 mln zł.

Tabela 6.2.8.: Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2011-2013 (w tys. zł)

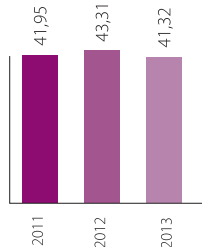
	2011	2012	2013
Dochody wykonane ogółem	284 299	293 394	307 493
Kwota długu (po wyłączeniach)	119 267	127 055	127 055
Wskaźnik zadłużenia	41,95%	43,31%	41,32%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 127 054 732,00 zł, tj. 41,32% zrealizowanych dochodów (limit ustawy wynosi 60%) i w stosunku do roku 2012 (43,31%) zmniejszyła się o 1,99%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczone

czono 19 019 920,44 zł, co stanowi 6,19% wykonanych dochodów miasta (limit ustawowy wynosi 15%).

Wykres 6.2.4.: Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2011-2013 (maksymalna dopuszczalna wartość: - 60%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2011-2013

6.3 Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałki. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Strukturę organizacyjną w 2013 roku tworzyło 19 wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych:

- ✓ Biuro Rady Miejskiej
- ✓ Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji
- ✓ Wydział Organizacyjny
- ✓ Wydział Finansowy
- ✓ Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Wydział Architektury i Gospodarki Przemysłowej

- ✓ Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa
- ✓ Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej
- ✓ Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu
- ✓ Wydział Spraw Społecznych
- ✓ Wydział Kultury i Ochrony Zabytków
- ✓ Wydział Spraw Obywatelskich
- ✓ Urząd Stanu Cywilnego
- ✓ Straż Miejska
- ✓ Wydział Komunikacji
- ✓ Wydział Informatyki
- ✓ Wydział Inwestycji
- ✓ Wydział Zamówień Publicznych
- ✓ Wydział Audytu i Kontroli

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską, Prezydenta i Urząd.

Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jakością zapewnia:

- ✓ koordynację prac związanych z opracowaniem, wdrożeniem i utrzymaniem Systemu Zarządzania Jakością wg normy PN – EN ISO 9001: 2009,
- ✓ ustanowienie, wdrożenie i utrzymywanie procesów niezbędnych w Systemie Zarządzania Jakością,
- ✓ upowszechnienie w Urzędzie świadomości dotyczącej wymagań Klienta,

- ✓ współpracę z konsultantami zewnętrznymi i jednostkami certyfikującymi w zakresie Systemu Zarządzania Jakością.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, udziela kontrasygnaty dokumentów, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Statutowe zadania wydziałów:

1. Biuro Rady Miejskiej:

- ✓ obsługa Rady i jej organów,
- ✓ ewidencja uchwał i innych aktów Rady oraz wniosków komisji,
- ✓ ewidencja interpelacji, zapytań i wniosków radnych,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami do Rady Miejskiej, Prezydenta Miasta Suwałk i Sejmiku Województwa, a w szczególności, obsługą Miejskiej Komisji Wyborczej oraz z wyborami do sołectw,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami ławników sądowych,
- ✓ wykonywanie czynności zapewniających Przewodniczącemu Rady sprawne kierowanie jej pracami.

2. Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji

- ✓ wykonywanie zadań z zakresu obsługi prasowej Prezydenta i Urzędu oraz Rady Miejskiej,
- ✓ tworzenie polityki informacyjnej oraz strategii medialnej Urzędu poprzez przygotowanie i koordynowanie działań związanych z komunikacją,
- ✓ przygotowywanie materiałów i informacji do Dwutygodnika Suwalskiego,

- ✓ opracowywanie strategii komunikowania się związanej z sytuacjami kryzysowymi,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie konsultacji społecznych,
- ✓ analizowanie wyników z konsultacji społecznych, badań sondaży przeprowadzanych na terenie Miasta w celu ich wykorzystania dla budowania strategii komunikacyjnej z mieszkańcami,
- ✓ analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych, przekazów internetowych oraz badań opinii publicznej, przygotowywanie i redagowanie sprostowań, polemik oraz wyjaśnień,
- ✓ przygotowywanie wystąpień i pism okolicznościowych,
- ✓ przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz graficznych na konferencje prasowe Prezydenta i Zastępców Prezydenta,
- ✓ organizowanie konferencji prasowych,
- ✓ współpraca z Polską Agencją Prasową,
- ✓ prowadzenie i aktualizacja strony internetowej www.um.suwalki.pl oraz administrowanie profilami miasta na portalach społecznościowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z udziałem honorowego patronatu Prezydenta i udziału Prezydenta w komitetach honorowych,
- ✓ realizacja strategii promocji oraz kreacja marki Miasta Suwałki,
- ✓ podejmowanie inicjatyw, organizacja i współudział w imprezach promujących Miasto,
- ✓ realizacja Systemu Identyfikacji Wizualnej,
- ✓ nadzór, koordynacja i monitorowanie wydawnictw promocyjnych Miasta,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu współpracy zagranicznej w tym związanych z uczest-

- nictwem Miasta w instytucjach międzynarodowych,
- ✓ koordynowanie spraw współpracy z miastami partnerskimi.
- ✓ prowadzenie działań mających wpływ na rozwój turystyki w Suwałkach.

2. Wydział Organizacyjny:

- ✓ organizacja i funkcjonowanie Urzędu,
- ✓ obsługa Prezydenta,
- ✓ prowadzenie spraw pracowniczych,
- ✓ nadzór nad terminowym rozpatrywaniem i załatwianiem interpelacji i zapytań radnych, wniosków komisji oraz postulatów wyborców kierowanych do Prezydenta,
- ✓ rozpatrywanie skarg i wniosków kierowanych do Prezydenta,
- ✓ prowadzenie spraw administracyjno-gospodarczych.

3. Wydział Finansowy:

- ✓ planowanie i realizację budżetu miasta,
- ✓ prowadzenie spraw dotyczących wymiaru podatków i opłat lokalnych,
- ✓ sporządzanie obowiązującej sprawozdawczości budżetowej określonej w przepisach szczególnych,
- ✓ opracowywanie projektów uchwał w sprawie stawek podatków i opłat lokalnych,
- ✓ windykacja należności z tytułu podatków i opłat lokalnych,
- ✓ prowadzenie spraw dotyczących częściowego zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego.

4. Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrzných

- ✓ planowanie strategii i kierunków rozwoju miasta,
- ✓ realizacja zadań związanych z programami pomocowymi z Unii Europejskiej,
- ✓ opracowywanie i opiniowanie pod względem celowości projektów inwestycyjnych oraz innych przedsięwzięć gospodarczych finansowanych z budżetu miasta,
- ✓ utrzymywanie kontaktów ze środowiskiem gospodarczym, a także promocja gospodarcza miasta.

5. Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej:

- ✓ prowadzenie spraw dotyczących ładu przestrzennego,
- ✓ architektura i estetyka miasta,
- ✓ realizacja zadań związanych z gospodarką przestrzenną określonych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawą prawo budowlane – jako organ administracji pierwszej instancji.

6. Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu geodezji i kartografii poprzez m.in. prowadzenie zasobu geodezyjno – kartograficznego z obszaru mi-

- sta, zakładanie i prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zakładanie i prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu gospodarki nieruchomościami, a w szczególności dotyczących komunalizacji mienia Skarbu Państwa, sprzedaży nieruchomości
- ✓ mienia gminnego i Skarbu Państwa lub oddawania w użytkowanie wieczyste, wywłaszczanie i zwrot nieruchomości, scalanie i podział, rozgraniczanie oraz zamiana nieruchomości,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu rolnictwa i leśnictwa, a w szczególności związanych z produkcją roślinną i zwierzęcą, ogrodami działkowymi, wspólnotami gruntowymi, rejestracją sprzętu pływającego służącego do połowu ryb oraz ochroną gruntów rolnych i leśnych.

7. Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej:

- ✓ należyta realizacja zadań związanych z funkcją gminy jako właściciela mienia komunalnego,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu zieleni miejskiej,
- ✓ ochrona przyrody i środowiska,
- ✓ gospodarka wodna i leśna,
- ✓ utrzymanie porządku i czystości na terenie miasta.
- ✓ gospodarka odpadami.

8. Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu:

- ✓ wykonywanie zadań związanych z zakładaniem, prowadzeniem, przekształcaniem, utrzymywaniem oraz likwidowaniem przedszkoli samorządowych, grup żłobkowych, publicznych szkół i placówek oświatowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z wpisywaniem do ewidencji niepublicznych szkół i placówek oświatowych oraz wy-

dawaniem zezwoleń na zakładanie szkół i placówek publicznych,

- ✓ prowadzenie czynności dotyczących obowiązku szkolnego,
- ✓ analiza przestrzegania Karty Nauczyciela w jednostkach oświatowych,
- ✓ nadzór nad funkcjonowaniem przedszkoli samorządowych, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto, jednostek organizacyjnych, zakładów kultury fizycznej i sportu.

9. Wydział Spraw Społecznych:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu ochrony i promocji zdrowia,
- ✓ zwalczanie patologii społecznych,
- ✓ rozwiązywanie problemów społecznych,
- ✓ zatrudnienie i rehabilitację osób niepełnosprawnych
- ✓ prowadzenie spraw związanych z sprzedażą na terenie miasta napojów alkoholowych.

10. Wydział Kultury i Ochrony Zabytków:

- ✓ nadzór nad działalnością miejskich instytucji kultury,
- ✓ opracowywanie założeń programowych w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie miasta,
- ✓ organizacja na terenie miasta uroczystości z okazji świąt państwowych i rocznic,
- ✓ budowa wizerunku Miasta i kształtowanie relacji społecznych.
- ✓ realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ✓ przygotowywanie wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie lub wykreślenie z rejestru zabytków, obiektów stanowiących własność Miasta Suwałki.

11. Wydział Spraw Obywatelskich:

- ✓ sprawy ewidencji ludności,

- ✓ prowadzenie rejestru wyborców i sporządzanie spisów wyborców,
- ✓ rejestracja przedpoborowych oraz przygotowania i przeprowadzania poboru,
- ✓ realizacja zadań obronnych własnych i nadzorowanie ich w jednostkach organizacyjnych gminy miasta Suwałki,
- ✓ opracowywanie wieloletnich i rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,
- ✓ opracowywanie i aktualizacja Miejskiego Planu Reagowania Kryzysowego,
- ✓ organizowanie ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Miejskim,
- ✓ prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej.

12. Urząd Stanu Cywilnego:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczania oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów, a w szczególności:
- ✓ rejestracja urodzeń, małżeństw i zgonów,
- ✓ prowadzenie ksiąg stanu cywilnego,
- ✓ prowadzenie akt zbiorczych i skorowidzów ksiąg stanu cywilnego.

13. Straż Miejska:

- ✓ ochrona porządku i spokoju w miejscach publicznych,
- ✓ czuwanie nad porządkiem – kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
- ✓ ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

14. Wydział Komunikacji:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z ustawy prawo o ruchu drogowym,

ustawy o transporcie drogowym oraz rozporządzeń wykonawczych, a w szczególności:

- ✓ prowadzenie spraw związanych z zarejestrowaniem i wyrejestrowaniem pojazdów,
- ✓ wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami w ruchu krajowym i międzynarodowym,
- ✓ wydawanie dowodów rejestracyjnych,
- ✓ udzielanie licencji na transport drogowy.

15. Wydział Informatyki

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu informatyki i komputeryzacji Urzędu,
- ✓ sprawowanie bieżącego nadzoru nad siecią komputerową i sprzętem komputerowym Urzędu,
- ✓ utrzymanie w sprawności technicznej sprzętu informatycznego i zainstalowanego oprogramowania wraz z ubezpieczeniem,
- ✓ archiwizowanie danych według potrzeb Urzędu (serwer i poszczególne stanowiska pracy), wykonywanie kopii danych i oprogramowania,
- ✓ gospodarowanie sprzętem informatycznym i oprogramowaniem,
- ✓ prowadzenie i konfigurowanie kont użytkowników,
- ✓ wykonywanie napraw i konserwacji sprzętu oraz oprogramowania,
- ✓ redakcja Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu,
- ✓ realizacja Polityki Bezpieczeństwa Informatycznego i pełnienie obowiązków Administratora Bezpieczeństwa Informacji,
- ✓ przygotowywanie projektów opinii, zestawień i innej dokumentacji informatycznej na potrzeby Urzędu,
- ✓ wdrażanie stosowania podpisu elektronicznego i elektronicznego obiegu dokumentów oraz innych programów usprawniających pracę Urzędu,

- ✓ przygotowywanie, wdrażanie, aktualizacja i nadzór nad procedurami bezpieczeństwa,
- ✓ dążenie do integracji poszczególnych systemów informatycznych, w celu ułatwienia wymiany informacji w Urzędzie,
- ✓ nadzór nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu oraz koordynacja działań w zakresie jego rozbudowy,
- ✓ organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych z zakresu oprogramowania i sprzętu,
- ✓ udział w przygotowaniu procedur zamówień publicznych związanych z zakupem sprzętu, oprogramowania i usług wewnętrznych,
- ✓ współpraca z jednostkami organizacyjnymi Miasta w zakresie rozwoju informatyki,
- ✓ monitorowanie rozwoju systemów informatycznych i wdrażanych rozwiązań z dziedziny nowych technologii na terenie Miasta,
- ✓ koordynacja rozwoju na terenie Miasta szerokopasmowych sieci informatycznych,
- ✓ nadzór nad systemem łączności Urzędu.

16. Wydział Inwestycji

- ✓ przygotowanie studiów, koncepcji oraz projektów planów rozwoju, modernizacji i remontów infrastruktury drogowej, teletechnicznej, elektrycznej i pozostałej infrastruktury miejskiej,
- ✓ przygotowanie, opracowanie oraz nadzór nad realizacją prowadzonych inwestycji,
- ✓ przygotowanie i realizacja inwestycji miejskich obejmujących w szczególności budowę, rozbudowę, przebudowę oraz remonty,
- ✓ prowadzenie spraw w zakresie społecznych inicjatyw inwestycyjnych finansowanych z budżetu Miasta,
- ✓ sprawowanie nadzoru inwestycyjnego nad inwestycjami i remontami finansowanymi z budżetu Miasta i jednostek orga-

nizacyjnych Miasta oraz zadań realizowanych w ramach inwestycyjnych inicjatyw społecznych,

- ✓ opracowywanie opinii oraz szacunku kosztów zadań inwestycyjnych i remontowych Miasta,
 - ✓ uzyskiwanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy,
 - ✓ uzyskiwanie pozwoleń na prowadzenie robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub w otoczeniu zabytków (na terenie objętym ochroną konserwatorską),
 - ✓ uzyskiwanie pozwoleń wodnoprawnych,
 - ✓ uzyskiwanie zezwoleń na usunięcie drzew kolidujących z inwestycją,
 - ✓ uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - ✓ zgłaszanie robót niewymagających pozwolenia na budowę,
 - ✓ uzyskiwanie pozwoleń na budowę lub zezwoleń na realizację inwestycji drogowych,
 - ✓ składanie wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego o ustaleniu wysokości odszkodowania z tytułu przyjętych nieruchomości na rzecz dróg i udział w prowadzonym postępowaniu,
 - ✓ zgłaszanie rozpoczęcia budowy,
 - ✓ przekazywanie placów budów wykonawcom robót,
 - ✓ składanie zawiadomień o zakończeniu budowy lub uzyskiwanie pozwoleń na użytkowanie obiektu budowlanego,
 - ✓ organizacja i zlecenie nadzoru nad wybranymi zadaniami inwestycyjnymi.
- #### 17. Wydział Zamówień Publicznych
- ✓ koordynacja udzielania zamówień publicznych w Urzędzie zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych i uregulowaniami wewnętrznymi Prezydenta,
 - ✓ sporządzanie zbiorczych planów zamówień publicznych urzędu,

- ✓ przyjmowanie zleceń z komórek organizacyjnych na przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ uczestnictwo pracowników wydziału w pracach komisji przetargowych,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie zleconych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, a w szczególności sporządzanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia, publikowanie ogłoszeń, sporządzanie umów, prowadzenie dokumentacji postępowań,
- ✓ wydawanie i przyjmowanie od wykonawców dokumentów związanych z prowadzonym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ prowadzenie procedury związanej z rozpatrywaniem odwołań i wnoszeniem skarg,
- ✓ zawieranie umów z wykonawcami wyłonionymi w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych,
- ✓ przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych w komórkach organizacyjnych.

18. Wydział Audytu i Kontroli

- ✓ zapewnienie prawidłowej realizacji audytu wewnętrznego i kontroli jednostek organizacyjnych Miasta,
- ✓ prowadzenie kontroli właścicielskiej w trybie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych,
- ✓ koordynacja kontroli zarządczej i sporządzanie oraz przedkładanie Prezydentowi zbiorczej informacji z wyników przeprowadzonej kontroli,
- ✓ sprawowanie kontroli gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Miasta.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klienta zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organiza-

cyjnych. W celu poprawy jakości obsługi klientów Urząd w 2005 roku ustanowił i wdrożył System Zarządzania Jakością zgodny z wymogami normy PN-EN ISO 9001:2009

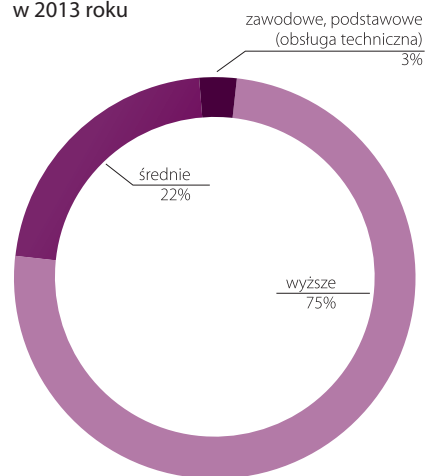
Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ✓ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną,
- ✓ bezpośredni kontakt pracownika z klientem,
- ✓ rozmowy telefoniczne,
- ✓ media,
- ✓ analizę skarg i wniosków,
- ✓ stronę internetową Urzędu

www.um.suwalki.pl

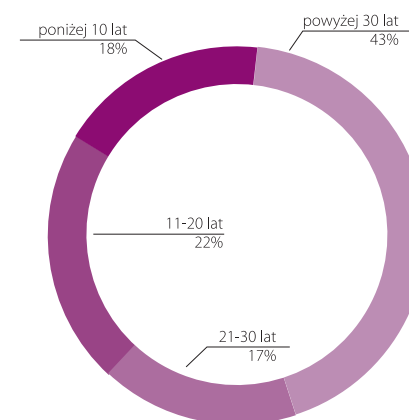
Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania Miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Wykres 6.3.1 Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 6.3.2 Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.4 Współpraca międzynarodowa

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Od kilkunastu lat Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i innych. Mieszkańcy obu miast biorą udział w licznych imprezach kulturalnych, takich jak: Dni Miasta, Suwalski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues Festiwal oraz w zawodach sportowych.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku
Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70. ubiegłego wieku. Wtedy to powstało Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół

Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieżowe, sportowcy i inni. W 2007 roku obchodzono uroczyste 30-lecie współpracy Suwałk i Grande-Synthe. Obecnie współpraca dotyczy głównie wymiany doświadczeń w zakresie edukacji, sportu, kultury i opieki społecznej.

Marijampolė (Litwa) – od 1995 roku

Wieloletnia współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu i edukacji. Od kilku lat Suwałki wraz z miastem Marijampol realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast zapoczątkowanej w ramach projektu „Innovation Circle”, INTER-REG IIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festiwal (w każdy drugi weekend lipca). W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami

z państw Regionu Morza Bałtyckiego zrealizowały wspólny projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca dotyczy głównie sportu i kultury. Od 2007 roku suwalscy uczniowie biorą udział w Zawodach Juniorów Miast Partnerskich organizowanych w Võru.

Tabela 6.1.4 Działania partnerskie w 2013 roku

GRANDE-SYNTHÉ (FRANCJA)

5-11 maja 2013 r.	Uczniowie Gimnazjum nr 2 w Suwałkach (18 os.) w ramach projektu pt.: „Żywe lekcje historii” odwiedzili Grande-Synthe. Brali udział w obchodach rocznicy zakończenia II wojny światowej, w ceremonii wskreszenia wiecznego płomienia na grobie nieznanego żołnierza pod łukiem Triumfalnym w Paryżu zwiedzili też Kopułę Helfaut – bunkier z okresu II wojny światowej. Ze strony francuskiej w projekcie brało udział: ok. 30 uczniów, grupa kombatantów i przedstawiciele z Merostwa Grande-Synthe.
23-27 maja 2013 r.	3-osobowa delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w uroczystym otwarciu Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach. W ramach wizyty podpisano plan działania pomiędzy Suwałkami i Grande-Synthe na 2013 r.
30 maja-1 czerwca 2013 r.	7-os. zespół Olivier Savanna Band uczestniczył w XIII Międzynarodowym Festiwalu Piosenki i Tańca Muszelki Wigier.
12-18 czerwca 2013 r.	Odbyła się wizyta grupy 4 seniorów oraz 2 przedstawicieli Urzędu Miejskiego z Grande-Synthe w Suwałkach. Delegacja zapoznała się z różnorodnymi formami aktywności Uniwersytetu III Wieku w Suwałkach, brała udział m.in. w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, artystycznych, edukacyjnych organizowanych w aquaparku i w świetlicy seniora w Suwałkach. Seniorzy z Francji odbyli rejs statkiem po jeziorach Augustowskich.
11 lipca 2014 r.	Zespół Blues Eaters (5 os.) uczestniczył w Suwałki Blues Festival 2013 r.
21 września 2013 r.	Suwalski zespół Flesh Creep (5 os.) uczestniczył w Festiwalu „Bay Car Blues” organizowanym w Grande-Synthe.
7 września-5 października 2013 r.	Cztery uczennice z Lycée Professionnel des Plaines du Nord w Grande-Synthe w ramach programu Leonardo da Vinci odbyły praktyki zawodowe w sklepie sieci KappAhl w Centrum Handlowo-Rozrywkowym Plaza Suwałki.

WAREN (MÜRITZ)

7-11 maja 2013r.	5-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w spotkaniu organizowanym w Waren w ramach projektu: „Netzwerk”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Europa dla Obywateli, w którym miasto Suwałki było partnerem. Delegacja zorganizowała prezentację Suwałk na stoisku informacyjno-promocyjnym z materiałami w j. niemieckim i degustacją produktów regionalnych. Delegacja wzięła udział w paradzie miejskiej z okazji Święta Müritz Sail. W Centrum Informacji Turystycznej – Domu Gościa w Waren zorganizowano wernisaz wystawy obrazów dwojga suwalskich artystów: ojca i córki – Andrzeja i Marty Taraszkiewicz.
24-26 maja 2013r.	3-osobowa delegacja z Waren, wzięła udział w uroczystym otwarciu Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach. W ramach wizyty podpisano plan działania pomiędzy Suwałkami i Waren na 2013 r.
11-15 lipca 2013	3-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach 750-lecia Waren. Program obchodów 750-lecia Waren uświetniły występy Zespołu Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”. W delegacji uczestniczyło również dwoje suwalskich artystów, którzy prezentowali w Waren swoje prace. Delegacja z Suwałk promowała Suwałki i Suwalszczyznę na stoisku, na którym rozdawano materiały informacyjno-promocyjne w j. niemieckim oraz zorganizowano degustację produktów regionalnych: sękacza, chleba, wędlin i serów.

Waren (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie promocji, kultury, turystyki, oświaty i sportu.

Czerniachowski (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

Współpraca dotyczy kultury i sportu oraz inwestycji realizowanych w ramach projektu dotyczącego drugiego etapu przebudowy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach.

23-29 sierpnia 2013 r.	Odbyły się biegi przełajowe wokół jeziora Waren Müritz. W sztafecie uczestniczyła 9-osobowa reprezentacja z Suwałk.
8-11 sierpnia 2013r.	4-osobowa delegacja z Waren uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja wzięła udział też w paradzie w ramach Jarmarku Kamedulskiego.
14 – 22 września 2013 r.	W Waren odbyło się spotkanie młodzieży, w którym uczestniczyli uczniowie Zespołu Szkół nr 3 w Suwałkach. Ze strony niemieckiej w spotkaniu uczestniczyli uczniowie Friedrich-Dethloff-Schule w Waren. Wymianę uczniów zrealizowano przy współfinansowaniu z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.
28-31 października 2013 r.	Odbyło się spotkanie kończące projekt pt.: „Netzwerk”, współfinansowany z Programu Europa dla Obywateli 2007-2013 w Waren. Uczestniczyła w nim 3-os. delegacja z Suwałk.
7-10 listopada 2013 r.	W ramach wymiany sportowej grup młodzieżowych odbył się międzynarodowy turniej bokserski zorganizowany na hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. W turnieju uczestniczyli pięściarze z Niemiec – 8 osób i z Polski – 10 os., a także z Litwy i Białorusi.

ALYTUS (LITWA)

26 stycznia 2013 r.	2-osobowa delegacja z Alytusa uczestniczyła w uroczystej gali wręczenia nagrody Prezydenta Miasta Suwałk „Włócznie Jaćwingów” za 2012 rok.
22 marca 2013 r.	W Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach odbyły się międzynarodowe rozgrywki w piłce siatkowej. Uczestniczyła w nich młodzież z Suwałk 15 osób oraz z Alytusa – 12 osób i z Kowna - 13 osób.
6-7 kwietnia 2013 r.	W ramach projektu pt.: „Artystyczna Młodzież” Zespół „Dotyk” (15 os.) z Suwalskiego Ośrodka Kultury zrealizował koncert w Alytusie.
23-26 kwietnia 2013 r.,	Wzięło w nim udział dwóch fotografików z Suwalskiej Grupy Twórczej. Efektem była wystawa poplenerowa pt.: „Jeden dzień w Alytusie”, zaprezentowana podczas Światowego Dnia Miast Partnerskich w Alytusie.
13-16 czerwca 2013 r.	W Alytusie odbył się I Światowy Festiwal Sztuki, w którym wzięło udział czterech twórców ludowych z Suwalskiego Ośrodka Kultury prezentujących: kowalstwo, wycinanki i tkactwo oraz plastykę obrzędową.
9-10 sierpnia 2013 r.	2-osobowa delegacja z Alytusa uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja wzięła udział w korowodzie zorganizowanym w ramach Jarmarku Kamedulskiego.
29 listopada 2013 r.	W Szkole Sportowej w Alytusie odbyły się rozgrywki piłki siatkowej dla chłopców. W rozgrywkach uczestniczyli: drużyny Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach – 12 osób i z Litwy: Alytus – 15 osób, Soleczniki – 14 osób, Kowno – 16 osób.
Cały 2013r.	W 2013 r. kontynuowano realizację projektu: pt.: „II Etap poprawy infrastruktury stref przemysłowych w litewsko-polskim rejonie transgranicznym”. W ramach projektu w 2013 roku przedstawiciele Suwałk uczestniczyli w seminarium pt.: „Korzyści współpracy dla biznesu i wspólnoty” oraz w „Targach Biznesu 2013 - Budownictwo, Dom, Ogród”. W targach wzięli udział również przedsiębiorcy z regionu transgranicznego.

MARIJAMPOLE (LITWA)

24 maja 2013 r.	3-osobowa delegacja z Marijampola wzięła udział w uroczystym otwarciu Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach.
15 czerwca 2013 roku	3-osobowa oficjalna delegacja z Suwałk wzięła udział w obchodach Dni Marijampola.
9-11 sierpnia 2013 r.	4-osobowa delegacja z Marijampola uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja wzięła udział w korowodzie zorganizowanym w ramach Jarmarku Kamedulskiego.
18 października 2013 r.	Dom Pomocy Społecznej „Kalina” wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” zorganizowały X Międzynarodowe Animacje Teatralne. Skupiały one seniorów oraz młodzież niepełnosprawną – łącznie 120 osób z 13 placówek. Były to zespoły z: domów pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego oraz Litwy: z Marijampola – 9 osób, z Kowna – 8 os. i z Prenai – 15 osób.

VÕRU (ESTONIA)

8-10 maja 2013 roku	Grupa sportowców z Suwałk wzięła udział w VI Sportowych Rozgrywkach Juniorów organizowanych dla przedstawicieli miast partnerskich Võru, w Estonii. Uczestnikami byli uczniowie Gimnazjum nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach: 12 piłkarzy, 11 lekkoatletów.
9-10 sierpnia 2013 r.	4-osobowa delegacja z Võru uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja uczestniczyła w meczu reprezentacji artystów polskich ze stowarzyszeniem byłych piłkarzy zorganizowanym na stadionie miejskim w Suwałkach oraz w korowodzie w ramach Jarmarku Kamedulskiego.

NOTODDEN (NORWEGIA)

15-17 kwietnia 2013 r.	4-osobowa delegacja z Notodden odwiedziła Suwałki. W ramach wizyty podpisano plan działania na 2013 r., podsumowano 5-letnią formalną współpracę pomiędzy obu miastami i dyskutowano możliwości rozwoju dalszej współpracy.
14-20 maja 2013 r.	Miejska Orkiestra Dęta i Mażoretki FLEX z Suwałk (56 osób) uczestniczyły w obchodach Święta Konstytucji Norwegii - 17 maja 2013 r., połączonym z obchodami 100-lecia miasta Notodden.
23-26 maja 2013 r.	2-osobowa delegacja uczestniczyła w uroczystym otwarciu Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach. Miasto Suwałki zrealizowało projekt pt.: „Promowanie różnorodności artystycznej i kulturowej krajów Europy północno-wschodniej i Skandynawii w ramach Suwałki Blues Festival'2013” w ramach Programu: Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego finansowanego z Mechanizmu Finansowanego EOG 2009-2014. Partnerami projektu były: Miasto Suwałki, Miasto Notodden i Notodden Blues Festival. W ramach projektu zorganizowano: <ul style="list-style-type: none"> ✓ 3-dniowy festiwal bluesowy w Suwałkach, ✓ warsztaty muzyczne, ✓ 2 koncerty zespołu The Blues Town Kings Head Jostein Forsberg, Morten Omland, Trond Ytterbro z Notodden w ramach Suwałki Blues Festival; ✓ 2 koncerty zespołu Bang On Blues z Suwałk w ramach Notodden Blues Festival; ✓ wystawę fotograficzną wielkoformatowych zdjęć z archiwum Suwałki Blues Festival, zaprezentowaną w Notodden, ✓ wystawę fotograficzną wielkoformatowych zdjęć Mortena Gjerde przedstawiającą Notodden Blues Festival oraz kolebkę bluesa Missisipi ✓ wydanie płyty promującej suwalski festiwal w nakładzie 4 tys. egz.
11-13 lipca 2013r.	2-osobowa oficjalna delegacja z Notodden uczestniczyła w Suwałki Blues Festival.
1-4 sierpnia 2013 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w Notodden Blues Festival
9-11 sierpnia 2013 r.	2-osobowa delegacja z Notodden uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja wzięła udział w korowodzie zorganizowanym w ramach Jarmarku Kamedulskiego.
2013 r.	Kontynuowano współpracę z Gimnazjum w Notodden z Gimnazjum nr 3 w Suwałkach w ramach programu e-Twinning.

AMATA (ŁOTWA)

9-11 sierpnia 2013	4-osobowa delegacja przedstawicieli samorządów zrzeszonych w Stowarzyszeniu Samorządów Łotewskich Amata: Gminy Vecpiebalga, Gminy Amata i Gminy Rauna uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja z Łotwy wzięła udział w korowodzie zorganizowanym w ramach Jarmarku Kamedulskiego
15-17 listopada 2013 r.	3-osobowa oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dnia Niepodległości Łotwy zorganizowanych w Amata i Priekuli.
wrzesień 2013 r.	Grupa uczniów LO III w Suwałkach (12 osób) wraz z nauczycielem uczestniczyła w projekcie „Let's make a new Legend”, dofinansowanym z programu Unii Europejskiej „Młodzież w działaniu”. Podczas wymiany na Łotwie uczniowie wspólnie opracowali animacje multimedialne, komiksy i kolaże oraz polsko-łotewską legendę, na podstawie której przygotowali spektakl i zaprezentowali go łotewskiej publiczności. Uczestniczyli też w warsztatach fotograficznych, ceramicznych i wraz z rówieśnikami z gminy Vecpiebalga, zrzeszonej w Stowarzyszeniu Samorządów Łotewskich AMATA, wymieniali informacje nt. kultury Polski i Łotwy.

CZERNIACHOWSK (OBWÓD KALININGRADZKI FEDERACJI ROSYJSKIEJ)

24 maja 2013 r.	2-osobowa delegacja z Czerniachowska wzięła udział w uroczystym otwarciu Suwalskiego Ośrodka Kultury w Suwałkach.
8 czerwca 2013 r.	2-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Kultury Polskiej organizowanych w Czerniachowsku.
9-10 sierpnia 2013 r.	4-osobowa delegacja z Czerniachowska uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk. Delegacja wzięła udział w korowodzie w ramach Jarmarku Kamedulskiego.
13-15 września 2013 r.	4-osobowa oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Miasta Czerniachowska.
26-27 października 2013 r.	Zespół „Złota Jesień” działający przy Stowarzyszeniu Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Suwałkach wziął udział w VIII Forum Polonijnym Obwodu Kaliningradzkiego. W delegacji uczestniczyło 17 osób z Suwałk.
2013 r.	Miasto Suwałki kontynuowało realizację projektu pt.: „Poprawa infrastruktury publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej w regionie trans-granicznym” w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Litwa – Polska – Rosja 2007-2013. Partnerami są: Miasto Suwałki, Miasto Czerniachowsk oraz Administracja Okręgu Gurjewskiego z Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej. Projekt dotyczy przebudowy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego wraz ze skrzyżowaniami z ul. Ks. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita i ul. Tadeusza Kościuszki w zakresie nawierzchni jezdni, parkingów i chodników, przebudowy i budowy sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, oświetlenia ulicznego i modernizacji sygnalizacji świetlnej.

INNOVATION CIRCLE NETWORK

11-15 sierpnia 2013 r.	W Benmore w Szkocji 3 uczniów oraz nauczyciel j. angielskiego z I LO im. Marii Konopnickiej w Suwałkach uczestniczyło w obozie młodzieżowym pt.: „Europejskie miasta jutra”. W spotkaniu uczestniczyła też młodzież z Łotwy, Niemiec, Norwegii i Wielkiej Brytanii.
10-11 grudnia 2013 r.	Zorganizowano 6-tą roczną konferencję Innovation Circle Network w Suwałkach. W czasie konferencji pt.: „Tworzenie atrakcyjnych gmin w ramach europejskiej współpracy” dyskutowano nt. możliwości realizacji projektów dofinansowanych z funduszy europejskich w nowej perspektywie: 2013-2020. W konferencji uczestniczyło ponad 70 osób z: Norwegii, Szwecji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Polski.

Promocja Miasta

Od 1 lutego 2013 r. zadania dotyczące promocji Miasta Suwałk były realizowane przez nowo utworzony Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji.

Nowy portal Miasta Suwałki

Jednym z najważniejszych działań promocyjnych było opracowanie nowej strony internetowej Urzędu Miejskiego www.um.suwalki.pl w kolorystyce zgodnej z Systemem Identyfikacji Wizualnej Suwałk i z logo „Pogodnych Suwałk”. Informacje podzielono na trzy grupy: „dla mieszkańca”, „dla przedsiębiorcy” i „dla turysty”. Na stronie głównej prezentowane są aktualności, komunikaty miejskie, ogłoszenia, kalendarium oraz krótkie relacje z najważniejszych wydarzeń w Suwałkach.

W 2013 r. na stronie internetowej rozpoczęto prezentację cotygodniowego magazynu „Tydzień w Suwałkach”, realizowanego w Wydziale Komunikacji Społecznej i Promocji. Strona jest zintegrowana z oficjalnym profilem „Pogodnych Suwałk” na Facebooku. Ma też swój newsletter.

Suwał z jaszczurką

W 2013 r. Miasto Suwałki po raz szósty wyemitowało dukat lokalny – suwała o nominałach „4” i „40”. Tym razem na monecie znalazł się wizerunek jaszczurki zwinki. Suwale są

honorowane w oznaczonych punktach handlowych i usługowych.

Impreza plenerowa „Fundusze Europejskie. Polska Korzysta”

Współpracowano z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego przy organizacji imprezy informacyjno-promocyjnej pn. „Fundusze Europejskie. Polska Korzysta” w dniach 7-8 czerwca. Suwałki były promowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako jedno z polskich miast, które najlepiej wykorzystują fundusze unijne.

Wizyty Prezydenta RP w Suwałkach

Współpracowano z Kancelarią Prezydenta RP w przygotowaniach wizyty Prezydenta RP – Bronisława Komorowskiego w Parku Naukowo-Technologicznym „Polska-Wschód” Sp. z o.o. w Suwałkach, która odbyła się 11 kwietnia oraz podczas nadania sztandaru Miasta Suwałk 27 lipca. Sztandar Miasta Suwałk będzie

obecny podczas uroczystości państwowych i miejskich oraz uroczystych sesji Rady Miejskiej w Suwałkach.

Stoiska promocyjne „Pogodnych Suwałk”

Stoiska promocyjne zostały zorganizowane podczas „Suwałki Blues Festival” oraz „Jarmarku Kamedulskiego – Dni Suwałk”. W konkursach wiedzy o Suwałkach i Suwalszczyźnie można było wygrać atrakcyjne nagrody, między innymi udział w wycieczkach, bilety wstępu do obiektów kulturalnych i rekreacyjnych. Nagrody ufundowali: Miasto Suwałki, Wigierski Park Narodowy, Suwalski Park Krajobrazowy, Ośrodek Sportu i Rekreacji i inne organizacje i podmioty zrzeszone w Suwalskiej Organizacji Turystycznej.

Miś UśMich

W 2013 r. Miś UśMich pojawiał się na wielu wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Wziął między innymi udział w paradzie z okazji 500-lecia Województwa Podlaskiego w Białymstoku. W paradzie uczestniczyła też delegacja z Suwałk na czele z Prezydentem Miasta, zespołem „Dotyk” z Suwalskiego Ośrodka Kultury, grupą suwalskich sportowców oraz powóz konny z naj-

słynniejszą suwalczką Marią Konopnicką, w rolę której wcieliła się Magdalena Wołowska-Rusińska, kierownik Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. Miś UśMich był jednym z bohaterów teledysku zrealizowanego w Szkole Podstawowej nr 6 w Suwałkach, programu ogólnopolskiej Polo TV, programu „Kawa czy herbata”, realizowanego w Suwałkach, spotkania rodzin w Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, konkursu „Miss Suwalszczyzny’ 2013”, Dnia Dziecka, wizyty Mikołaja w Suwałkach. Nie mogło go zabraknąć także podczas Suwałki Blues Festival i „Jarmarku Kamedulskiego – Dni Suwałk”.

Kamień na szlaku Św. Jakuba

W listopadzie na skwerze między ulicami Sejneńską i Utratą ustawiono kamień europejskiego szlaku św. Jakuba. Dzięki temu Suwałki zostały oznakowane na jednym z najstarszych i najważniejszych chrześcijańskich szlaków pielgrzymkowych, wpisanym na listę UNESCO.

Szlak turystyczny: „Krasnoludki są na świecie”

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych w ramach projektu pn. „Poprawa atrakcyjności turystycznej Suwałk poprzez przebudowę Placu Marii Konopnickiej”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 opracował szlak turystyczny imienia Marii Konopnickiej pod nazwą: „Krasnoludki są na świecie”. Wykonano dziesięć postaci krasnoludków, których pierwowzorami są ilustracje Jana Marcina Szancera. Na szlaku pojawili się Pietrzyk, miłośnik sportów - przed wejściem do Aquaparku, ul. Jana Pawła II 7; Modraczek, miłośnik muzyki i kwia-

tów – w pobliżu fontanny przed Suwalskim Ośrodkiem Kultury; Koszałek Opałek, kronikarz – pasaż Grande-Synthe; Król Błystek i Kocie Oczko – przy pomniku Marii Konopnickiej na placu Marii Konopnickiej; Podziomek, łośsuch – na słupie latarni oświetleniowej na ul. Chłodnej; Sikorek, miłośnik ptaków – w pobliżu fontanny w parku Konstytucji 3 Maja; Pakuła i Mikuła, strażnicy – przed wejściem do Muzeum im. Marii Konopnickiej; Żagiewka, miłośnik ziół – przed wejściem do budynku administracyjno-socjalnego na terenie stadionu piłkarskiego.

Aplikacja mobilna na smartfony

Częścią projektu pn. „Poprawa atrakcyjności turystycznej Suwałk poprzez przebudowę Placu Marii Konopnickiej” było również opracowanie aplikacji mobilnej na smartfony dla turystów odwiedzających Suwałki. Mobilny przewodnik zapewnia bezpłatny dostęp do interaktywnych map, poznanie zabytków i ciekawych miejsc. Ułatwia znalezienie noclegu, czy restauracji, podpowiada, gdzie szukać atrakcji turystyczno-kulturalnych i aktywnego wypoczynku. W przewodniku można znaleźć szczegółowe dane kontaktowe, opisy i zdjęcia obiektów, jak również odsłuchać informację głosową o danym obiekcie.

Publikacje informacyjno-promocyjne

Uaktualniono i opublikowano w nowej, ujednoliconej szacie graficznej, zgodnej z Systemem Identyfikacji Wizualnej Suwałk, zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych dla turystów: w językach polskim, angielskim, rosyjskim, litewskim, niemieckim, tj.:

- ✓ folder: „Suwalskie Ścieżki Kulturowe” – 1 000 szt. w języku polskim i 500 szt. w języku angielskim;
- ✓ folder: „Aktywne Suwałki” – 2 000 szt. w języku polskim, 1 000 szt. w języku

angielskim, 1 000 szt. w języku rosyjskim i 1 000 szt. w języku litewskim;

- ✓ „Mapa atrakcji Suwalszczyzny – 3 000 szt. w języku polskim, 1 000 szt. w języku angielskim, 1 000 szt. w języku rosyjskim i 1 000 szt. w języku litewskim;
- ✓ ulotka dotycząca Suwalskich Ścieżek Kulturowych w polsko-angielskiej wersji językowej – 3 000 szt.;
- ✓ plan Suwałk – 5 000 szt.

Po raz pierwszy opracowano gazetkę informacyjno-promocyjną z atrakcyjnymi ofertami dla turystów na sezon letni i zimowy, przygotowanymi organizatorów turystyki w Suwałkach i na Suwalszczyźnie. Gazetka „Lato’2013” została wydana w j. polskim w nakładzie 3000 egz. oraz w j. angielskim w nakładzie 800 egz. Gazetka „Zima’2013” została wydana w j. polskim w nakładzie 2000 egz., w j. angielskim w nakładzie 1000 egz. oraz w j. rosyjskim w nakładzie 1000 egz. W obu edycjach zorganizowano akcję rabatową na

usługi oferowane przez organizatorów turystyki z Suwałk i Suwalszczyzny, mającą na celu wydłużenie sezonu turystycznego.

Gazetki dystrybuowano w Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, na targach turystycznych oraz wśród organizatorów turystyki. W formie elektronicznej gazetki zostały rozesłane m.in. do miast partnerskich i innych partnerów zagranicznych współpracujących z Suwałkami.

Oferty dla turystów

Opracowano w wersji elektronicznej trzy rodzaje ofert przyjazdowych dla turystów odwiedzających Suwałki i Suwalszczyznę w sezonie zimowym: na jeden dzień, na weekend, na tydzień.

Oferty są dostępne na stronie internetowej www.um.suwalki.pl oraz w Centrum Informacji Turystycznej.

Gadżety „Pogodnych Suwałk”

Na cele promocyjne wyprodukowano gadżety „Pogodnych Suwałk”: długopisy, balony, plecaki, kubki porcelanowe, koszulki, czapeczki, torby, znaczki, cukierki „krówki”, lizaki.

Kierowcom, którzy po raz pierwszy rejestrowali samochód z rejestracją BS zaofiarowano 1000 bezpłatnych ramek z logotypem „Pogodne Suwałki” do montowania w komplecie z tablicami rejestracyjnymi. Ramki cieszyły się dużym powodzeniem. Akcja jest kontynuowana.

Kampanie promocyjne

Zrealizowano wiele działań promujących „Pogodne Suwałki” i „Suwałki Blues Festival”, między innymi:

- ✓ kampania na ekranach informacyjnych w warszawskim metrze, na ekranach w autobusach komunikacji miejskiej na terenie Aglomeracji Śląskiej i w Białymstoku;
- ✓ kampania plakatowa Suwałki Blues Festival w autobusach Polonusa oraz w saloniku pasażera na Dworcu Zachodnim w Warszawie, w autobusach PKS Suwałki, w autobusach komunikacji miejskiej w Suwałkach;
- ✓ publikacja artykułu promocyjnego dotyczącego „Suwałki Blues Festival” w „Gazecie Olsztyńskiej”;
- ✓ publikacja artykułu promocyjnego dotyczącego letnich imprez w dodatku do Gazety Wyborczej „Lato w mieście i regionie”;
- ✓ promocja na „Szlaku Papieskim” - bezpłatnie użyczono filmy promocyjne Miasta Suwałk do prezentacji na statku „Kamełuda”, pływającym po jeziorze Wigry, filmy były emitowane od 1 maja do 31 października.

Suwałki w telewizjach ogólnopolskich

- ✓ w maju zrealizowano bezpłatną promocję Suwałk w programie POLO TV, nagrany w Aquaparku;
- ✓ w maju bezpłatnie zrealizowano też trzygodzinny program TVP „Kawa czy herba-

ta”, nadawany na żywo sprzed Suwalskiego Ośrodka Kultury;

- we wrześniu bezpłatnie zrealizowano w Suwałkach odcinek programu „Puk, puk to my” TV VIVA.

Udział w krajowych i zagranicznych targach turystycznych

Miasto Suwałki (Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji, Centrum Informacji Turystycznej) we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji i Suwalską Organizacją Turystyczną uczestniczyło w następujących targach turystycznych oraz i prezentacjach krajowych i zagranicznych:

- 12-14 kwietnia - Gdańskie Targi Turystyczne GTT, Gdańsk;
- 17-19 kwietnia - XVIII Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2013, Warszawa;
- 8-12 maja i 8-15 lipca - 750. lecie Waren (Müritz), Niemcy;
- 17-19 maja - VIII Podlaskie Targi Turystyczne, Białystok;
- 17-19 października - Targi Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon, Poznań;
- 20 listopada - akcja promocyjna w Galerii „Arkady Wrocławskie”.

Bezpłatnie przekazano materiały informacyjno-promocyjne na:

- EuroGastro w Warszawie, 22-23 marca;
- Międzynarodowe Targi Turystyki GLOB w Katowicach, 22-24 marca;
- Festiwal Podróżniczy Nawigator w Krakowie, 22-24 marca;
- Międzynarodowe Targi Turystyczne Wiosna w Mińsku, 10-13 kwietnia;
- Jarmark w Piasecznie, 8-9 września;
- III Międzynarodowe Targi Turystyczne i Wędkarskie na Pograniczu Expo Sejny, 21-22 września;

- Warszawskie Targi Turystyczne Podróż, 6-8 grudnia.

W czasie imprez targowych i prezentacji przedstawiano ofertę kulturalną i turystyczną Suwałk i Suwalszczyzny. Zorganizowano też konkursy wiedzy o Suwałkach i Suwalszczyźnie, w których można było wygrać atrakcyjne nagrody, między innymi gadzety „Pogodnych Suwałk”, OSiR, wycieczki, kupony rabatowe, wydawnictwa ufundowane przez Wigierski Park Narodowy, Suwalski Park Krajobrazowy i organizatorów turystyki.

Na stoiskach promocyjnych można było spróbować produktów regionalnych: sękacza, serów i wędlin.

Wydarzenia kulturalne i ofertę turystyczną promowano w miastach partnerskich Suwałk: Grande-Synthe (Francja), Waren (Niemcy), Alytus i Marijampol (Litwa), Amata (Łotwa), Võru (Estonia), Notodden (Norwegia), m.in. poprzez: wysyłkę do miast partnerskich materiałów informacyjno-promocyjnych: kalendarzy na 2013 rok z logo „Pogodnych Suwałk”, gazetki informacyjno-promocyjnej: Lato'2013 i Zima'2013, ulotek, plakatów Suwałki Blues Festival i innych.

Zorganizowano wizyty delegacji z miast partnerskich na uroczystości otwarcia Suwalskiego Ośrodka Kultury, na Suwałki Blues Festival'2013, na Jarmarku Kamedulskim – Dniach Suwałk.

Opublikowano artykuł promocyjny w kwartalniku linii lotniczych WIZZAIR dotyczący Suwałki Blues Festival'2014 oraz atrakcji Suwałk i Suwalszczyzny. Liczbę potencjalnych czytelników szacuje się na 3 miliony.

Najważniejsze wydarzenia i suwalskie inwestycje promowano wśród partnerów międzynarodowego stowarzyszenia Innovation Circle Network na stronie www.innovation-circle.net, jak również za pomocą biuletynu stowarzyszenia oraz podczas szóstej rocznej konferencji Innovation Circle Network, zorganizowanej w Suwałkach w dniach 10-11 grudnia.

Udzielono 57 Honorowych Patronatów Prezydenta Miasta Suwałk na znaczące wydarzenia organizowane w Suwałkach.

Promocja gospodarcza miasta Suwałk

W 2013 roku przedstawiciele miasta Suwałk uczestniczyli w następujących wydarzeniach:

- 11-15 marca – Targi Inwestycyjne MIPIM Cannes (Francja); udział Miasta Suwałki był w części sfinansowany z budżetu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego;

- 18-20 kwietnia – Targi Biznesu 2013 - Budownictwo, Dom, Ogród oraz seminarium „Korzyści współpracy dla biznesu i wspólnoty” w Alytusie (Litwa) – trzech przedstawicieli Miasta Suwałk (Działanie zrealizowane w ramach projektu LT-PL/152 „II Etap poprawy infrastruktury stref przemysłowych w litewsko-polskim rejonie transgranicznym” - Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska na lata 2007-2013);
- 28 kwietnia – 2 maja – Targi inwestycyjne „Annual Investment Meeting 2013” w Dubaju (Zjednoczone Emiraty Arabskie); działanie zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, zorganizowane przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S. A.;
- 17-21 czerwca – Misja Inwestycyjna we Francji (Paryż) – spotkania z przedsiębiorcami zainteresowanymi inwestycjami w Polsce, rozmowy handlowe w Ambasadzie RP we Francji; działanie zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, zorganizowane przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S. A.

